SIMON LVNADORVS
DEI, ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA EPISCOPVS NVCERINVS.

Vniuerso Ciuitatis, & Diœcesis suæ Clero Salutem in Domino.

LICET, ex ijs, quæ in hac nostra Ciuitate, ac Diœcesi piè sanctéq; iàm antea instituta, & laudabiliter ad hanc vsque diem à vobis seruata cernuntur, facilè appareat, prædeceßoribus nostris, vobisq; omnibus Dei Optimi Maximi cultum, & Ecclesiarum decorem non postremæ curæ fuiße: quia tamen quæ alij prudenter tradiderunt, & bona aliquando fuere, ea fieri postea meliora; & quæ non optima, aliquo modo corrigi, perficiq; poße perspicuum est; vtrumque nos, Deo bene iuuante, sumus pro viribus præstare conati. Nam simul ac vniuersi, vt dicitur, vultum pecoris in visitatione perspeximus, & ea, quæ optimè constituta, vsuq; recepta probauimus, maleq; affectis opportuna remedia adhibuimus; nostro præterea muneri quam maximè

... t sedulo curare, vt, quæ pro temporum, locorum, ... sonarum ratione comperimus probata, seruari, quæ re...ata, corrigi, vel caueri debere, eadem in certam hanc & definitam methodum redacta, vestro omnium vsui, typis mandarentur: non eo quidem consilio, vt quasi optima soli nos collegiße iudicemur, sed vt singula ad vnum, eundemq; executionis vsum, pariter vbique ex decretorũ Synodalium auctoritate introducantur, & vsq; eò ad posteros etiam conseruentur, dum à successoribus nostris pro futurorum temporum ratione, meliora vel decernantur, vel addantur. multi enim nostra, plures maiorum nostrorum memoria, pleraque vtiliter, ac salubriter sanciuerunt, quæ, quia hac literarum luce, & præsidio caruerunt, mirum, quàm breui tẽpore obsoleta interierint. Cum igitur ex horum decretorum executione, Cleri studia excitari, morum disciplinam conformari, Ecclesiarum ornatum augeri, animarum totius populi culturam maximopere adiuuari speremus, ea, vestro tùm consilio, tùm assensu probata, hoc breui libello complexi, vobis iàm tandem edimus, vestræq; diligentiæ commendamus, exoptantes, vt, quam in hoc ipso libro conficiendo, & edendo paternam solicitudinem posuimus, eam omnem vos exequendo vicissim accuratissimè præstetis, et, quod hisce decretis traditur, id omne, ad vestram, populiq; vestræ curæ concrediti vtilitatem, & salutem; in primis verò ad præpotentis Dei laudem, & gloriam, cui omnes labores, omnes vigilias dicare debemus, non solum ipsi vsu, & opera, sed vita etiam, & moribus exprimatis. Valete in Domino.

D. CÆSARIS MARESCOTTI
Patricij Senensis,

Et in Patrio Gymnasio I.C. professoris.

QVAS tulit aurato leges LVNADORIVS ore
Hæc, veluti Lunam nubila, charta tegit.
Perlege, & ætherios tacitum cor sensiet ignes,
Cum placido surget iunctus amore timor.
Et Pater, & iudex pœnas, & præmia monstrat;
Vnde decorus amor nascitur, vnde timor.

D. IO. MARIÆ GHERARDI
Patricij Senen.

Et in Patrio Gymnasio I. C. professoris.

IMPRIMIS his Presul Sanctissima iussa tabellis,
Vt vera crescat Relligione fides.
Si decus, & candorem animi, monumenta referrent,
Istis haud vllum pulcrius esset opus;
In te viua viget Pietas, probitasq́, pudorq́;
Quantum hæc ad superos gloria nomen habet?
Grex fortunatus; quem sic beat vndique Pastor.
Re iuuat, exemplo dirigit, ore regit.

DE PERILL. AC REVERENDISSIMO
D. SIMONE LVNADORO Episc. Nucerino
Diœcesanam Synodum habente.

D. Io. Baptistæ Marescotti Clerici, Patricij Sen.

QVA circumfuso residet sacer orbe Senatus,
Non aula est; cœli sed gerit aula vices.
Non hęc mortales: sed fulgida continet astra,
Astra; quibus scelerum nox tenebrosa ruit.
Emicat hæc inter verùm LVNADORIVS astra;
Inter vt astra nitens Luna minora micat.

ALFONSI STEPHANI PRESBYTERI SEN.

LEGES felici LVNADORIVS omine condit;
Aurea cui fausto sydere Luna micat.
Dux est illa tuus, NVCERIA; & illa viarum
Explicat ambages: monstrat & illa Deum.
O te felicem! gemmati ad sydera cœli
Sydera cui monstrant, expediuntq; viam.

INDEX TITVLORVM.

De

F I N I S.

FORMVLARVM, ET EDICTORVM INDEX.

F I N I S.

Dignitates, & Canonicatus, tàm in Ecclesia Cathedrali nostra, quàm in Collegiata S. Io. Baptistę Terræ Angrię nostrę Diœcesis, teneantur eamdem fidem profiteri, tùm coràm nobis, vel Vicario nostro, tùm etiam in Capitulo.

Quicunq; verò Ecclesiastica quæcunq; Beneficia obtinent, qui hactenus in Diœcesana Synodo fidei professionem non emiserunt, in futura tàm ipsi, quàm obtenturi, eamdem fidei professionem emittant.

Sciant verò hac in re negligentes, se fructus non facere suos, atq; adeò ad restitutionem teneri, nec eis vllo pacto possessionem suffragari.

Hanc pariter fidei professionē facere teneantur quicunq; docendi munere publicè aut priuatim funguntur, vel prima Grammatices rudimenta tradunt: Prędicandi item officium obeuntes: Ad confessiones audiendas approbati: & deniq; medendi artem exercentes, contumacibus interim horum munerū vsu interdicto.

Id ipsum præstent Vicarius noster Generalis, cęteriq; Curię nostrę officiales, sub pœna priuationis officij: Procuratores item, & Aduocati in eadem Curia, Causarum Patrocinium suscipientes, pręsertim si reos in causis fidei tueantur, quod si implere renuerint, in causis defendendis non audiantur.

De Hæreticis, & eorum libris. Cap. III.

TEterrimus humanę salutis Aduersarius, vniuersam fidelium ędificationem euertere summoperè cupiens, fidem, in primis ipsius funda-

mentum labefactare aggressus, hęreticos suis satanicis artibus instructos ad inconsutilem Christi Domini Tunicam in frusta discerpendam, Ecclesiam nimirum tot tentatam machinis expugnandam, vndiq; excitatos admouit. Nos verò, qui fideles nostræ Curæ concreditos, à perniciosissima huiusmodi hominũ peste quàm longissimè abesse cupimus; Sacris Concilijs, & Apostolicis literis inhęrentes, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, mandamus tùm Clericis, tùm laicis quibuscunq;, vt si quos in hac Ciuitate, vel Diœcesi Hæreticos, aut de hæresi suspectos, eorumq; sectatores, fautores, defensores, vel tandem ipsorum libros Apostolica auctoritate prohibitos legentes, aut retinentes nouerint, Episcopali Curię quàm primùm denuncient.

Parochi verò prima quaq; Dominica Aduentus, & Quadragesimę, præfati Decreti populum inter Missarum solemnia commonefaciant, & pręterea diligenter animaduertant, an intrà suę Parochiæ fines, eorum pręsertim, qui recentes immigrauerint, aliquis sit, qui Sacram Communionem vltrà annum distulerit, aut in excommunicatione, neglecta absolutionis cura, permanserit, vel, statis ab Ecclesia temporibus, cibis vetitis, sine rationabili caussa, & debita licentia, vesci minimè vereatur, quos, si semel correcti non resipuerint, tanquam de hęresi suspectos ad Episcopum deferant.

Et quoniam nõ longè ab hęreticæ prauitatis suspicione videntur abesse ij, qui Sacrarum Scripturarum verba, aut sententias, omni veneratione [illegible]

ob-

bſcœnos, ridiculos, & profanos ſenſus traducunt, ropterea ſacrilegum hoc genus hominum ſæpè detentur Parochi. Quòd ſi ab ijs, ſeu ab alijs animadertcrint ſacra huiuſmodi verba ad errores ab Eccleſia amnatos comprobandos vſurpari, eos diligentius obruent, nobiſq; quàm primùm denuncient.

De Libris prohibitis. Cap. IV.

AC nè fidelium, ad quorum aures pernitioſę hęreticorum voces minimè perueniunt, in cauti, ac ſimplices animi, eorumdem impiè conriptis libris decepti deprauari poſſint, mandamus nnibus vtriuſq; ſexus fidelibus, ſub pœna excomunicationis ipſo facto incurrendæ, vt librorum, os domi habent, Indicem nobis primo quoquo tem re tradant, nec aliàs libros retineant, aut ipſis, nonm à nobis ſcripto probatis, nequaquam vtantur.

Nemini libros venales habere, aut per pagos Ciuiis circumferre liceat, niſi eorum Indicem nobis, vel cario noſtro oſtenderit, & licentiàm vendendi obierit, pœna excommunicationis, & amiſſionis liorum propoſita.

Hæredes item, & vltimarum voluntatum exequues ſub eadem pœna, ad eundem librorum omni, in hæreditate relictorum Indicem exhibēdum tentur, quos retinere, alienare, aut quoquo modo ısferre non poſſint, niſi data à nobis, vel Vicario tro facultate.

De Magicis Artibus, Maleficijs, Diuinationibus, ac varijs superstitionibus. Cap. V.

ADuersarius noster diabolus, semper circuit quærens quem deuoret, transformans se sæpè in Angelum lucis, vt mentes hominum decipiat, eosq; per infidelitatem ditioni suæ subijciat, multa ipsis phantasmata ob oculos ponens, qui falsa opinione decepti, adeò vera esse opinantur, vt iam cum ipso tacitè, vel expressè pacta inire audeant, ipsum inuocent, ipsiq; nefarias preces fundant, nefaria sacrificia offerãt, eiusq; responsa exposcant, & sic per deuia gradientes à catholica fide aberrent, & à Deo alienati, Dęmonis Tirannidi in præsenti pareant, ęternis cruciatibus in futuro seculo mancipandi. Ideò perniciesam, & Satanicam, Magicam, Maleficam artem Sortilegam detestantes, ipsam ex hac nostra Ciuitate, & Diœcesi stirpitùs eradicare cupientes, vt soli Deo, cui omnis debetur honor, & gloria, seruiatur, quæ sequuntur, decreta, sanciuimus.

Nemo, sub excommunicationis latę sententię pœna, in posterum audeat profiteri verbis, nodis, caracteribus, ligaturis, aut alia re quapiam huiusmodi, Dæmonum responsa exposcere, terrarum spatia transire, ventis, aut tempestatibus imperare, figuras, & constitutiones hominum immutare, ipsosq; ad libidinem prouocare, infirmitates curare, vel morbos inducere, thesauros absconditos, vel furta inuenire, aut his similia facinora exercere: Sacramentis, sacramentalibus,

alijsúe

ijsúe ſacris rebus, etiam ſub medicinæ prętextu abu-
: verum hęc in nefarium, & impiũ vſum conuerten-
, quilibet prohibere poſſit, & ſub eadem pœna Cu-
e noſtrę denunciare teneatur.

Ab omni illicita diuinatione abſtineant, nec ventu-
pręnuncient, & ea pro certis non affirment, præ-
tim quę à libero hominum pendent arbitrio, ſiue ex
netis, aſtrorum motu, ac figura, aſpectu, ſiue ex
mentis, ſomnijs, ſortibus, manuum inſpectione,
t aliorum corporis lineamentorum, vel quouis mo-
ex aſtrologia, aut his ſimili diuinandi arte, diaboli-
illuſione ea præuidere profiteantur, aliòquin ipſi, &
i eos ſuper his conſuluerint, adiutores, fautores, &
iuſmodi rebus fidem quoquo modo habentes, pœ-
in Conſt. Sixti Quinti propoſitis puniantur.

Parochi, Sacerdoteſq; alij, Confeſſores ſummam
ibeant diligentiam in extirpãdo à fidelium animis
ni ſuperſtitionum, maleficiorum, diuinationum,
guriorum genere, à vero Religionis Chriſtianę cul-
lieno; patefacta illis pœna à nobis propoſita, à qua
oro animæ abſolutis, pro his ſimilibus commiſſis
erĩbus, graues, & ſalutares pœnas, iuxtà admiſſi ſce-
qualitatem imponant.

laſphemis, & abutentibus Sacra Scriptura. Cap. IV.

Nter cuncta creata ſolus Homo plus à Deo acce-
piſſe cernitur, cum eumdem ad ſui imaginem
condiderit, rationis participem, diuinorumq;

capa-

capacem effecerit, ceterasq; animantes sub eius potestate subiecerit, cum tamen omnes creaturæ suum laudent Creatorem, solus homo, tantorum beneficiorum immemor, ingrato, vipereoq; animo, creatorem suum execrari, maledictis, nefarijsq; vocibus lacessere non perhorrescit, obscęna etiam proferre in illum verba impudentissimè audet; ex quo tàm detestabile facinus abolere cupientes, quæ sequuntur statuimus.

Qui blasphemias, quæ heresim sapiant, in Deum, Beatam Virginem, ac Sanctos protulerint, cum eis, tanquam de heresi suspectis, pœnisq; Sacrorum Canonum, & Constitutionum Apostolicarum agatur. Qui verò turpia verba crepuerint, pœnis in Const. Pij Quinti super hoc edita contentis subijciatur.

Omnes Christi fideles monemus, vt si quem contumeliosis verbis blasphemantem audierint, fraternè corripiant, si id commodè facere posse iudicauerint, si verò hoc crimen publicè, & cum scandalo, & ex praua consuetudine committi videant, ad nos deferant, vt eum pro modo culpæ corrigamus, ipsiq; Apostolicis sanctionibus concessam indulgentiam consequantur.

Nemo Sacræ Scripturę verba profanis, vanisq; colloquijs miscere, vel ad scurrilia, & fabulosa conuertere, aut ipsis circa damnatas diabolicas Diuinationes, & incantationes vti temerè audeat, graui pœna pro facti qualitate arbitrio nostro infligenda.

De

Diuini verbi prędicandi in Terris à Christo Domino Redemptore munus obitum, ab eodẽ Apostolis mandatum, in eorum successores Episcopos translatum est, vt omni creaturæ Euangelica veritas elucesceret; verum quia messis quidem multa, operarij autem pauci, operę precium fuit præter Episcopos alios etiam cultores in hác populorum messem mittere; non tamen omnes, sed vocatos, & probatos, ea propter quæ subijciuntur, mandamus.

Non liceat laicis prædicationis officium, nec publicè, nec priuatim exercere, cum eis potius audiendi necessitas incumbat, & obsequendi, non prohibentur tamen cohortationes aliquas facere rudibus, vt eos ad meliorem frugem reuocent.

Nec verò concionandi munus obeant Sacerdotes seculares, quibus cura animarum adhuc commissa nõ est, vel alij quicunq; Clerici, nisi examine præcedente, & obtenta ab Episcopo licentia.

Regulares cuiuscunq; ordinis, à suis superioribus examinati, & probati ad onus prędicandi eligantur, quod obire in Ecclesijs alienis non audeant, nisi data ab Episcopo facultate, in alijs verò suorum ordinum, ab eodem Episcopo benedictione accepta, ex præscripto Concilij Trid. de Reformat. sess. 5. c. 2. Contradicente verò Episcopo Clerici seculares nullibi, Regulares item, nec etiam in Ecclesijs suorum ordinum prędicare audeant.

Quoniam veró inter Parochorum officia populi docendi munus eſt præcipuum, omnibus curam animarum habentibus, ex Decreto Conc. Trid. pręcipimus, vt ſingulis Dominicis, & alijs ſolemnioribus diebus per ſe ipſi ſermonem aliquem breuem, ac vtilem ad plebem habeant, argumentum ex Euangelio ſumentes, quòd ſi legitimè impediti fuerint, per aliòs idoneos ſupplere poterunt, quòd ſi copiam periti ſacerdotis habere non poſſint, ſtudeant ſaltem ipſimet Parochi Homiliam aliquam, vel ſermones, vel Cathechiſmum Romanum populo vulgari lingua declarare, & rudem plebem, pro modulo ſuarum virium, à vitijs reuocare, ad virtutes inflammare, & rudimenta fidei, eam docere, feſta de mandato Eccleſię, Vigilias, ac Ieiunia inter Miſſarum ſolemnia denunciare.

Monemus omnes, qui Prædicandi funguntur officio, vt quod vocibus intonant, operibus compleant, nè, quorum vita deſpicitur, eorum prædicatio contemnatur, ineptas, & ridiculas fabulas, aut Poetarum figmenta non recenſeant, adulationes fugiant, non nimis ſermonis elegantię ſtudeant, Hęreticorum opiniones, atq; argumenta non referant, niſi neceſſitas, id agere compelleret, vt eorum damnatæ opiniones confutarentur; quod nec coram imperita multitudine faciant, nec conficta quędam miracula promant, niſi à Sancta Romana Eccleſia approbata; curioſas, & minus vtiles diſputationes non proferant, nec proponant; intelligant ad quæ peccata auditores ſint procliuiores, & ea radicitus extirpare procurent, Prælatos

cæte-

ceterosq; Sacerdotes, & Clericos, tàm seculares, quam Regulares non facilè redarguant, nec eorum vitia patefaciant, nam vilescit Sacerdotalis dignitas, & laici potius scandalizzahtur, quam ędificentur, Principes, & Magistratus ità moneant, vt non offendant; sed euangelizantes pacem, annunciantes bona, prædicantes salutem, eius virtutes patefacientes, qui de tenebris nos reuocauit in admirabile lumen suum, eo orationis genere vtantur, quòd pietatem redoleat, caritatem prę seferat; & in omnibus studeant, vt in suauitatè, & grauitate sermonis auditores ad Dei, & proximi vnionem inflamment, ad flenda peccata, componendosq; mores trahant, ità vt non ipsi, sed Spiritus Sanctus in eis videatur verba proferre. Hæc, aliàq; in hoc prædicationis munere, tùm vitanda, tùm seruanda Cõcionatores accuratè legere, & obseruare non grauentur.

Eos prętereà monemus, nè noctu vnquam concionem habeant, nec etiam eam, quę de salutari Christi Domini morte haberi solet, sed illucescente die, possint tamen in priuatis oratorijs sermones ad confratres habere vesperi, non antè multam noctem, eóq; tempore id maximè seruetur, vt nihil fiat, aut dicatur ad prouocandas lacrimas, quod à Christi disciplina aliquo modo sit alienum.

Cum veritatis testimonio, non sit ex Deo, qui verba Dei nõ audit; hortamur in domino omnes vtriusq; sexus fidelis Ciuitatis, & Diœcesis nostræ, illosq; paternè monemus, vt quo tempore in Ecclesijs concio sit habenda, ea, qua decet, reuerentia, & pietate inte-

resse velint, præsertim Magistratus seculares, vt sicut ipsi gubernationi præsunt, ac dignitate precellunt, ità præluceant exemplo, quo reliqui ad hoc necessarium opus incendantur, Clerici verò, vt id omninò præstent, sub pœnis arbitrio nostro infligendis, precipimus, & mandamus.

De Doctrina Christiana Pueris, ac rudibus tradenda.

QVàm pium, quàm salutare sit opus, Pueros, ac rudes ea, quæ ad Doctrinam Christianam, & ad bonos mores pertinent, docere, ex eo satis percipi potest, quòd à Summis Pontificibus valdè commendatum, à Sacro verò Conc. Trid. Parochis etiam sub censuris præceptum est, & nos aliàs id ipsum Edicto cauimus, & nunc hac perpetuò valitura constitutione sancimus, nàm quas virtutes, vel quæ vitia pueri cum lactè imbiberint, ea vt plurimum semper retinebunt, & nè hoc cœlisti pabulo careant, & fame pereant; Ideò cauemus, & sancimus, vt omnes Parochi nostre Ciuitatis, & Diœcesis, à prandio ante vesperas, saltem per horam, pueros Christianam Doctrinam doceant, iuxtá modum, & formam aliàs à nobis prescriptam, quod si in eo negligentes fuerint, pœnis à Sac. Conc. prescriptis, & alijs arbitrio nostro infligendis multabuntur.

Patres, & Matres familiàs, cœterosq; qui curam paternam habent, monemus, atq; hortamur, vt filios, & filias, & aliòs, quorum curam gerunt ad Eccle-

s, quo tempore habetur exercitatio doctrinæ chri-
anę, mittant, vel potius ipsimet ducant, nè, si id fa-
e negligant, seueram pro eorum, quibus præsunt
imabus, rationem sint Deo reddituri.

Quoniam verò, non sine animi nostri molestia cõ-
imus nonnullos, vel in prouecta ætate primorum
ctrinę christianę elementorum adeò ignaros, vt in
gno propterea salutis periculo versentur; Ideò
ndamus, vt Parochi mane populo coacto, antequã
ſsam incipiant, vel orationem dominicam, vel sa-
ationem Angelicam, vel Symbolum Apostolorũ,
Decalogum in vulgarem sermonem conuersa, vel
um rerum partem aliquam, rudem plebem doce-
, ita vt Populus, iteratas Parochorum voces refe-
, eàdem verò opera aliquod ex Cathechismo Ro-
no decerptum peritioribus declarent.

Monemus omnes Magistros Grammatices, huma-
rumq; literarum professores, vt Doctrinam Chri-
nam, bonosq; mores, pueros, adolescentes doceant,
eant autem à lectione librorum in Indice prohibi-
m, & ab alijs, quibus Adolescentium animi de-
ari possint, sed pijs vtantur libris, vt Cathechismo
nano, Christianisq; Poetis, cumq; bona Adolescen
institutio, ab exemplo Magistrorum magna ex
pendeat, vitam suam ità componant, vt ab ea,
quàm ab optimo exemplo; Discipuli, quid sequen
, quidúe fugiendum sit, addiscant.

iant autem omnes Christi fideles, qui vel Christia-
Doctrinam docebunt, vel eam addiscent, ex con-
cessione

cessione Summorum Pontificium Pij V. & Gregorij XIII. Indulgentiam centum dierum in forma Ecclesię consueta pro quolibet, & qualibet vice, qua huic Sancto instituto operam dabunt, se consequturos.

De Sacris Repræsentationibus.

QVoniam eò temporum, ac morum corruptela peruenit, vt quę ad excitandam pietatem, & imitationem, atq; ad peccatorum correctionem introducta fuerunt; Diabolo suggerente ad risus, & ad praua desideria referantur, ne propterea Sacra Ecclesiæ Dei Mysteria ludibrio habeantur; omnibus Ciuitatis, & Diœcesis nostræ vtriusq; sexus filijs sub pœna excommunicationis præcipimus, ne in posterũ Christi Nostri Passionem, aut alia Sacra Mysteria, cęterasúe Sanctorum actiones, Martirumq; certamina, ac triumphos, vel sacro, vel profano loco, sine nostra licentia repræsentare audeant.

De Sacris Reliquijs.

PIetatis Christianę ratio, & veneratio, quæ Sanctis debetur, maximè postulat, vt eorum quoq; Sacræ Reliquię, quæ olim viuum templum fuerunt Spiritus Sancti, & nunc maximam redolent sanctitatem, tum religiosè à nobis colantur, tum magna reuerentia, & custodia, tanquam pretiosa Diuinę caritatis pignora seruentur, ac tractentur, quapropter

hæc

hæc ſancienda putauimus.

Nullas Sanctorum Reliquias pro certis, veriſq; haberi, vel populo venerandas proponi liceat etiam regularibus, ſub pœna excommunicationis niſi quæ á nobis fuerint approbatę, illæ verò, quarum certitudo haberi non poteſt, decenti in loco, honeſtatis cauſa aſſeruentur, &, ſi aliquas nouas detegi, aut exhumari contigerit, non ſine noſtra licentia fiat, vt abſq; concurſu, & ſtrepitu populi, adhibitis ſolemnitatibus à Sac. Trid. Synodo pręſcriptis veritas eluceſcat.

Quę Reliquię ſunt certę, & approbatę honeſtis in locis condantur cum clauibus bene firmis, de vno loco ad alium, ſine noſtra licentia non transferantur, non donentur; nec vllo modo venales habeantur; Cú populo veneranda exponuntur, id fiat à Sacerdote cum ſuperpelliceo, & ſtola, luminaribus, & facibus accenſis, thurificatione, & oratione illorum ſanctorum adhibitis. A laicis nunquam contrectentur, nec ſpe lucri ſuper altaribus ponantur venerandæ; Ideò capſulæ omnes indè procul tollantur.

A collo pendentes reliquias, abſq; noſtra licentia, prohibemus omnibus geſtare, Nec laicis hominibus, aut in priuatis Ædibus, quouis modo retineri permittimus.

Aſſeruentur Reliquiæ in loco diſiuncto, ac ſeparato à Sacrę Euchariſtiæ tabernaculo, benè tamen clauſo, ante quas ſemper lampas ardeat.

Si quę Reliquiæ apud Laicorum Confraternitates reperiantur ità conditæ ſeruentur, vt ſolis Eccleſiaſti-

cis personis eas tractare liceat, & sub eorum custodia maneant.

De Sacris Imaginibus.

IMagines Christi, Deiparę Virginis, ac Sanctorum in Templis præcipuè, ac etiam in priuatis Ædibus habendas, & retinendas esse Sancta Tridentina Synodus docuit, eisq; debitum honorem tribuendum esse graui ratione firmauit, non quod credatur in esse aliqua in ijs diuinitas, vel virtus, sed quoniam honor, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quę per illa repręsentantur; Ne quid tamen in eis retinendis, aut pingendis alienum ab Ecclesiæ sensu contingat, hęc animaduertenda censuimus.

Nè in Sacris Imaginibus effingēdis aliquod falsum, in honestum, pręposterum, aut indecorum adhibeatur, pręsertim quod Sacris Ecclesiasticis scripturis aduersetur, Pręcipimus nè decętero vllo in loco, vel Ecclesia, etiam quomodolibet exempta, statua, vel Imago ponatur, vel poni permittatur, nisi prius à nobis, vel ab alio, de mandato nostro visa, & probata fuerit.

In ipsis postmodū effingendis omnis procax venustas, omnisq; lasciuia vitetur, ità vt vna queq; imaginis pars, eiusq; habitus, ornatus, & locus ad prototypi dignitatem, & sanctitatem referatur, ne, dum imaginis inspectio, in qua ipse Dominus adoratur, ipsiq; colūtur Sancti, ad pietatem, ipsorūq; Sanctorum imitationē prouocare debet, ad turpes cogitationes excitet.

Si quę

Si quæ eiuſmodi indecorè pictæ Imagines; fictáq; ſimulacra, in aliqua Eccleſia ſecularium, vel Regularium, vel alibi fuerint, Qui prędictis præſunt Eccleſijs, quàm primùm ad nos deferant, vt corrigantur, vel omninò, ſi opus fuerit, deleantur.

Imagines nimis vetuſtæ, & corroſę, ità vt reparari non poſſint, tollantur ex Eccleſijs, comburantur, cineres ſub altari, vel in Cæmeterio condantur, ſi ſtatuę fuerint, conterantur, eodemq; loco reponantur.

Cruces Redemptionis noſtrę præclara ſigna humi non iaceant, nec ſordidis in locis pingantur, ſi quę in ipſis reperiantur, amoueantur quam primùm, nè pedibus conculcentur, idipſum quoq; in alijs imaginibus ſeruetur.

Ex quibuſcunq; Chriſti, Deiparæ, & Sanctorum ſculptis, aut pictis Imaginibus noua edita miracula non euulgentur, nec externis ſignis in noua, & in ſolita adoratione imagines, & ſculptilia prędicta à quoquam ponantur, donec ab Epiſcopo de Theologorum, ac peritorum conſilio miracula fuerint legitimè recognita, & probata; alioquin excommunicationis latæ ſententię pœnę ſubijciatur.

De Feſtis Colendis.

QVoniam feſti in Eccleſia dies propterea inſtituti fuerunt, vt fidelium animi, tum ad creationis initium, quando Deus die ſeptimo, ab omni opere, quod fecerat, requieuit, tum

ad redemptionis nostrę Mysteria, atq; Sanctorum Victorias recolendas, & imitandas, excitentur: Ideò eo præsertim tempore, & ab omni opere seruili abstinendum, & orationibus, pijsq; exercitationibus Deo vacandum est. Quapropter mandamus omnibus vtriusq; sexus Christi fidelibus, vt in festis Colendis ea obseruent, quę in Edicto ad hoc vulgari lingua edito præcipimus, cuius tenor, in fine harum Constitutionum habetur.

De Ieiunio.

CVm ab originali labe carnis incontinentiam contraxerimus, Cœlestis animarum nostrarum Medicus, cupiens huic morbo mederi, contraria opposuit medicamenta peccatis; atq; adeò certis statutisq; temporibus à cibo, potuq; abstinendum præcepit, vt dum caro concupiscit aduersus spiritum, illumq; apertis persecutionibus subijcere nititur, spiritus aduersus carnem abstinentia eleuatus, carnem crucifigens, in suam redigat seruitutem. Quapropter, vt hæc ieiuniorum tempora salubriter instituta, qua decet religione seruentur, ea, quę aliàs edicto nostro cauimus, Quadragesimali tempore obseruari mandamus, cuius exemplum in fine constitutionum ponetur.

Sciant pariter omnes eodem modo, & sub eisdē pęnis ieiunia seruanda esse in quatuor anni temporibus, & in Vigilijs Sanctorum ab Ecclesia statutis.

De Clericorum vita rectè Instituenda.

QVanto in sublimiori gradu Ecclesiastici ordinis viri sunt positi, tanto pre ceteris vitæ sanctitate prælucere debent. Si enim hunc dignitatis splendorem improbi mores obnubilent, quo in altiorem Dignitatis gradum prouecti sunt, eo grauiore lapsu pręcipites ruunt. Vt autem sciant vitam suam rectè componere, quæq; in sortem Domini electos maximè deceant, hæc statuenda putauimus.

Sacerdotes, qui ratione beneficij celebrare non tenentur, Dominicis diebus, & festis solemnibus ex pręscripto Conc. Trid. celebrare non omittant.

Qui ad presbyteratus ordinem assumpti non sunt, singulis primis Dominicis cuiusque mensis in Missa solemni sacram communionem sumant.

Clerici minores, qui adhuc sacræ Mensę non sunt idonei, peccata sua semel saltem in mense confiteantur.

Antequam cibum sumant, benedicant mensam, eoq; sumpto, gratiarum actiones persoluant.

Coronam in capite gerant ordini congruentem, sub nostri arbitrij pœna,

Barbam, eo modo aptatam habeant, vt Clericali modestię non dissentiat.

Pili à superiori labro ità sint incisi, vt sacrę sumptioni impedimento esse non possint.

Galerum in Ecclesia non deferant, nec in proces-

 sionibus,

ſionibus, nec in funeribus, ſed Bireto vtantur; tempore autem pluuię, Galero ſuper Bireto vti liceat, per Ciuitatem verò depreſſo, & non turbinato vtantur. ſoccos in Eccleſijs non deferant, veſtes tàm inferiorem, quàm ſuperiorem ad talos usq; demiſſas ſemper geſtent, & hanc non ſub bracchio reflexam, ſed ex vtroq; pendentem humero, ac modeſtè compoſitam.

In itinere, veſtem contractiorem, non minus tamen, quàm infra genua promiſſam, concedimus.

Veſtes ſericas, aut ſerico ornatas non deferant, annulum non geſtent, niſi id Clericatus, vel Doctoratus dignitas permittat, tunc autem ſimplex ſit, & in ſacrificio miſſę deponatur. qui in his deliquerit, pœna amiſſionis rerum vetitarum, & quinq; ducatorum auri, Pijs locis applicandorum multabitur.

Cum mulieribus non cohabitent, etiam propinquitate coniunctis, niſi cauſa à nobis ſcripto probata; cum ſuſpectis non ſolum non conueniant, ſed ab omni prorſus eorum conſuetudine ſeparentur, qui contrafecerit, pœnam ducatorum decem auri luet.

Canentes, vel pſallentes noctis tempore non circum cant.

In Conuiuijs, menſis, nocturnis vigilijs, virorum, & fœminarum conuentibus, voce, aut fidibus canendo operam ſuam non pręſtent, Choreas, Comędias, fabulas, vel eiuſmodi Theatrales ludos non agant, Taxillis, pictis pagellis, alijſq; ludis, à sacris canonibus iuterdictis non ludant, nec in ſuis Ædibus quemquã ludere ſinant, ſub pęna in edicto ad hoc contenta.

Pro

Pro alijs non fide iubeant, preterquam in Curia nostra, & de nostra licentia. Cauponas non frequentent, nisi ex necessitate, dum iter facient. Venationũ genera, Sacris Canonibus improbata non exerceant. Aliena prædia, vel aliòs quoscunq; fructus, redditus, vectigalia non conducant, neue directè, vel indirectè cum conductoribus in eorũ communionem veniant. Mercaturas, & illicitas negociationes non exerceant. Vinum frumentum, aliaq; segetũ genera non emant, vt carius vendant, sed tantum pro suo victu. Nundinas non frequentent, In emendo, & vendendo proxenetæ officio non fungantur. Laicorum nemini sordidè famulentur, vel inseruiant, nullorumq; negocia gerant, præterquàm miserabilium personarum, atq; vbi à nobis facultatem habuerint, nullam artem exerceant nobis abnuentibus.

Nullius Tutelam, curamúe gerant, nisi pietatis caussa, & nostro assensu, neq; apud Iudices Seculares Procurationem, vel patrocinium suscipiant, nec seculare Tribunal adeant, neúe coram Iudice seculari testimonium dicant sine nostra licentia, Neq; verò querelas exponant, etiam citra pœnam sanguinis.

Tabellionatus officio in profanis negocijs, non fungantur, sententiam sanguinis non dictent, aut proferant, neúe testes ad sint, nec quicquam aliud faciant, quod ad sanguinis vindictam tendat, nisi caussa à nobis probata, & in scriptis impetrata facultate. Qui in prædictorum aliquo deliquerit, prima vice, carceris, arbitrio nostro pœnam substineat, et, si semel correp-

tus in eamdem culpam reciderit, ſuſpenſionis ab officio, & beneficijs, vel etiam priuationis, & exilij pœnas incurrat.

Nullum Armorum genus deferant, ſub pœna in edicto, alias edito contenta.

Clericalem habitum à ſe ipſo nemo aſſumere audeat, ſed cum prima tonſura eſt primũ aſſumendus de mandato noſtro induat, ſuſceptum verò non deponat, niſi probatam, atq; iuſtam ob cauſſam.

Clerici Eccleſijs, quibus fuerint aſcripti, inſeruiant, nec locum, inconſulto Epiſcopo, deſerant, ſub pœna ſuſpenſionis ab officio, & amiſſionis immunitatis gabellarum.

Clerici obtinentes beneficia quæcunq; Eccleſiaſtica vel Penſiones ducatos ſexaginta auri de Camera excedentes, clericalem habitum, & tonſuram deferant, alioquin pœna ex Conſt. Sixti V. hac de re edita multabuntur. Qui verò ſacris ordinibus initiati beneficijs carent, pœnam ſuſpenſionis ab ipſis ordinibus incurrant.

Prima tonſura, ac quatuor minoribus ordinibus inſigniti, ſi breuioribus veſtibus vtantur, fori, & Canonis priuilegio priuatos decernimus omni ſpe ad altiores ordines aſcendendi carituros.

Clerici, qui per ſex menſes à die obtenti beneficij horas canonicas non recitauerint, ex diſpoſitione Sacr. Lateranen. Concilii, poſſunt ipſis priuari.

Qui penſiones fructus, aut aliàs res Eccleſiaſticas clericali nomine percipiunt, Officium Paruum B. M. Virginis ſingulis diebus recitent, ſub pœna amiſſionis

fru-

fructuum ex Const. Pij V.

Clerici in publicis Plateis consessus, laicorũq; conuentum,& familiarem consuetudinem declinent, hinc enim clericorum contẽptus exoritur, Plerumq; .n. ad scurrilia, nulla clericalis status habita ratione, prorumpitur, hinc obtrectationes, & alia peccatorum genera emanant. In omnibus demum corporis functionibus graues, modestos, pios, religiososq; animi mores ostendant, vt vita,& moribus tales se prębeant, quales Ecclesiastici ordinis dignitas, & professio exposcit.

A locis publicis, vbi frequens est hominum cœtus, procul sint clericorum ludi etiam honesti, qui contrafecerint, grauissimis arbitrio nostro pœnis, in edicto expressis, pro ludi conditione, afficientur.

Nè facinorosis hominibus ad flagitia perpetranda aditus pateat, exules, Crassatores, aut eiusmodi scelestos, nec domi recipiant Clerici, nec aliqua re iuuent, nec quicquam suppeditent, sub pœna in Bulla Gregorij XIII. contenta.

Concubinas, aut aliàs mulieres, de quibus possit haberi suspitio, Domi, vel extra numquam retineant, sub pœnis in Conc. Trid. fulminatis.

Dignitatis clericatus memores sint, ideoq; rurale opus, mercennariorum more, nè exerceant, nec iumenta ipsi agant onerata, aut ea quouis modo custodiant, vel pascant.

Si Clerici in famulatu Ecclesiasticorum Virorum fuerint, viliora officia, aliaúe, quæ clericali decoro non conueniunt, ne exerceant.

De Sepulturis.

SEpulturę officium mortuorum corporibus persoluendum esse, & charitatis ratio postulat, & humanæ miseriæ pietas exigit, & lex naturalis quodammodo iubet; redditur enim terrę corpus, & quasi operimento Matris obducitur, ne feris obiectum dilanietur, vt igitur hæc pietatis officia, debita religione persoluantur, quę subiciuntur, statuimus.

Vt omnis sordidę auaritię suspitio ab hoc pietatis munere procul pellatur, sub excommunicationis pœna, Papę reseruata, prohibetur clericis, tam secularibus, quàm Regularibus, ne quemquam directè, vel indirectè, voto, iureiurando, aliaúe promissione interposita, cogant, siue inducant, vt in ipsorum Ecclesijs sepulturę locū eligat, vel iam electum non mutet.

Excommunicatione verò nobis reseruata astringimus omnes vtriusq; sexus fideles, qui alliciunt infirmos ad eligendum sepulturæ locum, in oratorijs laicorum Confratrum; cupientes, vt liberum cuiq; sit de suo corpore disponere.

Si quando vt aliqui in Oratorijs laicorum sepeliantur contingat, Parochi nullo prorsus iure suo defraudentur, non aliter, ac si in proprijs Ecclesijs sepelirentur.

Si verò exequię ibidem fiant, omnia, quę dantur ratione exequiarum, cedant ipsis Parochis.

Quod ratione exequiarum soluitur à laicis, soluatur

tur id totum Parocho, qui inter prę ſentes Sacerdotes ſeorſum a populo in ſacriſtia ſine ſtrepitu, ſoluta prius parte debita Epiſcopo, reliquum diſtribuat modo, & forma à nobis prę ſcripta, & in fine conſtitutionum poſita.

Quilibet debet ſepeliri in ſua Parochia, niſi ſibi liberè elegerit alibi ſepulturam, de qua nobis ſummatim conſtet, vel maiores ſui ſibiipſis, & ſucceſſoribus ſepulchrum alicubi poſuerint.

Peregrini, & aduenę, non electa ſepultura, in Ciuitate, debent ſepeliri in Cathedrali, extra verò, in maiori Parochiali Eccleſia. Rector tamen, qui ei Sacramenta miniſtrauerit, partem funeralium conſequatur.

Parochus ſuum Populanum occiſum poterit liberè ex aliena Parochia extrahere, nulla tamen adhibitá funerali pompa, quòd ſi forſan alter Parochus Sacramenta miniſtrauerit, tertiam funeralium lucretur, id quod diſpoſitum volumus, ſi quo alio caſu quis in aliena Parochia vita functus fuerit.

Si quis tàm ſecularis, quàm regularis Clericus auſu temerario ſine noſtra, vel Vicarij noſtri, aut Parochi licentia defuncti corpus ex aliena Parochia aſportauerit, & illud ſepulturæ tradiderit, graui pœna arbitrio noſtro plectetur.

Quando ſolita Eleemoſyna carolenorum 36. exequiarum nomine relinquitur, & ab hæredibus ſoluitur, eius diſtributionis nequaquam participes fiant Confraternitates, cùm hęc antiquiſſimo tempore ad

D Epi-

Episcopum, Capitulum, & Clerum tantũmodo spectent. cum verò maior summa relinquitur, tunc illud; quod 36. carolenos excedit, pro rata parte, etiam Regularibus, & confratribus distribuatur, iuxtà præscriptam formulam.

Funalia, quę vel circa cruces, vel cadauera Defunctorum accenduntur, cum ad funus spectent, licet in Ecclesias non introducantur, sed ante fores extinguantur, ad Ecclesiam tamen, quò defunctorum corpora deferuntur, & ad Parochos, pro ęquali portione spectare declaramus.

Pauperum Cadauera, quibus ad funus sumptus nõ suppetit, gratis à Parochis sepulturæ dentur, adhibitis Ecclesię impensa, luminaribus minimùm duobus: testimonium autem paupertatis Episcopo ab ipsismet Parochis exhibeatur.

Nullius corpus sepulturæ mandetur, nisi ab Episcopo obtenta prius licentia.

Omnes Clerici, tàm in associando funere ad Ecclesias, q̃ in exequijs celebrandis, vtantur superpelliceo, & Bireto Sacerdotali, tempore tamen pluuiæ vti liceat pileo super Bireto, & clamide cum superpelliceo, pœna suspensionis à diuinis per mensem, & amissionis eleemosynę illius funeris, vel exequiarum.

Hora deferendi mortuos ad sepulturam matutina; erit post missas celebratas: à prandio, post vesperas decantatas, numquam autem ante solis ortum, vel post occasum sepeliantur sine nostra licentia.

Defunctorum corpora, non ante sepulturæ tradan-

dantur, quàm duodecim horarum ſpatio ab ipſorum obitu elapſo, quod ſi mors fuerit repentina, & corpora ſatis valida 24. horis inhumata relinquantur.

Clerici ad defunctorum corpora ad Eccleſiam ducenda conueniant in Eccleſia Parochię Defuncti, qui deferendus eſt, & omnes cum ſuperpelliceis, (Cruce præeunte) ad locum Defuncti rectà, & bini incedant, funus, piè pſallentes, ducant, & in Eccleſia tamdiù conſiſtant, dum ex ritu Sanctę Rom. Eccleſiæ, iuſta fuerint perſoluta, contra inobedientes pœna ſuſpenſionis à Diuinis ipſo facto incurrenda, & amiſſionis eleemoſynæ illius funeris, propoſita.

Nemo in funere peragendo Parochi munera ſibi vſurpet, Regulares tamen in propria Eccleſia ebdomadarij munus obeant, nullibi verò confeſſio niſi peracto funere, fiat.

Neq; Parochis, neq; Regularibus, neq; confratribus liceat alicui locum ſepulturæ concedere, & ſepulchrum aſſignare, aut noua ſepulchra ędificare, niſi obtenta prius ab Epiſcopo licentia, pœna interdicti eiuſdem Eccleſię, vbi aliàs ſepulchra fuerint conceſſa, aut de nouo condita.

Sicuti Epiſcopus communis parens, dum in humanis ageret, communi omnium ſaluti conſulere nõ deſtitit, ità profectò æquum eſt, vt omnes gratos ſeſe, ac memores probent, & cum primis ſacerdotes, quibus ille præfuit, de eius obitu certiores facti, officium, & Miſſam pro Defuncto Epiſcopo celebrent. quibus verò diebus ex ritu Eccleſiæ id non licet, commemo-

ratio saltem pro defuncto adhibeatur. Diaconi verò, & subdiaconi, & minorum ordinum Clerici, tres nocturnos cum laudibus defunctorum recitent.

Parochorum autem partes erunt populos monere de obitu communis patris, hortariq; eos ad aliquod pietatis officium peragendum.

Successor verò Episcopus, & capitulum, ex præscripto Ceremoniarij Romani, anniuersarium exequiarũ honorem communibus impensis soluant. Canonicos item huius tàm pij officii, erga defunctos Canonicos memores esse decet.

Caueant Parochi, ceteriq; Sacerdotes, tàm seculares, quàm Regulares, ne anniuersaria officia defunctorum, Dominicis, aut alijs festis diebus peragant, neq; verò Missas Defunctorum celebrent, in die obitus, & depositionis Defuncti, si in diem festum incidat, sed exequias in sequentem, vel alium diem transferant.

Confraternitates huius Ciuitatis, & Diœcesis singulæ habeant feretrum, & Pallium ad Mortuos sepeliendos.

Quoniam verò nonnulli sunt, qui suis flagitijs sese Ecclesiasticę sepulturæ honore indignos reddunt; Idcirco ad Curatorum instructionem, hęc tamquam frequentioris euentus subijcienda duximus.

Ab Ecclesiastica sepultura arcendi sunt publicè excommunicati, & denunciati.

Notorij clericorum percussores, etiam nulla facta declaratione, aut denunciatione.

In-

Interdicti dum viuerent ab Ecclesię ingressu. Mortui in duello, aut in prohibitis torneamentis; Impœnitentes, nisi prius aliqua pœnitentiæ signa ediderint. Vsurarij manifesti, nisi alienum restituerint, vel saltem idoneam de restituendo cautionem, de qua legitimè constet, reliquerint.

Infantes, vel adulti, qui sine baptismo decesserint, fætus tamen in ventre Matris, tamquam pars viscerum, sepeliatur cum matre.

Qui in peccato publico, & manifesto vita migrauerint, nullo dato contritionis signo.

Qui seipsos de industria occiderint, nisi morbi przsertim vi, ob furorem, aut insaniam id fecerint, cuius rei Iudicium reseruatum volumus Reuerendissimo Ordinario.

Qui eo anno Confessi non fuerint, & sacram Communionem ex pręcepto Ecclesię non sumpserint, aut in obitu id non præstiterint.

Horum corpora, quæ Ecclesiastica sepultura carere debent, ità longè ab Ecclesia amandentur, vt clericorum canentium voces inde non valeant exaudiri. Qui verò aliter fecerit, pœnis à Sac. Canonibus indictis, & alijs grauioribus arbitrio nostro inflingendis plectetur.

Verum quoniam non raro vsu venit, vt de alicuius morte testimonium sit proferendum, habeant Parochi suum quiq; codicem, in quem defuncti nomen, & cognomen, diem, atq; annum obitus referant, cuius exemplum nobis in Synodo tradant.

De Immunitate Ecclesiastica.

SI Principum virorum Ædibus, ac signis, ab Imperialibus legibus tantus fuit tributus honos, vt quisquis, quam vis facinorosus ad eas, tamquã ad Asylum confugiens, tutus haberetur; quanto magis Ecclesijs Deo dicatis, vbi verus Deus adoratur, & colitur, debitus honor, & reuerentia exhibenda est? Qua propter nè in his, & similibus Deus, & Ecclesia offendantur, hæc statuenda putauimus.

Támetsi omnibus, & præsertim huius Regni Magistratibus, ac Iudicibus satis esse debet pręclarum summæ pietatis, & obseruantiæ tùm in Ecclesias, tùm in Ecclesiasticas personas, quod à Catholico, eodemq; inuictissimo Rege nostro exhibetur, exemplum; vt eo ad Ecclesiasticam libertatem, & immunitatem tuendam inflammentur ardentius: Pastoralis tamen muneris nostri ratio postulare videtur, vt eosdem moneamus, ne delinquentes quoscunq; cuius vis, etiam immanis criminis reos, ex Ecclesijs, Oratorijs, Sacellis, Monasterijs, locisq; sacris, & religiosis, etiam ab Episcopali Iurisdictione exemptis, in hac nostra Ciuitate, & Diœcesi consistentibus, ad quæ confugerint, inuitos extrahere, seu abducere, sine Episcopi, vel eius Vicarij expressa licentia, & personę Ecclesiasticę ab eo authoritatem habentis interuentu, permittant, aut id mandent, vel eadem in re consilium, auxiliumúe pręstent, sub pœna excommunicationis ipso facto incur-

currenda ex Constit. Gregorij xiiii.& alijs censuris,& pœnis contra violantes Ecclesiasticam libertatem, & immunitatem per sacros Can. inflictis.

Nè verò facinorosi homines hoc beneficio abutantur, prohibemus clericis, sub pœna aureorum quinquaginta,& Carceris ad libitum, ne delinquentes huiusmodi conuocare, vel eos sine Episcopi licentia recipere audeant: at si ipsimet delinquentes instanti periculo compulsi eó confugerint, ijdem Clerici teneantur sub eadem pœna, quàm primùm id ad Episcopum deferre, vt quicquid ipse Ecclesiasticę immunitati conuenire existimauerit, iudicare possit; teneantur item Clerici eadem pęna, nobis denunciare, si quispiam, reum ad Ecclesiam confugientem extrahere tentauerit.

Sciant item pœnam excomunicationis ipso facto, ex Bulla Cœnæ Domini incurrere eos, qui Ecclesiasticas personas, absq; Episcopali facultate capere, carceri tradere, aduersus ipsas processus formare, easúe directè, vel indirectè in iudiciũ vocare pręsumpserint.

Publicanos, vel alios, Vectigalia in hac Ciuitate, & Diœcesi exigentes moneant sępe Parochi,& confessarij seriò inculcent, eos salua conscientia, non posse, nec debere exigere ab Ecclesiasticis personis, etiam sponte dantibus, Vectigalia, Collectas, Decimas, Gabellas, aut aliàs quascunq; laicales exactiones, & impositiones sub pęna excommunicationis in Bulla Cœnæ Domini aduersus eos illata.

Excommunicationis latæ sententię vinculo innodatos decernimus omnes, tàm Clericos, quàm laicos

quo-

quoſcunq;,qui palam, vel occultè, per ſe, vel per alios, Dominum temporalem, Iudices ſeculares, aut alios officiales contra perſonas Eccleſiaſticas, aut Eccleſiaſticam libertatem inuocauerint, aut conſilium, vel auxilium dederint. Si verò Clerici fuerint, eos præterea fructibus ſuorum quorumcumq; beneficiorum per biennium priuamus in pauperes erogandis, vt proinde tuta conſcientia eos ſibi retinere non liceat.

De Diuino cultu in Eccleſiis, ac Religioſa in eiſdem Verſandi ratione.

CVM Eccleſiæ ad Dei honorem, & cultum, ſanctorumq; venerationem, lapidibus ſenſu carentibus erectę ſpiritualis Eccleſię viuis ex lapidibus ſupra firmam angularem petram conſtructę, cuius Typum gerunt, ſanctimoniam referre debeant; nihil vmquam in eis immundum, nihil inordinatum, nihilq; indecorum permittendum erit.

Nemo igitur nouas Eccleſias, oratoria, Cappellas, aut Monaſteria exędificet, aut in eis noua erigat altaria, aut erecta demoliatur, abſq; ordinarij ſcripta facultate, interdicti pœna propoſita.

Si qua verò Eccleſia corruat, aut vel aliò transferenda, vel in ampliorem formam redigenda ſit, cæmenta, lapides, & ligna antiquioris Eccleſię, nouę fabricę inſeruiant, quę enim ſemel olim Deo dicata fuere, in profanum vſum nemo vmq̃ conuertat abſq; noſtra in ſcriptis facultate, ſin ſecus, interdicti pœnam ſubeat.

Nullę

Nullę delictorum inquiſitiones, Cadauerum inſpectiones, aut alia Criminalia iudicia in eccleſijs fiant, ſi qua verò occiſorum corpora in eccleſia illata inſpicienda ſint, extra eam exportentur, vbi eiuſmodi fieri inquiſitiones decet.

Nulli in Eccleſijs cuius uis generis contractus celebrentur præter matrimoniales, aut alios, qui pietatem reſpiciant, neq; in Eccleſijs, vel oratorijs ſodalium, laicales Conuentus habeantur; nemo ibidem iudex, ſeu arbiter ius dicat, aut ſententiam ferat, ſub pœnis in edicto aliàs ad hoc edito.

Interdicimus omnino feneſtras, per quas ex priuatis domibus in Eccleſiam proſpiciatur, ſi quæ verò iam fuerint, infra menſem obſtruantur.

Eccleſię poſt miſſas claudantur, & ità etiam poſt veſperas, numquam autem apertæ ſine cuſtode relinquantur.

Si qua ſint ſepulchra non benè clauſa, & apta, claudantur, & aptentur.

Quæ fœ. re. Pius V. in ſua Conſt. de reuerentia, ac modeſtia in Eccleſijs ſeruanda ſtatuit, hęc nos ſub pę-nis in ea contentis, obſeruanda recenſemus.

Fideles cum in Eccleſiam ingrediuntur, nihil ſibi prius faciendum ducant, quàm vt ſtatim rectà ad ſanctiſſimum Corporis Chriſti Sacramentum accedant, ibiq; flexis ambobus genibus, Deum adorent, nemoq; ſurgens auerſus ſedere, aut ſtare audeat.

Inanes, futileſq; collocutiones, immoderatiq; riſus, & nugæ, atq; huius generis alia, numquam in

Domo Dei habeantur, contentionesq; omnes in ea vitentur.

Deambulationes, Circuli, Clamores, aut importuni strepitus inde eliminentur, prçsertim dum Diuina celebrantur officia, dum concio habetur, vel doctrinæ Christianæ opera datur.

Quo tempore Diuina celebrantur officia, vel Ecclesiarum ianuæ fidelibus patent, vetitum sit in cçmeterio, aut propè eas, centum passuum spatio, pila ludere, aliosq; quoscunq; ludos habere, cum ex his strepitus, aut vociferationes sçpè exoriantur, à quibus sacra perturbantur, & omnes à pietate distrahuntur, quod sub pœna duorum carolenorum vnicuiq; pro qualibet vice mandamus.

Domestica supellex, frumentum, vinum, Poma, aut quæ vis alia profana res in Ecclesijs non retineatur, sub pœna amissionis earumdem rerum.

Mendicantes, per Ecclesias petendo eleemosinas, ne vagentur, & si ad Ecclesię ianuam consistant, ibi clamitare, & obstrepere non permittantur.

Ostiarij, & quibus cura Ecclesiarum incumbit, canes, & alias animantes brutas ab Ecclesijs expellant, excommunicatos pariter, & interdictos, implorato (si opus sit) bracchij secularis auxilio, aditu prohibeant, & arceant.

Balistas, scopleta, aut hastas cuius vis generis ferro munitas nemo in Ecclesias inferat, si quem verò huiusmodi tela habentem sacerdos deprehenderit, eumdem antequam ad rem Diuinam acce-

dat,

dat, paternè præmoneat.

Commessationes, compotationes, Choreę, omnesq; cuiusuis generis ludi pellantur, non solùm ab Ecclesijs, & cæmeterijs, verùm etiam à locis Ecclesiæ finitimis; & ne in atrijs Ecclesiarum vendantur esculenta, & poculenta, Parochi omnino prohibeant.

Altaribus, fontibus baptismi, vel Aquę benedictæ nemo adhęreat.

In Ecclesijs, & oratorijs nemo dormiat, ibiúe iaceat, vel in Choro, Clericis deputato, dum diuina aguntur, sedere, morariúe audeat.

Portas Ecclesiæ nemo occupare audeat, vt liberè ingredi, vel egredi liceat, id quod Parochorum curæ mandamus.

Nemini iusiurandum deferatur super altare, crucem, vel Reliquias, aut Imagines sanctorum, vel super Ecclesiasticos libros, pœna arbitrio nostro imponenda.

Nemini in Ecclesijs locum proprium, vbi perpetuò sedem ponat, quouis iure habere liceat.

Super Ecclesijs, vel Cappellis non sint cubicula, vbi dormiatur, aut aliud profanum fiat, si sint, aut intra sex menses amoueantur; aut Ecclesiasticę supellectili conseruandæ destinentur, sub pœna interdicti eiusdem Ecclesię, vel Cappellæ.

PAstor derelinquens gregem, gladius super bracchium eius, & super oculum dexterum eius; bracchium eius siccabitur, & oculus dexter eius tenebris obscurabitur.

Hac sanè formidanda sententia Parochos, ne suas vnquam deserant stationes, Deus per Prophetam admonuisse videtur. Quare Sacri Conc. Trid. Decretis, & Pij iiij. & V. Summorum Pontificium Constitutionibus editis inhęrentes, pręcipimus, & iubemus omnibus Parochis, quibus animarum cura commissa est, vt diuinorum præceptorum memores, gregi suo inuigilent, proprias oues, verbi Dei Predicatione, Sacramentorum administratione, bonorumq; operum exemplo pascant, miserabilium personarum curam paternam gerant, dissidentium simultates componant, & vno verbo ouium suarum, quarum sanguis, de eorum manibus in extremo iudicio requirendus est, ad curam sedulò incumbant, numquam autem eas, mercenariorum more deserant, sed assiduè in suis Ecclesijs resideant, & munus suum per se ipsi obire studeant. Quod si eos vltra biduum, abesse aliquando contigerit, id, graui tamen ex caussa, nobisq; in scriptis probanda, permittatur, relicto tamen idoneo Vicario, ne interim Ecclesię obsequium aliquid detrimenti patiatur.

Si quis verò Parochus aliter, quam præscriptum est, abesse audeat, is, præter mortalis peccati reatú, quem incur-

incurrit, beneficiorum etiam fructus, pro ratâ temporis absentiæ, ex Conc. Trid. Decreto suos non facit, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuuta, illos sibi detinere potest, sed in eiusdem Ecclesię exædificationem, aut in pauperes loci erogare tenetur, in quem, si contumacius ille se gesserit, alijs etiam pœnis, & censuris, vsq; ad beneficij priuationem, Episcopus, seruato iuris ordine, animaduertet.

Quod autem ad dignitates, Canonicatus, aut præbendas obtinentes pertinet, si vltra tres menses quolibet anno à suijs Ecclesijs abfuerint, primò anno priuabitur vnus quisq; dimidia parte suorum fructuum, quod si iterum eadem vtetur negligentia, omnibus fructibus carebit, crescente verò contumacia, contra eos iuxtà Sacrorum Canonum constitutiones procedetur.

De officio Parochorum.

POpulorum salutem ex Parochorum vigilantia, & sanctitate quam maximè pendere innuit Apostolus, dum eos vigilare admonet, quasi pro animabus eorum rationem reddituros; studeant ergo Parochi officij sui partes omnes, pro viribus, implere.

Missas in suis Parochialibus Ecclesijs non solum Dominicis, & alijs festis diebus celebrent, sed etiam tam frequenter; (pręsertim ieiuniorum diebus), vt suo muneri satisfaciant.

Vt aũt quouis tempore innotescat, num quę quouis obligationis nomine sacra peragenda sunt, ab vno

quoq;

ioq; ritè persoluantur; in vna quaq; Ecclesia Codex sit, in quo vnusquisq; siue Parochus, siuè alius sacerdos, qui quoquo modo eo diecelebrare tenetur, notato prius die, mense, & anno, manu sua subscribat se celebrasse, vel ratione sui officij Parochialis, vel Cappellæ, aut legati Pij, aut anniuersarij, aut funeralis officij nomine, vt infra.

Ego .N. Missam celebraui ad altare .N. ex obligatione Parochiali, aut cappellæ, vel deuotione, qui contrafecerit, ac si non celebrasset, habeatur.

In eodem libro qualibet hebdomada idem subscribendo testetur, qui sacristię præest.

Appensum in vnaquaq; sacristia sit Album, in quo descriptę sint omnes missarum, Diuinorumq; officiorum obligationes, quæ ex pijs legatis, veteri consuetudine, aut deuotionis ergò, ad tempus, vel perpetuò ad eam Ecclesiam pertinent, quò faciliús ad illius, cuius interest, memoriam reducantur, statisq; potissimum temporibus impleantur.

Sint Parochi soliciti, ac prudentes in administrandis sacrosanctis Ecclesię sacramentis populis sibi commissis, ipsorum vim, efficaciam, & virtutem vulgari idiomate populo clarissimè explicent, quo maiori animi pietate, ac religione ad ea suscipienda preparentur, & inflammentur.

Caueant, nè culpa, seu negligentia sua aliquem paruulum sine baptismo, aliquem adultum sine pœnitentiæ sacramento, sacro viatico, extrema vnctione, aut etiam animæ commendatione, cum solitis preci-

bus,

bus, & pijs cohortationibus ex hac vita discedere contingat, quod si ipsorum culpa, seu negligentia (quod Deus auertat) euenerit, meminerint se grauissimas pecuniarum, & carceris pœnas daturos.

Sine autem Episcopi, aut proprij Parochi facultate nemini liceat, dum necessitas non vrgeat, sacramenta in aliena Parochia degentibus administrare, sub pœna suspensionis ipso facto incurrenda.

Ieiunia quatuor temporum, vigiliarum, ac quadragesimę, & festa occurrentia Populo quolibet die Dominico inter missarum solemnia obseruanda de more significent, quaúe ratione colenda sint ipsum edoceant. Denuncient item stationes, & indulgentias, processiones, aliasq; huiusmodi supplicationes obeundas. Postremò vnà cum populo, clara voce, confessionem faciant.

Parochi omnes, singulis Dominicis diebus, antequam missam inchoent, aquam recentem statis precibus benedicant, populumq; de more aspergant.

Domos Popularium in die Sabbati sancti, aqua benedicta lustrantes adeant, Cruces verò cereas in Dominica in Albis eorum valuis affigant.

A feria V. Cœnæ Domini, vsq; ad Sabbatum sanctum nullus Parochus, vel quisquis alius, tàm secularis, quam Regularis Clericus campanas pulsare incipiat, antequam in nostra Cathedrali pulsari cœptę fuerint, sub pœna ducatorum centum, in Constitutione Leonis X. in Concilio Lateranen. promulgata.

Publica delicta publicè arguant, secreta seorsum,

& cum charitate corripiant.

Seruetur pia, & laudabilis consuetudo pulsandi campanam pro signo fideli populo dando ad Angelicam salutationem summo mane, meridiè, vesperi, & post primam horam noctis pro defunctis, vt Indulgentiam à Gregorio XIII. Populus consequatur.

Teneantur Parochi, omnesq; alij, qui Ecclesijs Ciuitatis,& Diœcesis nostrę præsunt,tàm in Ecclesijs Parochialibus, quàm in Oratorijs laicorum,& alijs, inter missarum solemnia, dum in eis maior populi frequentia conuenerit, in ambone, vel ad Altare solemniter publicare vulgari idiomate omnes sententias excommunicationis cōtentas in Bulla Cœnę Domini,vel quæ à nobis emanarunt,huiusmodi promulgent feria V. Cœnæ Domini, nosq; hac de re pręstita, cum ad Synodum conuenerint, testibus adscriptis certiores faciant, quod si id omiserint,pœnam duorum nummorum aureorum incurrant.

Omnes Confessarij tàm seculares,quàm cuiuscunq; ordinis Regulares Bullam Cœnę Domini,excommunicationum à nobis latarum,& casuum nobis reseruatorum paginas penes se habere curent. Quòd si quis id negligat, sciat se (quamq̄ alioquin idoneus esset) nequaquam ad confessiones audiendas approbandū.

Duo illa præcipua Parochorum munera, sacramenta,scilicet administrandi,& populum suę curę concreditum edocendi à Conc. Trid. sæpiùs commendata, per se ipsi obire studeant Parochi, docendi verò Populi munus diebus Dominicis, & alijs solemnibus fe-

stis

stis numquam pretermittant, inter missarum solemnia Euangelium imminentis Dominicæ, vel festi explicent, aliquod inde salutare Populo documentum colligentes; cui rei, vel maximo vsui futurus est Cathechismus Romanus. Ceterùm si parum memoria, aut exercitatione valeant, pium aliquem librum, aut homiliam vulgari sermone conscriptam legant, nè populus à tam salubri cibo ieiunus domum redeat.

Sacrorum Cinerum vsus ad significandam, & excitandam pænitentiam introductus, nullatenus à Parochis pretermittatur.

Sanctum preterea institutum candelas, ramosq; palmarum benedicendi, & fidelibus tradendi, statis ab Ecclesia temporibus religiosè obseruetur, quę in Ecclesijs tantum dentur, candelæ verò accendantur in Processione, ad præscriptum ceremonialis Romani.

Parochi omnes, sacristæ, & Præfecti Ecclesiarum curent, vt vestes cuiusuis generis, ornamẽta, & vasa sacrorũ mysteriorum vsui dicata, quoad eius fieri possit munda seruẽtur. Quapropter corporalia quater in anno lauentur, Calices, & Patenæ in vnaquaq; hebdomada tergantur, altaria semel saltem in mense tobaleis mundis sternantur.

Ad sacra Mysteria peragenda eius coloris vestes, aliaq; ornamenta semper adhibeant, quæ pro temporis diuersitate præscribuntur.

Sacras vestes, & vasa vetustate, & longo vsu consumpta, perinde ac sacris Mysterijs inepta à Parochis, Sacristis, & Præfectis Ecclesiarum, comburantur,

x cineres in sacrario recondantur non autem venundentur, donentur, permutentur, aut profanis vsibus deputentur.

Vestibus, aut vasis Diuino cultui dicandis, non nisi sacra benedictione affectis quisquam vtatur.

Nemini laicorum permittant Parochi, vt se sacris vestibus induat, aut calices, Patenas, vel alia sacra ex proposito tangat, excommunicationis pœnam comminantes.

Caueant Parochi, alijq; Ecclesiarum Rectores, Sacristię, Campanarij, nè Campanæ ad libitum cuiusq; sed congruis horis, ad uocandum populum ad Diuina, pulsentur ideò Campanile cuius uis Ecclesię valuis firmis, & Pessulis, & claue muniatur.

Neq; Parochis, nec alijs clericis cuiuscunq; gradus, & dignitatis sint, liceat immundos abijcere à corporib. obsessis sine facultate Episcopi in scriptis obtenta.

Indulgentias pariter, nisi ab ordinario probatas nō promulgent, quando verò id faciendum sit, earum vim, & ea omnia, quę pro ipsarum consecutione prę-standa erunt, populo explicent, abusus; & quæstus omnes ab ipsis prorsus tollant, ad præscriptum constitut. à Pio V. editę.

Parochi in suis Parochijs sedulò inquirant, an qui sub eorum cura degunt, in concubinatu viuant, vsuras exerceant, simultates, inimicitiasq; graues gerant, an aliqui publici excommunicati, in excommunicatione vltra annum insordescant, vt proindè de hæresi suspecti sint. An blasphemi, adulteri, lenones, nefario

aliquo

aliquo ſcelere coinquinati, incogniti, bonorum morũ corruptores, Eccleſiaſticarũ rerũ vſurpatores, an item coniuges ſeparatim abſq; iudicio Eccleſię viuentes, an in gradibus prohibitis, & minus canonicè coniuncti reperiantur. Hos atq; aliòs, quos pijs hominibus offenſioni eſſe perſpexerint, ſi ſe ad eos corrigendos impares agnouerint, ad Epiſcopum deferant, vt qua ratione his malis prouidendum ſit, pro ſua authoritate, & prudentia decernat.

Inter concionandum non omittant Parochi immaniſſimum illud ſcelus prouocandi abhortũ, aut editum iam fœtum, necandi, grauiſſimis verbis deteſtari, quo mulieres intelligant, ſe dum hominibus turpidinem ſuam tegere ſtudent, Deum tàm nefarij flagitij vindicem fallere non poſſe.

Vnuſquiſq; Parochus pręter libros Baptizzatorum confirmatorum, & matrimoniorum, librum etiam in quo ſtatum animarum Parochiæ ſuæ, & alium in quo literas item, edicta, & decreta, & alia quęcunq;, vel à curia noſtra, vel quæ ab alio ſuperiore emanata ſint, & ad ſuæ curę officium ſpectent, adnotet.

Ea tandem denunciare non omittat, quę ex præſentibus conſtitutionibus Populo innoteſcere oporteat, pręcipuè verò caſus, ſententias excommunicationis annexas habentes, quos vulgari ſermone explicent, vt fideles ab illis præmoniti, & grauitatem pœnę excommunicationis edocti, eas diligentius caueant.

De obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ.

SI quanta in eo tremendo Mysterio, quo in Ecclesia viuifica illa hostia quotidie immolatur, qua Deo Patri reconciliati sumus, vel dignitas, vel diuinitas insit, sacerdos celebraturus secum ipse præmeditetur, numquam se satis interioris integritatis, aut exterioris pietatis ad illud peragendũ attulisse iudicabit. Quare summa animi demissione parem tanto sacrificio pietatem à Deo precibus contendat.

Et si mortiferi alicuius peccati se reum senserit, antequam ad altare accedat, penitentię sacramento illud expiare omni studio conetur, neq; solam sibi contritionem, vbi facultas confitendi datur, satis esse arbitretur; quę si desit, summo interim animi dolore de peccatis concepto, vrgenti missę celebrandæ necessitati satisfaciat, ac deinde primo quoq; tempore confiteatur.

Preces præparatorię, & singulis sacris indumentis accomodatę, numquam à sacerdotibus celebraturis prętermittantur. Missa item tota prælegatur, tùm ob Pontificias Indulgentias consequendas, tùm ne vlla in ipsa sancta actione mora aut hęsitatio contingat.

Antequam è sachristia, pręcedente ministro, pedem efferat, oia ad sacrificij vsum necessaria parata habeat; ipse verò adeò vestibus, ore, incessu prodeat, vt ad sanctum munus non ineptus accedere videatur.

Clericale biretum ad altare, (nisi regularis sit) perferat, numq̃ verò super eo deponat, pœna suspensionis indicta

indicta, sed ministro porrigat, subbiretum autem in Missę sacrificio nemo, sine debita licentia in capite retineat, & annulum vel ij tunc deponant, quibus alibi gestare permissum fuerit.

Sacerdos indutus, ad altare neminem expectet, neq; alicuius caussa Missam inchoatam intermittat, aut eius initiũ repetat, nec ipsam in Parochiali Ecclesia cuiusuis personæ gratia differat, vel anticipet, nec ante auroram aut post meridiem nisi in casibus à iure permissis rem diuinam faciat.

In sacra celebratione ritus omnes accuratè seruētur, qui in Missali Romano pręscribuntur. In commemorationibus, ac collectis, in missis votiuis, aut defunctorum, nè latum quidem vnguem ab eiusdem Rubricis discedat, atq; ea, quæ sūm missa voce dicenda sunt, elata nè pronunciet.

Ad Missam, non nisi absoluto saltem Matutino officio, nemo aggrediatur, nisi vel vrgens, vel rationabilis caussa aliud exposcat.

Clerici Ministri, dum missæ celebrantur, per Ecclesiam non discurrant, vel vagentur, aut cum alijs colloquantur, sed talari veste, & cotta induti, sacerdoti sacrafacienti prestò sint.

Ignoti, & vagi Sacerdotes in Ecclesijs etiam Regulariũ nostræ Diœcesis missam celebrare non pmittantur absq; nostra, seu Vicarij nostri generalis licentia, eam verò non nisi cũ literis dimissorijs suorum ordinariorum, quę recentes sint, obtinebunt; sacerdotes tamen cogniti vicinarum Diœcesum ad breue tẽpus, per duos,

aut

ut tres dies, poterunt ad celebrandum admitti, dummodo clericalem habitum, & tonsuram habeant.

Regulares quoq; non admittantur ad celebrandum in Ecclesijs secularium, nisi visis, & probatis suorum superiorum literis suscepti ordinis, præstitæq; in eo functionis, bonum testimonium continentibus.

In Altari, quod sub Dio positum sit, sacrum non fiat.

Sacerdotes etiam Regulares in Oratorijs sodalium, vel Cappellis secularium sacrum non faciant, antequam Parochus, in cuius Parochia, oratoria, vel Cappellæ sitæ sunt, celebrauerit, vel concio absoluta fuerit; nisi alicubi à nobis aliter indicatum fuerit, sub pœna suspensionis à Diuinis ad duos menses.

Dum in Missa Ecclesię Cathedralis, vel Collegiatę, vel Parochialis corpus Christi eleuatur, populo campanæ sono signum detur, vt ad tanti sacramenti venerationem excitetur.

Missam nouam celebrare nemini liceat, nisi prius à nostro ceremoniarum Magistro probatus licentiam à nobis, vel Vicario nostro obtineat.

In Missis Nouis, nullæ saltationes, nulla sumptuosa conuiuia, nullę illiberales eleemosinarum exactiones, quas Conc. Trid. detestatur, vnquam permittantur.

Sacerdos verò nouus oblationes in Missa accepturus post offertorium, numquam per Ecclesiam vagetur, sed in imo Altaris gradu consistens, quod sponte offertur, accipiat, manipulum, aut sanctas imagines porrigat deosculandas, patenam autem, aut sacras Reliquias, vel manus numquam.

Mulier,

Mulier, quam uis annosa, sacerdoti in Missæ sacrificio numquam inseruiat, nec filius, etiam legitimus, patri celebranti minister adhibeatur.

Laicos aliquando moneant Parochi, nè extrà Ecclesiam, vel in eius liminibusità consistant, vt alijs ingressum, aut egressum prohibeant.

Hostię de mundissimo flore farinę adhibeantur; quę Crucifixi Imaginem conspicuam habeant, vinum album sit, & non acescens.

Nullus sacerdos, etiam Regularis celebrare audeat, vel quiuis laicus celebrare faciat in priuatis ædibus, aut alijs in locis, prçterquam in Ecclesijs, & oratorijs Diuino cultui dicatis, & ab Episcopo designatis, & visitatis, sub pœnis Clericis suspensionis per annum, laicis verò excommunicationis eo ipso incurrendis.

In Ecclesijs autem sanctimonialium, celebrare nemo audeat, sine speciali in scriptis à nobis obtenta licentia, & multò minus moniales alloqui, sub pœna excommunicationis.

Regularis verò nullo modo, non impetrata à Sac. Congregatione Regularium facultate, sub pœnis ab eadem decretis.

Vbi plures in eadem Ecclesia sunt celebrandę Missę, vna in Aurora, pro operariis, vel iter facturis dicatur, reliquę debitis interuallis ità distribuantur, vt postrema post Conuentualem, quo tardius fieri potest, celebretur; sicuti pręscripta à nobis formula docet.

Cum plures Missę in eadem Ecclesia eodemq; tempore sunt celebrandæ, caueatur quantum fieri potest, nè ob

nè ob propinquitatem ſacerdos alter alteri impedimento ſit.

In duobus altaribus, è regione poſitis, nè eodem tempore celebretur, nè Miſſę ſacrificio pręſentes auerſa terga celebrantibus habere cogantur.

Inter legendum vltimo loco Euangelium, caueat Sacerdos, nè calicem abſtergat, vel corporale plicet, aut aliud huiuſmodi quicquam faciat; ſed miſſa abſoluta, Altari, & Epiſcopo, (ſi ad ſit) prætereà nemini, reuerentiam faciat. Miniſtrum præcedentem ſequatur, vultuq; demiſſo, ad ſacriſtiam reuerſus, neminem ſalutet; ſacris deinde veſtibus exutus, in locum ſecretum, ad debitas Deo gratias peragendas ſe recipiat.

De Sacris ſupplicationibus.

QVemadmodum Pia Mater Eccleſia Diuinitus edocta publicas ſupplicationes, tùm ad peccatorum veniam à Deo pro vniuerſo populo implorandam, tùm ad alia præſentis vitę beneficia impetranda, vel pro acceptis gratias eidem peragendas valde accomodatas perpetuò experta eſt; Ità nos laudabilem hunc catholicę Eccleſię morem, longo vſu receptum, à Clericis, & à reliquis fidelibus, non modò piè retinendum, verum etiam religiosè colendum ſtatuimus.

Quarè tàm ſacerdotes, quàm clerici omnes (qua decet pietate) ad Diuinam, quantum in ipſis erit, beneuolentiam promerendam bini ſuo quiq; loco procedant

cedant, veste talari, superpelliceò mundo, clericali bireto induti, pileò verò super bireto, aut pallio super cotta, numquam nisi ob pluuiam vtantur.

Quando igitur publicas supplicationes fieri contigerit, à Cathedrali in Ciuitate nostra Nucerina, in Terra verò Angrię à Collegiata S. Ioannis proficiscantur, & ad eamdem reuertantur, pręterquam infra octauam Corporis Christi, cum ab alijs Ecclesijs, secundum Cathedralem, eadem processio erit habenda.

Ad processiones generales, tàm ordinarias, quàm extraordinarias, vel à Summo Pontifice, vel ab Episcopo indictas, teneantur ex decr. Conc. Trid. accedere Clerici omnes seculares cuiusuis dignitatis, & gradus sint, quamuis exempti, Regulares item, sodalitatumq; Confratres, qui hactenus conuenire consueuerunt, qui omnes stata hora ad Ecclesiam Cathedralem conueniant, ibiq; certo loco taciti consistant, nec per Ecclesiam vagentur, sed orationibus vacent, dùm, solemni sacro peracto, suus cuiq; tribuatur procedendi locus; Canonici verò, & reliquus Ecclesiæ Clerus Chorum non deserant, vt in sacristiam sese recipiant.

Qui huiusmodi Processionib. interesse neglexerint, si Clericus fuerit pęna vnius aurei multetur; Regulares verò, aut laici sodales, quatuor aureorũ pœnam luent.

Primicerij, vel eo absente, antiquioris Canonici nostræ Cathedralis Ecclesiæ, partes erunt, curam oẽm, & solicitudinẽ adhibere, vt Processiones rectè dirigantur, turbę, & Iurgia tollantur, qñ procedendũ, qñ consistẽdũ sit pręcipere, & quia id per se ipse obire non posset,

duos ex clero eligat sacri Agminis directores, qui in hoc munere Primicerio inseruiant, hastas ferant, & Clerum, & Populum, cum opus fuerit, dirigant, arceant, coerceant.

Eiusdem munus erit, duos item Cantores deputare, qui Hymnos, aliasq; preces præcinant, quæ sacræ illi actioni accommodatę sint: idem quoq; præstent Regularium, & laicorū sodalitates; singulæ proprium, qua decet pietate, vexillum sequentes. Quod ab ijs, qui eiusdem sint ordinis pręferri mandamus.

Monendus prętereà reliquus erit populus, vt sacris precibus, aut piæ meditationi intentus, ab inanibus colloqutionibus, & risu omninò abstineat; caueatq; prorsus quilibet, nè quid in sacris supplicationibus edat, aut bibat, vel quicquam esculenti, & poculenti emat, aut vendat, sub pœna excommunicationis, aliisq; arbitrio nostro pœnis infligendis.

Ad Processiones, Campanis Cathedralis Ecclesiæ, omnes fideles pridie conuocentur, in exitu, & reditu Processionis, omnes Cathedralis Campanæ pulsentur: id ipsum in alijs Ecclesijs seruetur, vnde egredi, quò reuerti, & quà iter facere contigerit.

Nullę prorsus Processiones habeantur, nec à Parochis, neq; à Regularibus, nec à laicis confratribus, absq; Episcopi licentia, sub pœnis Clericis, & Regularibus suspensionis à Diuinis, laicis verò excommunicationis ipso facto incurrendę.

Dum solemni celebritate, ac singulari veneratione præcelsum, atq; augustissimum Christi Corporis Sa-

cramentum honorificè per loca publica circumferendum est, æquissimum videtur, vt omnes singulari, ac rara quadam significatione, non modo pro tàm ineffabili, ac planè diuino beneficio gratos, ac memores testentur animos erga cõmunem Dominum, & Redemptorem, verum etiam nulli sumptu parcentes, sterni, & purgari vias, per quas eundum est, parieteśq; circumuestiri, & ornari curent: Intortitijs, vel minimùm, faculis accensis, illud detecto capite comitentur; qui verò pedibus prosequi non poterunt, non de fenestris, aut de alio superiore loco, sed pro foribus, flexis genibus, reuerenter adorent.

In hac sacra Processione, Episcopo legitimè impedito, is sanctissimam Eucharistiam deferat, qui dignitate, vel gradu, ceteris antecellat, vel is, cui ex consuetudine id muneris incumbit, sacris ornatus vestibus, quę tùm rei, quæ agitur sanctitati, tùm personæ dignitati conueniant.

Semper autem sub Baldachino, perpetua Thurificatione adhibita, in tabernaculo ostensorio, decenti vitro pellucido circundato, lunulamq; argenteam habente, vnde commodè extrahi, & fragmenta (si qua fortè ceciderint, aut adhęserint) colligi queant.

Quo ordine ab Ecclesia primùm processerunt, eodem, ad eamdem se omnes referant, in eaq; tàm diù consistant, dùm solemnem ab Episcopo (si adsit) vel ab eo, qui Diuinum sacramentum detulerit, benedictionem acceperint.

Eodem planè cultu, ordine, ac cæremonijs in Ca-

nce, vel Pixide, feria quinta Cœnæ Domini ad locum destinatum, & decenter ornatum, publicè fidelium adorationi exponendum, & pro feria sexta conseruandum deferatur.

De Chori Disciplina.

OMnes, qui in Chorum ad psallendum conuenire debent, se ante præsentem Dei conspectũ constitutos meminerint, eius maiestati publicę orationis sacrificium oblaturi; quarè ita se mente, ac corpore componant, vt tàm voce, quàm cordè gratũ Deo cultum exhibeant, ne sibi illud obijci possit, *Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè est à me.* quapropter colloqutionibus, aut rebus quibus libet inanibus, & à rei, quę geritur, sanctitate alienis se interim implicare, aut per Chorum, vel Ecclesiam vagari nefas est, quando omnes in Psalmis, Hymnis, & Canticis Deo conuenit alacriter modulari, alternis igitur versibus psallentes, non cursim, aut perturbatè, sed leniter, ac decenti respirationum interuallo, id munus obeant, nec prius, quàm ab vna parte chori versiculus finiatur, altera sequentem inchoet. Cuncti etiam pro temporis, & officij ratione, simul ęquè sedeant, stent, vel genua flectant, exceptis tamen Clericis minorum ordinum, qui semper aperto capite ibidem stare debent, nemini demùm, ante peractum officium à Choro discedere liceat, vel si secus necessitas coegerit, non nisi petita, & obtenta à Pręfecto Chori licentia, id fiat, qui vt hæc omnia ad vnguem seruentur curabit, pœna vsq; ad Tarenum plus, minus, prout errati mo-

dus

dus postulare videbitur, proposita.

Audito Campanæ signo, certis horis omnes Clerici ad Ecclesiam conueniant, in Sacristiam se recipiant, vbi demissis pallijs, pileis, & soccis, super talari veste, munda superpellicia, & clericalia bireta induant. Canonici verò Cathedralis Ecclesię almutijs pręterea violaceis susceptis, cum reliquo Clero bini è Sacristia ad chorum procedant, genuflectant coram Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, reuerentiam Episcopo faciant (si adsit) se ipsos inuicem salutent, suam quisq; sedem adeat, & dicto per Hebdomadarium *Pater noster, & Aue Maria*, ad initium officij omnes assurgant, si quis verò Chorum, cum pallio, soccis, vel lineo subbireto intrauerit, ab eo pœnam vnius caroleni eo ipso exigendam punctatores adnotabunt.

Dùm ceteri Psalmodiæ intendunt, nemo dormiat, aut sileat, vel sub missa voce priuatim horas recitet, seu literas legat, aut incomposito corporis habitu, vel situ gestuve indecenti maneat, nemo flores, rosas, aut alia id genus, leuitatem, vanitatemq; præseferentia gestet, nemo per chorum, aut aliorum subsellia vagetur, aut faciem ab altari, seu choro auertat.

Canonici, Sacerdotes, & clerici nostræ cathedrali ascripti, Abbas item, canonici Assistẽtes, & clerici Ecclesiæ S. Ioãnis Terrę Angrię, atq; etiam Rector, cappellani, & clerici Ecclesię S. Fœlicis loci Paganorum, choro, iuxtà laudabiles eorũ consuetudines, & præscriptas à nobis formulas intersint; & qua parte horarias preces decantare, functionesq; alias ipsis impositã præstare negle-

neglexerint, prȩter mortalis peccati reatum, quem incurrent, fructus pro illa parte, sibi alioqui contingentes, tuta conscientia percipere non posse, &, si acceperint, restituendos esse declaramus.

Quo ordine omnes ad Chorum accesserunt, eodem ad sacristiam absolutis officijs reuertantur.

Et quoniam sępe contingit, vt laici chorum intrantes, clericorum loca prȩoccupent, atq; adeo ipsos à diuinis officijs distrahant; Iccirco laicis quibuscunq; sub pœna excommunicationis prȩcipimus, nè, dum Diuina peraguntur officia, chorum ingrediantur, cuius pœne clerici eosdem commonefaciant, nisi fortè musicali cantui eorum opera fuerit necessaria.

De Præfecto Chori, Cæremoniarum Magistro, & Punctatore, eorumq; muneribus.

QVemadmodum ad militarem aciem dirigendam, militesq; in officio continendos maximè necessaria est ducis alicuius authoritas, ita Clericali militiæ adscripti (dum publicis in Choro precibus, quasi quodam prȩsidio diuinæ iustitiæ ictus à se, cœteroq; populo propellunt, & Diuinam misericordiam aggredientes, cælestium donorum diuitias exorant) monitoris alicuius quasi ducis indigent, cuius opera, & iussu, recta Chori disciplina seruetur.

Quamobrem in Ecclesiá nostra Cathedrali Primicerius: in Ecclesia S. Felicis Paganorum, Rector, in

Ecclesia S. Ioannis Terrę Anigrię, Abbas, ipsisq; impeditis, vel absentibus, antiquior in prędictis Ecclesijs, sit, à quo totius Diuini cultus ordo, & incrementum potissimùm pendeat, cuiq; Clerici omnes, in ijs, quæ ad Diuinorum officiorum rationem pertineant, obedientiam pręstent.

Horum munus erit sedulò curare, vt missarum solemnia, & alia Diuina officia congruis horis, & qua decet religione, peragantur, atq; vt ritè, & rectè omnia fiant, quę à nobis, vel circa Chorum, vel missas, & alia diuina officia celebranda præscripta sunt.

Si verò quempiam in his peccare animaduerterint, eum perhumaniter moneant, nisi resipuerit, pro modo culpę ius habeant pœnam vsq; ad Tarenum irrogandi, si adhuc minus profecerint, ad Episcopum deferant.

A Choro nemo discedat, nisi venia à Chori præfecto impetrata, quę ab eo non nisi graui, & probata ex caussa concedatur.

Chori Prępectus primus ad Ecclesiam accedat, postremus recedat, vt sub quo ritu officia diuina peragenda sint, pręmoneat Hebdomadarium, & Cantores instituat, aliaq; huiusmodi munera idoneis viris assignet; qua in re, & locis cuiq; tribuendis, dignitatis personarum rationem semper habeat.

Cęremoniarum Magister in nostra Cathedrali, & in alijs Collegiatis Ecclesijs (si fieri possit) semper habeatur, isq; eligatur, qui sit in Sacris Ecclesiæ Cęremonijs apprimè versatus, eius munus sit curare, vt diuina

officia in Ecclesia côngruis cæremonijs ex Missalis, & Ritualis præscripto ritè celebrentur, nec non quando standum, sedendum, genuflectendũ, caput demittendum, aperiendum, vel tegendum sit indicare, & annuere, & constitutos à Pręfecto Ministros edocere.

Punctatorum officio fungantur in omnibus Ecclesijs sacristæ, qui iugiter ipsis inseruiunt, ij antequam officium aggrediantur coram Episcopo, vel Vicario iuramentum pręstent de eodem benè, ac fideliter exercendo, ad formam hoc extremo capite adscriptam.

Librum punctationum penès se habeant, & diligẽter custodiant, in quo fideliter describant, cui quisq; sui muneris, parti, in Diuinorum celebratione defecerit, vt singulis quibusq; mensibus exactis, punctationum supputatio diligenter fiat, & Vicario Generali exhibeatur, qui, edicto, negligentes ad earum solutionem compellat. Quod si Punctator contra subiectam iuramenti formulam deliquisse deprehendatur, graues tãquam periurus arbitrio nostro pœnas dabit, *formula iuramenti præstandi à Punctatoribus.*

Ego. N. Punctatoris officium quod suscepi promitto, spondeo, ac iuro, me fideliter, & sincerè, quantum in me erit, exequuturum, & muneri meo, nec indulgentia, nec odio, nec amore, nec spe, nec metu, nec vlla alia caussa defuturum, sic me Deus adiuuet, & hęc Sancta Dei Euangelia.

De

De Examinatoribus.

SAncta Tridentina Synodus iudicauit expedire maximè animarum saluti, eas à dignis, atq; idoneis Parochis gubernari, ea propter statuit, vt examinatores, ad minus sex, quolibet anno in Diœcesana Synodo eligantur, qui cum Episcopo, vel Vicario, examen prçficiẽdorum Ecclesijs Parochialibus, perficiant. Nos verò eos, qui in Diœcesana nostra Synodo Nucerina pro tempore eligentur, ijs, quç sequntur, decretis, sui officij admonendos censuimus.

Examinatores in Synodo electi, qui tùm præsentes fuerint, statim, ad præscriptum Conc. Trid. in manibus Episcopi iuramentum prçstent; absentes, antequam examinandi officium exerceant: & quod Sacramento pollicentur, opere complere studeant.

Nihil prorsus, vel ante, vel post examen à quoquã eius occasione accipiant, aliòqui tàm ipsi, quàm dantes, simoniæ vitium incurrent, & grauissimis, ab eodem Conc. statutis pœnis subijcientur.

In examine perficiendo, non doctrinæ tantùm, sed ętatis, morum, prudentię, aliarumq; rerum, quæ ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportuna videbuntur, præcipua ratio habeatur, vultus preterea, gestus, sermo, corporis compositio, clericalis habitus, & tonsura inspiciantur.

Cum eadem non sit oĩum locorum, & beneficiorũ ratio: iccirco examinatores, priusquam examinandi

nitium faciant, locorum, beneficiorum, populi illorum curę subiecti, reddituum rationem cognitam, & perspectam habere studeant, vt & congruum examinandi modum tenere, & rectum de competitoribus iudicium Episcopo renunciare possint.

Cum plures examinandi erunt, qui primus fuerit in albo, idem primus ad examen aduocetur.

Expedire autem videtur, vt singulis eędem interrogationes, & quæstiones proponantur, & maximè quæ ad Ecclesię gubernationem pertinent, quò melius quid sit inter ipsos discriminis, internosci queat, & querelarum cuiq; occasio penitus tollatur.

Quapropter sub pœna suspensionis, ipso facto incurrendę mandamus omnibus examinatoribus, nequemquam examinandorum priuatim edoceant, si quis secus fecerit, examini interesse recuset, vt alius (si opus sit) in eius locum sufficiatur.

Peracto examine, quid quisq; de eorum, qui examinati fuerint, doctrina, moribus, prudentia, ætate, & de alijs ad regendam vacantem Ecclesiam requisitis in Domino sentiat, sincerè, ac liberè proferat, & cum ceteris communicet, deindè coram Ordinario, apertis suffragijs, iudicium ferant. Quæ verò dicta, aut collata fuerunt, nemo, sub pœna suspensionis, eo ipso incurrenda, foras eliminet.

Ex illis, qui ab examinatoribus idonei renunciati fuerint, magis idoneum eliget Episcopus, cui, & non alteri Ecclesia conferatur.

Prouisi de Beneficijs curatis, canonicatibus, & alijs

sim-

ſimplicibus , teneantur quàm primùm literas huiuſmodi collationis expediuiſſe, & poſſeſſionem actualem accepiſſe, ſine quibus beneficij adminiſtratio, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus vſurpata, pœnæ intruſionis eſt obnoxia, atq; adeò ad illud obtinendum inhabilitas contrahitur.

De Iudicibus Delegatis.

QVolibet anno in Diœceſana Synodo, ad præſcriptum Concili Tridentini eligantur aliqui viri, in dignitate conſtituti, ſeu ſaltem Canonici Cathedralis Eccleſię, quibus, & non alijs, tàm à Sede Apoſtolica, quàm à legatis, & Nuncijs cauſſæ Eccleſiæ cognoſcendę mandentur, qui auctoritate, & ratione ab eodem Conc. præſcripta, cauſſas, quanta fieri poterit breuitate, terminandas curent.

Nomina eorum, qui electi fuerint, in albo deſcribantur, & in curia noſtra, ſeu in ſacriſtia loco conſpicuo affigantur, vt omnibus innoteſcant.

De Teſtibus Synodalibus.

VEtus eſt, & laudabilis cõſuetudo, ſacris inducta decretis, vt in omnibus Diœceſanis Synodis aliqui viri ſpectati, & probati eligantur, *Teſtes Synodales* appellati, qui diligenter inquirant, an aliquid publicum in Ciuitate, & Diœceſi peccatum corrigendum, emendandumq; ſit, & compertum ad

Episcopum, aut Vicarium, quotiescunque opus fuerit, fideliter referant, qui cognitis spiritualibus necessitatibus, & ægritudinibus, faciliùs opportuna remedia comparare possit; Ideo hoc probatum institutum sequi volentes, statuimus, vt anno quolibet, in Nostra Diœcesana Synodo eligantur sex viri, duo in Nuceria superiori, duo in loco Paganorum, duo in Terra Angriæ, qui hoc officio fungantur, quorum nomina, nec in Synodo, nec alibi diuulganda esse volumus, vt maiori diligentia, ac libertate, huic muneri vacare possint, sed in schedula clausa proponantur; qui clàm ab Episcopo vocati, iuramentum de officio bene fungendo pręstabunt.

Vt autem sciant, quæ potissimùm inquirere, & animaduertere debent, nonnulla hîc capita subiungenda putauimus.

An qui in Ecclesijs Parochialibus, & alijs, in quibus ad residentiam de iure, vel consuetudine tenentur, assiduè resideant, suoq; muneri satisfaciant.

An aliquis absque Ecclesię Sacramentis, Parochi culpa decesserit.

An Clerici omnes habitum, & tonsuram Clericalem gestent, præsertim beneficiati, & qui immunitatibus Ecclesiasticis gaudent.

An in Ecclesijs, quibus ascripti sunt, debitas functiones exerceant.

An pręsentes Constitutiones, & eas præcipuè, quę ad vitam, & honestatem Clericorum spectant, à singulis seruentur.

An

An ita Clerici vitam instituant suam, vt neminem offendant.

An Parochi Missas diebus Dominicis, & festis, ac bis, terúe per hebdomadam celebrent.

An Parochi diebus festis à prandio doceant pueros doctrinam christianam.

An lampas in Ecclesijs ardeat diù, noctùq; coram Sanctissimo Eucharistię Sacramento.

An dùm Sanctissimum Sacramentum defertur ad infirmos, Clerici ipsum comitentur.

An cum effertur mortuus ad Ecclesiam, Sacerdotes curati, & reliqui preces, & psalmos, de more Ecclesiæ recitent, & cum cottis, & bireto sacerdotali incedant.

An idem seruent, dum in Ecclesijs diuina celebrant.

An diebus Dominicis, & festis, Parochi inter missarum solemnia, Euangelium populis explicent.

An illi, qui tenentur celebrare Missas pro Cappellis, satisfaciant suis oneribus.

An Templa sarcta tecta conseruentur, & fenestrę, quę vitro pellucido munita non sint, telis ceratis occludantur.

An in Atrijs Ecclesię, & circumcirca per passus triginta, fiant res illicitæ, vendantur merces, ludatur ludis, tàm permissis, quàm prohibitis.

An Christi fideles in Dominicis, & festis Colendis: in ieiunijs obseruandis: & in annua Sacramentali Confessione, & Communione Ecclesiæ præceptis pareant.

An

An Decimas integrè persoluant, an aliquos vsurarios, Sortilegos, Blasphemos, Concubinarios, Coniuges separatim viuentes, Adulteros, incestuosos, Virginum raptores, Matrimonio, sine dispensatione illegitimè coniunctos, an deniq; excommunicatos in excommunicatione per annum insordescentes deprehenderint.

De rebus Ecclesiæ, Piorumq; locorum iuribus tuendis.

IMpium planè, & sacrilegum est, vt bona, quæ pro conseruatione Ecclesiarum, earumq; ministris, Sacerdotibus, & Clericis, Pauperibus, & peregrinis alendis constituta sunt, alienis vsibus à quoquam applicentur: ideoq; ad eorumdem conseruationem, & defensionem, tùm multi sunt editi sacri Canones, summorumq; Pontificum constitutiones, tùm nouissimè cõtra sacrilegos occupatores inuehit Sacra Trid. Synodus, ad quam, pro bonis tuendis, Ecclesiasticos viros, Piorumq; locorum conseruatores reijcimus.

Sess. 7. & vlt. 22. c. 9. 25. c. 8. & 11.

Quarè caueant, ne bona Ecclesiastica vendant, permutent, & in Emphiteosim concedant, aut quouis modo, aut titulo alienent, sine præuio consensu Sanctissimi Domini N. Papæ, & in rebus modicis, Episcopi; Contractus cum clausula, (reseruato beneplacito Sanctiss. D. N. Papæ) & non aliàs, nec alio modo celebrent, nec possessionem transferant, aliòquin pœnam excommunicationis incurrant, & contractus sic initos, irritos declaramus.

Pro

Prohibemus autem omnibus Ecclesiasticis viris, bona Ecclesiarum possidentibus, ac etiam piorum locorum administratoribus, ne huiusmodi bona locent consanguineis, vel affinibus, vsq; ad tertium gradum, sine nostra in scriptis danda licentia, sub pœna excommunicationis latæ sententię.

Vicarius Generalis, alijq; iudices à Sede Apostolica, vel pro alienationibus faciendis, bonis permutandis, vel in Emphiteosim dandis, deputandi, diligentes, & cauti sint, loca ipsa adeant, & bona inuisant, si secus fecerint, sciant, se pœnas in extrauaganti Pauli 2: incursuros.

Si bona alienata, vel in emphiteosim concessa quocunq; modo in commissum ceciderint, prohibemus caducitatem remitti, & si semel ad Ecclesiam reuertantur, & si solita locari dicerentur, nouam concessionem, & locationem, ad longum tempus, absq; nostra licentia factam, irritam esse volumus.

Sciant præterea omnes ex Conc. Trid. locationes anticipatis solutionibus factas, non valere in præiudicium successorum. Sess. 25. c. 11.

Cum dantur bona in emphiteosim, vel ad longum tempus locantur, bona ipsa cum eorum mensura, vocabulis, terminis, & alijs id genus qualitatibus, in publico instrumento explicentur, & declarentur, quoniam verò lapsu temporis quandoq; termini, & vocabula mutantur, aut delentur, ne bona sic locata in pręiudicium Ecclesię dilapidentur, mandamus, vt elapso decemnio, dicta vocabula, & termini antiqui, &

recen-

reçentiores, vocatis conductoribus renouentur, & recognoſcantur, & in publicas tabulas à perito ſcriba referantur, quarum exemplum quàm primùm ad Epiſcopalem Curiam tranſmittatur, ſub pœna id facere negligentibus viginti númorum aureorum. Si verò emphiteotę id facere recuſent, eos tunc cecidiſſe à iure ſuo, & bona ad Eccleſiam redire eo ipſo declaramus, hæc autem conditio apponatur in futurum in locationibus in emphiteoſim faciendis, vt cõductor ad huiuſmodi bonorum, quolibet decennio, recognitionem faciendam teneatur, pœna caducitatis indicta.

Bona mobilia, tàm vilia, quàm precioſa, vſui Eccleſię dicata, & ſi vtile foret, ea alienare, non tamen alienentur abſque Epiſcopi ſcripta licentia, & ab Anteceſſore alienata, etiam non reſtituto à ſucceſſoribus precio, pertinere, & redire volumus.

De Pijs voluntatibus exequendis.

QVoniam maximi momenti ſemper viſum eſt, vt pię morientium diſpoſitiones debitam obtineant executionem, ne hæredum auaritia, aut aliorum incuria, eo, qui ſibi à Domino ſperarunt, ſalutari fructu careant, à Sacris Canonibus, & nouiſſimè à Tridentina Synodo, Epiſcopis tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, mandatum eſt, vt piarum diſpoſitionum, tàm in vltima voluntate, quàm inter viuos ſint executores.

Quàre ſub pœna excommunicationis latę ſententię,

tiæ, omnibus hęredibus, fideicommissarijs, & Testamentarijs mandamus, vt legata ad pias caussa, intra tempus in testamentis pręfixum, aliàs intra annum à die obitus piè disponentis persoluant; si verò cuipiam hisce exequendis annuum spatium breuius visum fuerit, iusta, ac rationabili caussa à nobis cognita, tantum prorogabitur temporis; quantum rei, & personarum ratio videbitur postulare.

Sub eadem item pœna pręcipimus Presbyteris curatis, Notarijs quibuscunque, tàm Apostolicis, quàm Regijs, vt infra decem dies, à notitia obitus Testatoris, certiores faciant omnes, quorum interest, de pijs legatis, & dispositionibus, quas in publicis tabulis penes se habent, quarum exemplum Episcopalis Curię Actuario exibeant, qui in certum librum referat omnia Ecclesiarum, piorumq́, locorum, & caussarum iura piè disponentis: Notarij, testiumq́; nominibus adscriptis, nec non die, mense, & anno. Quorum Cancellariorum operam ab ijs, quorum res agitur, persoluenda mercede, nullatenus fraudatum iri curabitur.

Ceteri quoque, qui Notarij non sunt, monumenta omnia, aliasq́; scripturas ad Ecclesiæ, piarumq́; caussarum cōmodum quomodolibet pertinentes, intra idem tempus, à publicatione harum constitutionū, sub eadē pœna (etiam si contra se facèrent) proferre teneantur.

Clericorū item hæredes instrumenta, libros aut scripturas, quoquo modo ad Ecclesiam pertinentes, sub eadem pœna, successori in beneficio, gratis q̃ primùm exhibeant. id ꝙ præstent etiam beneficia resignantes.

Eàdem anathematis pœna teneri volumus omnes, q directè, vel indirectè, quouis prætextu dissuadere, aut impedire audent, testari, donare, aut legare ad pias quascunq; caussas, tàm inter viuos, quàm caussa mortis, volentes.

Presbyteros, & Notarios, sub eadem pœna monemus, vt in conscribendis vltimis pijs voluntatibus ea conscribant purè, & simpliciter, quæ à Testatoribus dicta, vel disposita fuerunt, nil addendo, vel minuendo, declarare tamen possint ea, quæ indigent declaratione, dummodo sensum, & propriam testatoris voluntatem nequaquam mutent, idq; de consensu testantis omninò fiat.

Et vt omnibus innotescat, quàm graue sit sacrilegium, bona, & iura Ecclesię occupare, iubemus, vt Parochi, & concionatores semel in Aduentu, & semel in Quadragesima, vulgari sermone exponant Populo, decretum Con. Trid. sess. 22. cap. xi.

Parochi pręterea, & concionatores decreta hæc nostra populo enuncient, quæ ad pia legata, & relicta exequenda, atq; bona, & scripturas exhibendas spectant, ne quisquam ignorantię Clypeo se tueri possit.

Quoniam qui suæ animę prouidere, vel non potuerint, vel neglexerint, & sic intestati decesserint, laudabilis consuetudo Ecclesiæ nostrę, ipsis prouidere curabit, testamentum ad pias caussas eisdem faciendo Quarè volentes hanc consuetudinem vsu receptam, & à sacra congregatione Episcoporum, & Regularium probatã de cetero casibus aduenientibus prose-

qui:

qui: Testaměta ad pias caussas faciemus, habita ratione filiorum, filiarum, sororumúe, aut consanguinearum nubilium (si quę sint) & licet, de consuetudine prædicta, vsque ad quartam bonorum partem disponere possimus, attamen paterna charitate mitius semper agemus.

Vt autem ius suum vnicuique tribuatur, statuimus, vt piorum omnium legatorum quartam, seu Canonicam portionem Episcopo soluant omnes hęredes, & successores, ex dispositione iuris vsu recepta, prout hactenus seruatum est, exceptis tamen ijs legatis, quæ pro ornamětis, vel pro cereis, seu exędificatione, luminibus, anniuersarijs, siue alijs ad perpetuum Dei cultum factis, dum tamen in fraudem id minimè factum constiterit.

Ne Sede Episcopali, vel alijs Ecclesijs vacantibus, bona ad Ecclesiam spectantia, sacroúe vsui addicta surripiantur, præcipimus, vt in Synodo Diœcesana eligantur tres œconomi omnium Ecclesiarum vacantium, vnus in Nuceria Superiori, alter in loco Paganorum, Tertius in Terra Angrię, qui ęgritudine graui cuiusuis Clerici beneficiati cognita, inuentarium bonorum omnium, ad vsum Ecclesię destinatorum conficere studeant, vocatis idoneis testibus, etiam ęgrotantis presbyteri propinquis, quo decedente, omnia penès idoneum, & probatum virum, ex inuentario à se confecto custodienda deponant, ita tamen, ne sacræ res à laicis contrectari permittant. In primis verò de animarum cura soliciti sint, dum Episcopus ido-

neum Vicarium deputet, aduenienti deinde successori omnia fideliter restitui ex eodem inuentario procurent, vt congruam mercedem à nobis declarandam, optimo iure accipiant.

De Confraternitatibus.

CHristus Dominus, qui, vt hominem perditum redimeret, carnem sumere dignatus est, eos, qui voluntatem Patris sui, qui in Cœlis est, faciunt, fratres non confunditur appellare. ex quo satis apparet, quanta cura ab ijs adhibenda sit, qui fraterna quadam necessitudine colligati; Spiritus Sancti numine conuenientes ad augendum veri Dei cultum, aliaq; pietatis opera prętanda, fratres appellari volunt. Quarè in primis curabunt mutua inter se se chàritatis officia sedulò exercere.

Eorum munus præcipuè sit pauperes eleemosinis, & cónsilio iuuare, ægrotos fratres frequenter inuisere, & cum ad eos sacrum viaticum deferendum est, cereis accensis comitari, eorumdem corpora defunctorum, ad Ecclesiam sepelienda deferre, pro ipsorum animabus orare; & vt sacrificiorum suffragijs subleuentur, quàm primùm curare.

Meminerint præterea solemnioribus D. N. Iesu Christi, & Beatissimæ Virginis, & sodalitatis Patroni festis diebus, maximè decere, vt pœnitentiæ Sacramento expiati, almo Sacrosanctę Eucharistię cibo reficiantur, prȩterquam in Paschate Resurrectionis, quando à proprio Parocho Sacram Communionem

nem sumere debent.

Festis diebus omnibus, summo mane ad oratoria conuenientes, eas tantum, quæ ab Ecclesia probatę sunt, preces, recitent, officium nimirum Beatissimę Virginis, Pij V. auctoritate reformatum, vel litanias, saltem adhibitis, quæ sequuntur, precibus pro Summo Pontifice, pro Rege nostro Catholico, pro Exaltatione S. Romanæ Ecclesię, Extirpatione Hæresum, Principum communione, & pro pace conseruanda: pro nostro item bono regimine, pias ad Deum preces effundant.

Singulis annis renouentur Gubernatores, Priores, vel Magistri quocunque nomine nuncupentur, eorumq; electio fiat per vota secreta, præsente Vicario nostro Generali, vel alio sacerdote de eius mandato.

Octauo antè die, quàm electio fiat, à Prioribus, seu Magistris sedentibus indicatur dies electionis successorum, ad quam conuocentur fratres, Campanæ signo, quę saltem per horam pulsetur.

Nemo Prior, seu Magister eligatur, qui ab officijs per biennium non vacauerit, electionem pręcedat Missę sacrum de Spiritu Sancto, alijs adhibitis precibus. semper autem excludantur malæ famæ homines, & publici peccatores.

Priores, & Magistri electi, antequam magisterium exerceant, iuramentum obedientię, & fidelitatis in manibus nostris pręstent, aliàs verò, electio nulla habeatur.

Eligatur item per vota secreta quolibet anno v-

nus

nus Camerarius, siue Thesaurarius fidelis, qui habeat in bonis, ad cuius manus reducantur omnes redditus, quorum nobis arbitrio nostro, & hominibus ad id ab ipsa sodalitate deputandis, rationem redditurus sit.

Thesaurario absq; alia licentia licebit Ordinarios sumptus facere, extraordinarios verò nullos, absque licentia saltem duorum Magistrorum.

Magistri alios inferiores ministros sibi eligant, qui circa minora ministeria, tùm in Oratorio, tùm in Sacristia versentur. Questores eleemosinarij per ciuitatem deputati, accedente licentia nostra eleemosinas colligant, quę sodalitatis vsibus, & oneribus inseruiant, vbi verò electio huiusmodi minorum officialium ab vniuersa societate fieri consueuit, laudabilis consuetudo seruetur.

Prohibemus Confraternitatibus, & eorum Prioribus, & Magistris alienationem bonorum immobiliũ, absque Sedis Apostolicæ auctoritate, mobilium verò preciosorum absque ordinarij licentia.

Si quid alicui Confraternitati piè legatum fuerit, temporali, vel perpetuo onere affectum, Priores, & Magistri sedulò curent, vt illud adimpleatur, presertim si pro fidelium animarum suffragio relictum sit.

Si quis fratrum, siue Magister, siue Thesaurarius, vel quocunque alio nomine censeatur, bona, iura, fructus confraternitatis in proprios vsus conuerterit, is tàm diù anathemati subiaceat, donec de suis bonis dicta Confraternitati duplum restituerit.

Conuentus in Oratorijs, vbi missa celebratur, non ha-

habeantur, nisi loci inopia nobis tùm cognita, id cogat, & tunc ea tantùm pertractentur, quę ad commune eius societatis bonum spectant: colloquia, risus, & alia omnia profana procul ab ipsis omninò sint.

Sacerdos, Cappellanus, Prior, siue Magister cuiusuis Confraternitatis, curent, vt confratres omnes memoriter sciant saltem Paternoster, Aue Maria, decem pręcepta legis, & duodecim articulos fidei, & earum rerum ignari, omni Confraternitatis officio careant, donec prædicta didicerint.

Administratores omnes Confraternitatum, infra sex menses, ipsarum constitutiones, seu quæ vocant capitula, nobis probanda, vel si opus fuerit, corrigenda exhibeant.

Nouas Confraternitates erigere sine Sedis Apostolicę authoritate nemini licere Clementis Octaui Summi Pontificis recens edita constitutione cautum fuit.

De Quæstoribus.

NVlli dubium esse potest eleemosinam pro redemptione Peccatorum multũ valere: ideoq; à Parochis populus hortandus erit, vt pauperes, & miserabiles personas, Piaq; loca eleemosinis foueant, sed quia quandoque nequam homines, imperitam multitudinem decipientes, in prauos eas vsus conuertendas extorquent: idcirco monemus Priores, & Magistros Confraternitatum, Hospitalium, & quorumlibet aliorum locorũ, vt ad conquirendas eleemosinas,

ſinas, homines probos eligant; qui nulla pietatis ſimulatione, ſed modeſtè, pro locorum piorum ſubſidio eleemoſinas colligant.

Quæſtorum nemini quouis prętextu eleemoſinas quęritare liceat, niſi ab ordinario ſcriptam prius facultatem obtineant, ſingulis quibuſcunque Annis renouandam.

Qui ſi, etiam facultate ab Epiſcopo impetrata, flagitiosè vixerint, aut benedixerint, aut obſignauerint animalia, aut ad id agendum inſtrumenta habuerint, ſi imprecationes, aut pręſtigia fecerint, ſi indulgentias, aut alias ſpirituales gratias promulgauerint, ſi per ſe, vel per alium concionem habere pręſumpſerint, ſi reliquias ſanctorum, aut imagines, ſeu grana benedicta, acus, aliaq; huiuſmodi munuſcula geſtauerint, quibus ſimplicium fidelium animos alliciant ad eleemoſinas ſibi tribuendas, à Vicario noſtro Generali pro modo culpæ multabuntur. In Terra Angrię à Vicario foraneo idonea accipiatur de comparendo cautio, vel ſi delicti grauitas id requirat, in carcerem trudatur, & nos ſtatim hac de re certiores faciat.

De Vicario Foraneo.

CVm ob diſtantiam Terræ Angriæ à Ciuitate noſtra Nucerina vix Gregi regionis illius perpetuò inuigilare poſſimus, Sacerdotem grauitate, doctrina, & moribus commendatum præficiendum decreuimus, qui continuas excubias ſuper

com-

commiſſo ſibi grege faciat, Vicarius foraneus nuncupandus, eius munus erit Clericorum diſciplinam promouere: vt Eccleſijs pręſertim inſeruiant, monere: Eccleſias, & oratoria inuiſere, & quæ à nobis in viſitatione generali fuerunt ſancita, vt exequutioni mandentur curare, euellendis vitijs, & virtutibus inſerendis ſtudere. Quas ob res noſtris patentibus literis ijs erit facultatibus munitus, quæ magis ad munus ſuum exequendum oportunę videbuntur, quarum modum nullatenus prętergrediatur.

De Hoſpitalibus, Montibus Pietatis, & alijs Pijs locis.

SVnt quidem Hoſpitalia, Montes Pietatis, aliaq; à fidelibus pia loca erecta, & facultatibus aucta ad ſubleuandam pauperum inopiam: ęgrotantium morbos curandos: mortuorum corpora ad ſepulturam efferenda, eorumq; animas Diuinis officijs & ſuffragijs iuuandas, aliaq; pietatis opera exercenda.

Quarè nos, qui Pauperum, aliarumq; miſerabilium perſonarum curam paternam gerere debemus, hæc pro eorumdem locorum recta gubernatione ſancienda putauimus.

Pręcipimus ex ſacræ prouincialis Salernitanę Synodi ſecundę pręſcripto, vt deinceps Hoſpitalium, Montis Pietatis, & aliorum quorumcunq; locorum Adminiſtratorés, Priores, & Magiſtri nuncupati, ſiue Clerici, ſiue laici fuerint, nullo modo, ſub pœna excom-

municationis eo ipso incurrenda, munus suum ante aggrediantur, quàm in manibus Vicarij nostri iuramentum præstiterint, se fideliter, & diligenter munus suum executuros, studioseq; prospecturos, ne piorum locorum bona, ac redditus in alios, quàm in destinatos vsus conuertantur, qui si eiusmodi bona malè perdiderint, aut sibi vsurpauerint, tàm diù anathemati subijciantur, dùm eidem pio loco de suis ipsi bonis duplum restituant.

Qua propter ad administrationem huiusmodi, pij tantum, & prudentes viri erunt admittendi, qui dati, & accepti rationes ritè conficere, & nobis legitimè reddere valeant.

Teneantur omnes Pijs locis præpositi infra mensem inuentarium legatorum, onerum, ac bonorum omnium, iurium, & actionum cuiuscunque sodalitatis, Hospitalis, aut pij loci, illiusq; exemplum publici Notarij manu subscriptum, in Archiuium Curię nostræ deferre: fiatq; præterea Tabella legatorum, & onerum, eaq; conspicuo loco semper affixa habeatur.

Quæ de bonorum Ecclesiæ locationibus, & alienationibus illorum conseruatione, & contractibus superius statuimus, eadem circa sodalitatum, Hospitalium, ac Piorum huiusmodi locorum bona obseruari mandamus.

Administratores omnes prędicti, iuxtà Trid. Con. decreta, rationem nobis, aut Vicario nostro, seu alteri deputando, quotannis reddant, si moniti non paruerint, per censuram Ecclesiasticam compellentur.

In

In Hoſpitalibus, pijſq; diuerſorijs mares eodem loco cum fœminis, etiam ſub ſpecie matrimonij, vel quocunque alio nomine nuncupentur, viri item cum pueris cubare non permittantur.

De Eccleſijs, Oratorijs, & Altaribus.

DEus, qui vbique eſt, in ſacroſanctis, ſibiq́, à fidelibus religioſè dicatis locis adoratus, & exoratus larga benedictione aduenit, clementiq; bonitate preces, ac vota ſuſcipit. Quarè, quę ſacra loca, vbi Deus fidelium irritas eſſe preces non ſinit, ea ęquiſſimum planè eſt, vt apta, & ornata conſtruantur, atq; perpetuò conſeruentur.

Cùm igitur nouam Eccleſiam, oratorium, vel altare, Ordinario inconſulto ædificare nemini liceat, aut collapſa reficere: Decernimus, vt facultas eiuſmodi ijs tantum detur, qui dotem accomodatam pro miniſterijs, & prouentum, ad neceſſariam ſupellectilem comparandam, rè ipſa conſtituerint, vel de eadem publico inſtrumento cauerint.

Eccleſiæ, Oratoria, ita ſeparata ſint à profanis ædibus (vbi tamen commodè fieri poteſt) vt obiri valeant; ſtabulis, alijſq; locis immundis nullatenus adhęreant, & in poſterum nullum eiuſmodi ædificij genus, ſub pœna excommunicationis, iuxtà quarumcunque Eccleſiarum, aut oratoriorium parietes exędificentur.

Sacriſtæ, & alij, quorum intereſt, eccleſias ab omni prorſus immunditia, & ſordibus intus, & exterius,

mundas seruare studeant, & ornatas, quoad eius fieri potest, habeant; omnia fęda procul ab ipsis abijciant, aranearum telas, & opera dimoueant, eas deniq; diligēter expurgent, sub pœna arbitrio nostro imponēda.

Arbores item, vites, hędere, aliæúe huius generis herbæ à parietibus amoueantur, & conuellantur.

Fenestræ Ecclesiarum occludantur, vel vitro pellucido, vel tela cerata ad imbres, & ventos repellendos, & ad prohibendos auium nidos, & earundem frequentes in Ecclesia volatus, & garritus.

Illę autem fenestrę, per quas ex vicinis ædibus in Ecclesias prospiciatur, muro claudantur.

Portæ item Ecclesiarum sub primam noctis horam semper claudantur, nec vnquam ante primæ Missę horam aperiantur: Missis celebratis, vel claudantur, vel perpetuò custodes inuigilent, præsertim vbi sacramentum asseruatur, pœna ipsis custodibus, si negligentes fuerint, ducati vnius pro qualibet vice.

In summa parte exterioris frontispicij Ecclesiarum Crux ex ære, aut ferro, vel alia decenti materia, pro Ecclesiæ ratione collocetur, atq; à parte superioris Ostij maioris, imago, vel Christi, vel Deiparæ Virginis, aut sancti, vel sanctæ in cuius honorem Ecclesia dicata est, vel sculpatur, vel pingatur.

In summa verò parte interioris frontispicij, vel alibi pro loci situ pia crucifixi decens imago, lignea saltem, eiusq; magnitudinis, vt ab ingredientibus perspici facilè possit, ponatur.

Propè Ecclesiarum portas, à dextero, si fieri possit,

latere,decens labellum aquæ benedictę cum aſperſorio intus, non extra collocatum ſit.

Pauimentum Eccleſię ex lapillo, & calce, ſiue ex lateribus,firmiter, ac rectè ſit adęquatum, & planum, quod quidem ad mortuos ſepeliendos numquam omninò effodiatur,ſub pœna 25. Tarenorum,& in ſubſidium excommunicationis.

Parietes; deletis incomptis,& peruetuſtis pictis imaginibus, vel albario opere incruſtentur, vel ſacris, ac probatis ab Eccleſia picturis decenter ornentur.

Tectum,vel fornicatum, vel rectè laqueatum ſit,& ita benè opertum,vt ne vel gutta quidem aquæ inde in Eccleſiam diffluat, ſi quod autem appareat ſtillicidiũ, ſtatim inſtauretur, atq; opportunè prouideatur, ne parietes detrimento aliquo afficiantur.

Princeps ara ita collocata ſit, vt circumiri facilè poſſit.

Ab altari ad ſeptum, tantum inter ſit ſpatij, vt in Miſſa ſolemni miniſtrantibus locus congruus,pro eccleſię ratione,& ſitus amplitudine, relinquatur.

Altaria non lignea, ſed lapidea, vel opere lateritio conſtructa ſint,eiuſq; menſurę,vt ſuper ipſis commodè celebrari poſſit, ſuoſq; tres, vel quinq; gradus altaribus congruentes habeant.

Menſa, ſi tota conſecrata ſit, cerata tela contegatur, ſin autem ſacrum tantummodo habeat lapidem, tela pariter çircumueſtiatur, qui eius ſit magnitudinis, vt commodè Calicem, Patenam, & Pixidem,pro particulis conſecrandis contineat: is in altaris menſa ita inne-

innectatur, vt ab illa, media vncia extet, quò facilè tactu cognosci possit.

Altaria nullum habeant subtus foramen, nisi fortè ad recondendas reliquias fenestella, aut locus aliquis relinquatur, qui nulli alij vsui deseruiat.

Habeant prȩterea singula Altaria quȩ sequuntur.

Icona decentem, seu tabulam, in qua ea depicta sit imago, quȩ altaris titulo respondeat, nisi in pariete plano, aùt fornicato decenter sit depicta.

Crux, vel argentea, vel erea, vel lignea decenter ornata nisi in tabula, aut parięte Sanctiss. Christi Crucifixi imago picta sit.

Candelàbra saltem duo, ex auricalco, vel lignea decenter, & ornate picta.

Tabella precum, quæ secretò dicuntur è regione celebrantis posita, quæ, peracta Missa, non erecta, sed depressa, sub tela recondatur, nisi velo decenti, aut aliquo panno sericeo obducatur.

Mappȩ tres, quarum duæ vniuersam altaris mensam, tertia, quȩ est superior, mensam simul, & latera ad solum vsq; cooperiat.

Tela stragula, quæ super altaris mensa explicata à puluere, & sordibus illam tueatur, & cum missæ sacrificium peragendum est, ab altari amoueatur.

Pallium decens, vsui quotidiano futurum ex corio inaurato permitti poterit, dummodo aliud nigri coloris pro defunctis, atq; aliud festo ipsius altaris conueniens habeatur, si ob eius inopiam ea comparari non possint, quȩ suis distinctis coloribus, festis Ec-

clesiæ

clesię diebus ritè respondeant.

Puluini duo, vel vnus ad minus, super quo Missale collocetur, fenestella in pariete à cornu Epistolę aptè constructa ad peluim cum vrceolis collocandam.

Gradus vnus in superficie altaris à parte superiori, qui ligneus esse poterit, & longitudine mensam æquet.

Altaria, quæ tota opere fornicato non conteguntur, tegumento, vt dicitur baldachino, operiantur, vel sericeo, vel quod è tabulis, aut tela decenter picta cõstet.

Tintinnabulum nisi è sacristia deferatur, sit propè altare appensum, quo minister, cum Corpus Christi in Missa eleuatur, vti possit, ad fideles, vt Deum reuerenter adorent, admonendos.

In vnaquaque Ecclesia, vbi commodè fieri possit, sacristia, si extructa non sit, construatur.

In ea locus sit, à reliqua sacristię parte, aliquatenus separatus, cum scabello ad genua flectenda ante Crucifixi effigiem, aut piam aliam imaginem, quò celebraturus se recipiat, ibiq; penitentiæ sacramento expiari, & pia animi meditatione ad sacra ritè celebranda præparari possit.

Non desit in ea locus, seu vas decens ad manus abluendas, nec mantile mundum ad tergendas.

In eàdem sacristia vnum sit saltem vestiarium, seu Armarium, quo sacræ vestes, atq; alia ecclesiastica ornamenta, & sacra supellex recondi, ac rectè conseruari possit: Eaq;, vt celebraturo commodum sit sacras inde sumere vestes, quas ad sacrificium peragendum induat, mensę formam imitetur.

In ea

In ea maneant appensæ tabellę precum , quę ad missam pręparatorię dicuntur, & quę vnicuiq; indumento sint accomodatę.

Tabella item, in qua, ordine, missarũ, anniuersariorumq́; officiorum, & aliarum obligationum, consuetudinumq́; illius Ecclesię monumenta notata sint, in loco omnibus conspicuo.

Oratoria, vel capellę, quæ in titulum dantur, si ruinosę sint, sarciantur ex eorum fructibus, & prouentibus, quòd si id, ob eorum tenuitatem pręstari nequaquam poterit, Ordinario significetur; vt ex Con. Trid. drecreto, onera cum titulis aliò, erecta ibi cruce, transferantur.

Eę verò cappellæ, seu oratoria, quę de cetero profanari contingat, aut quę profanatæ iam sunt, ne cui vnquam sordido vsui deseruiant, si autem diruenda sint, cęmenta, omnisq́; eius ędificij materies, in ipsius oratorij, vel ecclesię dirutę ædificium (si commodè reędificari poterit) sin minus in alicuius Ecclesię, vel pij loci vtilitatem conuertantur, nunquam tamen ad profana ędificia, nisi implorata à nobis facultate, adhibeantur.

Si in vno altari, vel Cappella, plures tituli reperiantur, sumptus fiant communiter ab omnibus pro rata prouentuum, nisi ex fundatione, legato, alioúe iure, id oneris alijs adiunctum sit.

In altaribus laicorum, vel Cappellis indotatis, ne celebretur, nisi rectè instauràta, & prouisa sint ad pręscriptum earum cappellarum, quę ritè dicuntur erectę,

quod

quod si ab ijs, quorum interest, diù præstari negligatur, ea loci Parochus demoliatur.

In oratorijs priuatis, quamuis ritè instructis, & prouisis, nullatenus sacrum celebretur diebus festis, antequam Missa, & sermo Parochialis absolutus sit, ne populus à Parochiali Ecclesia auocetur.

In oratorijs, seu altaribus, quæ aperta sunt in via, vel in agris, vel plateis sita, numquam celebretur, sub pœna suspensionis à Diuinis ipso facto incurrenda; sed ea valuis, aut ligneis saltem cancellis à brutorum ingressu tuta reddantur, neúe facinorosis hominibus vsui vnquam pateant, & à labe, atq; vsu profano, & indecenti immunia custodiantur.

Altare (si quod in eis est) diruatur, eiusq; nullum remaneat vestigium, intus tamen sacra imago, vel crux relinquatur.

Ea oratoria, in quibus missa aliqñ celebrata fuit, ad ꝓfanũ vsum, absq; legitima facultate nõ cõuertantur.

Cœmeteria, vbi extra ecclesiam sunt, muro, aut alia ratione quàm primùm ita circumsepiantur, vt bestijs aditus omninò præcludatur, atq; in ijs præalta crux lignea saltem erigatur, clausa deniq; pessulo, & claui benè munita semper habeantur.

Defunctorum ossa, si per cœmeteria sparsa sint, ne proterantur, aut pedibus conculcentur, sed simul colligantur, & in aliquo ipsorum cœmeteriorum loco commodo collocentur.

Noua aũt cœmeteria sine nostra licẽtia non cõstruãtur, & in ipsis, ãte benedictionẽ, corpora nũq̃ sepeliãtur.

In ſacris tandem huiuſmodi locis, ne lignorũ ſtrues fiat, ne tigna congerantur, nec cęmentorum, lapi-pidumúe aceruus ſit, nec aliud quicquam loci illius decori, nitoriq; repugnans.

De Decimis.

DEcimas partem eſſe Deo debitam, quam ſibi ampliſſimę poteſtatis ſuę ſignum reſeruauit, ab ipſius orbis conditi exordijs, iure Diuino inductas eſſe, nemo eſt, qui ignoret, quo factum eſt, vt Chriſtiani homines, initio naſcentis Eccleſiæ, non modò frugum primitias, ac decimas Eccleſiæ miniſtris Diuina lege debitas, ſponte Domum Domini importarent, ſed multa prętereà electa, & optima quæq; offerrent; verum hoc tempore adeò refrixit charitas, vt à quibuſdam vix extorqueri valeant.

Quarè omnes, cuiuſcunq; gradus, & conditionis ſint, qui eas, ad quas tenentur, decimas dare nolunt, aut ſubtrahunt, aut dantes impediunt, auctoritate Sacri Trid. Conc. eo ipſo excommunicationis pœna afficimus, nec ab hac cenſura, niſi plena reſtitutione ſecuta, abſolui vnquam poſſe edicimus: cuius rei, ſecunda quaq; Dominica Aduentus, & Quadrageſimæ à concionatoribus inter concionandum fideles accuratè admoneri iubemus; & à Parochis inter miſſarum ſolemnia, decretum eiuſdem Concilij ſeſſ. 25. cap. 12. vulgari ſermone in fine harum conſtitutionum poſitum populo enunciari pręcipimus.

Excommunicationis autem à nobis auctoritate eiuſ

dem

dem Sac. Conc. ſuperius illatæ Parochi quotannis tempore meſſium, populum inter miſſarum ſolemnia commonefaciant, eidemq; denuncient, neminem niſi à nobis abſoluendum fore.

Ad faciliorem Decimarum conſecutionem decernimus prętcrea Eccleſiarum Rectoribus actionem in ſolidùm, tàm contra agrorum dominos, quàm contra colonos frugũ participes competere, atq; adeò cõtra alterutros, ſemel tantum in ius prius vocatos, niſi ſoluerint, literas concedi grauatorias continuò debere. ab excommunicationis tamen pœna immunem alterutrum, qui partem ſuam dederit, fore declaramus.

Caueant Parochi, ne in Decimis exigendis negligentiores ſint, aut in ijſdem, amicis, aut propinquis remittendis, Eccleſiæ, aut alijs Eccleſię miniſtris, quibus earum pars aliqua obuenire debeat, fraudi ſint, ac detrimento; præſertim verò eos monemus, ne quarta, quę Epiſcopali menſę, de iurę, vel de conſuetudine debita ſit, à quoquam, fraude aliqua intercedente, ſubtrahatur, ſub pœna ſuſpenſionis à Diuinis ipſo facto incurrenda.

In ipſarum autem decimarum exactione, tàm circa quantitatem, quàm circa perſonas, loci conſuetudo ſeruetur.

De Sacramentis Adminiſtrandis.

INter omnia Parochorum munera Sacramentorũ adminiſtratio præcipuam in ipſis ſcientiam, diligentiamq; deſiderat, vt ex frequenti eorumdem

explicatione fideles intelligant, quanta ſit eorum vis ad gratiam conferendam: peccatorum maculas abſtergendas, augendasq́; virtutes, ac proindè, ad ea, qua decet pietate, frequenter ſuſcipienda, ipſorum oratione, ac cohortationibus inflammentur.

Id verò tùm præcipuè pręſtent Parochi, cùm ea feſtis ſolemnioribus, vel pluribus præſentibus miniſtrari contigerit. ad quorum diuinitatem, vim, partes, ac fructus populo explicandos, vnus Romanus Catechiſmus aſſiduè Parochorum manibus conterendus, vberrimam doctrinæ ſegetem, ac materiam ſuppeditabit.

Ad quæ ſacra myſteria obeunda Parochi tantam grauitatem, caſtimoniam, ac pietatem afferre debebunt, quantam tàm diuina tractantibus, conuenire intelligent: vt indè ipſi non minorem gratiæ fructum, quàm eorum exemplo reliquus populus, conſequantur.

In ipſa verò adminiſtratione (quam nemo, cui ordinaria, vel ſubdelegata poteſtas, & iuriſdictio non ſit, ſibi arroget) à Ritualis Romani pręſcripto, quem à ſingulis Parochis haberi mandamus, ne minimum quidem diſcedatur. Apta in primis materia ſemper adhibeatur, cui pręſcripta verborum forma ſimul adiungenda erit, cum hę duæ ſint partes, ſine quibus ſacramenti ratio conſtare non poteſt.

Nunquam autem ſine talari veſte, ſuperpelliceo, ſtolaq́; congruentis coloris, aliquod ſacramentorum Parochi adminiſtrent, in quo profanum nihil, nihil à pio cultu alienum immiſceri patiantur.

Ad omnem autem simoniæ, aut auaritię, quę, teste Apostolo, est idolorum seruitus, vel minimam suspicionem euitandam, nihil prorsus in sacramentorum exhibitione exigatur, si quid verò eleemosinę nomine spontè detur, accipi poterit.

Eo verò Parochi charitatis studio, tàm rectè, quàm male habentibus etiam non vocati, sedulò, & oportunè per se ipsi (nisi legitimè fuerint impediti) Sacramenta ministrent, vt nemo alius propriũ ipsorum munus temerè vsurpare audeat, atq; adeò quàm maximè caueant, ne ipsorum negligentia, aut culpa, absq; debitis Ecclesię sacramentis, quisquam eorum decedat, quorum sanguinem de ipsorum pastorum manibus, se seuerissimè repetiturum, prophetico ore Deus comminatus est.

De Baptismi Sacramento.

QVanta cura, diligentiaq; adhibenda sit, ne infantes sine baptismo pereant, ex eo satis percipi potest, quòd nulla alia salutis comparandę ratio ipsis relicta est. quapropter moneant frequenter Parochi populos, vt primo quoq; tempore infantes ad Ecclesiam baptizandos afferri curent: Si verò vitę periculum antea immineat, domi esse baptizandos.

Tunc autem, nec mulier pręsente viro, nisi forte baptismi formam melius illa teneat, nec vir, præsente clerico, nec minor, præsente maiore, sacramentũ huiusmodi ministrabit. Parentes item, pp spiritualis affini-

tatis

tatis impedimentum ab eo filijs miniſtrando penitus abſtinebunt.

Illud crebrò inculcet Parochus, dum feſtis diebus ad populum verba facit, materiam huic sacramento neceſſariam eſſe aquam ſimplicem, puram, naturalem, non autem vllo modo artificioſam, in cuius infuſione adiungendam eſſe formam, ſacra nimirum illa verba. *Ego te Baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*. vel, Io ti battezzo in nome del Padre, del Figliuolo, e dello Spirito Santo. cui nihil planè addendum, aut detrahendum ſit. Tùm etiam eam eſſe debere baptiſmum præbentis intentionem, id vt agere velit, quod Eccleſia catholica in ea ſacra functione facere intendit, quę tria ſacramenti rationem perficiunt, quicunq; vel qualiſcunq; fuerit eius miniſter.

Doceat prętereа Parochus, dum infans, antequam è materna aluo totus prodierit, in vitæ diſcrimine verſatur, ſuper ea corporis parte, pede, manu, vel digito, quę primum appareat, effundendam illicò eſſe aquam, ſacris adhibitis verbis, ſi tamen idem poſtea viuus euaſerit, vt tutius cum eo agatur, cum adiunctione, ſi non es baptizatus ego, &c. in capite iterum abluendum.

Quæ verò proximè dicta ſunt de materia, forma, intentione, & de adminiſtratione baptiſmi in mortis periculo, obſtetrices præſertim probè tenere debent. Quapropter quaſcunq; experiendo, horum repererit ignaras, atq; adeò rudes, & indociles, eas ab officio deſiſtere iubeat.

Quibus iuſta de cauſſa fuit extra Eccleſiam baptiſ-

mus

mus exhibitus, ad ecclesiam postea delatis, solemnes aliæ ceremoniæ, preter ablutionem, & formam, à Parocho adhibeantur. primùm igitur ex ijs, qui infantem ferunt, aut comitantur, quęrat, vtrùm ritè fuerit baptizatus, cum huiusmodi Sacramentum sine sacrilegio, ac irregularitatis nota iterari non possit.

Si verò re diligenter perquisita, dubium adhuc relinquatur, aut infans expositus offeratur baptizandus, licet scripto de collo pendente, baptizatus significetur; nihilominus cum adiunctione, si non es baptizatus ego te baptizo, &c. abluendi erunt: id quod nefas erit, si baptismum ritè fuisse collatum compertum fuerit.

Ad Christianæ pietatis studium pertinere videtur, vt ethnicorum, ac impiorum hominum nominibus posthabitis, sanctorum tantùm, quos imitari studeant, & patronos optent, nomina infantibus imponantur.

Ne plures baptizatum, de baptismo suscipiant, sed vt vnus tantùm, siue vir, siue mulier, vel ad summùm vnus, & vna atq; inter hos tantum, susceptores videlicet, & susceptum, huiusq; parentes, nec non inter baptizantem, & baptizatum, eiusdemq; patrem, & matrem, legitima nuptiarum fœdera impediri, atq; inita dirimi, Trid. Conc. & Pij V. constitutione statutum est. In cathechesi verò nequaquam, id quod fideles docendi sunt.

Susceptores sui officij commoneat Parochus, quod paucis verbis optimè comprehendit S. Augustinus inquiens, admonere susceptos debent, vt castitatem custodiant,

ſtodiant: iuſtitiam diligant: charitatem teneant, & ante omnia Symbolum fidei, & orationem dominicam eos doceant, Decalogum etiam, & quę ſint prima Chriſtianæ religionis rudimenta. Quapropter Chriſtianę fidei, ac religionis hoſtes, excommunicati, aliqua infamię macula notati, qui neq; ſacram Euchariſtiam ſumpſerint, neq; confeſſionem eo anno obierint, aut qui fidei elementa ignorent, à ſacro ſuſcipiendi munere arcendi ſunt.

Quoniam verò priuatam hanc curam pueros ad omnem pietatis rationem inſtituendi, & in fide erudiendi ſuſcipere, & obire illi non poſſunt, qui publicę fidelium curationi præeſſe debent, quiúe ſuperiorum, aut maiorum arbitrio viuere tenentur, nullus clericorũ ſecularium, aut religioſorum, aut annis quatuordecim minor, idoneus cenſendus erit, cuius fidei, & prudentiæ, ſpirituales filij perpetuò commendati ſint.

Sancta ſanctè miniſtrari, ac ſuſcipi maximè decet, præſertim in Eccleſia, vbi omnia honeſte, & ordine fieri prę̨cipit Apoſtolus. Summa igitur mentis demiſſione, ac fide in Deum ſuſceptores, alijq; omnes ſacro huic myſterio adeſſe debent: quicquid verò à pijs cogitationibus animos auocare poſſit, penitus tollatur; vbi enim Satanę operibus, ac pompis renunciatur, inde iocos, nugas, riſus, vanaq; colloquia procul abeſſe decet. In primis autem cauendum erit, ne quid infantibus ad baptiſmum ſuſcipiendum allatis annexum ſit, cuius eſſe vſus aliquis in ſuperſtitionibus poſſit, nè, quę diuinitus ad ſalutem inſtituta fuerunt, ad veneficia

pro-

profanis manibus conuertantur. quamobrem curandum pariter erit, ne sal exorcizatum, linteolum, aut aliud quicquam, quod ad sacrum ministerium pertinuerit, quisquam domum ex Ecclesia auferat.

Ad suam quisq; Ecclesiam, & à proprio Parocho baptizandus (nisi aliud necessitas postulet) afferri debet. Parochi verò codicem, huic tantùm vsui paratum habeant, in quem eorum, qui baptizantur, parentum, & compatrum nomina, ac cognomina referant, diem, quo quisq; natus, ac baptismo initiatus sit, & vtrum ex legitimo matrimonio procreatus sit, diligenter, & fideliter exprimant.

Illud postremò seriò mandent Parochi, & auctoritate nostra excommunicationis pœna proposita, ijs, ad quos baptizatorum infantium cura pertinet, præcipiant, nè intra anni spatium, infantes sine capsula, aut alia cautione secum in lecto iacere permittant, quòd si ij propterea obruti, suffocationem passi fuerint, eo ipso in excommunicationem incidisse declaramus, à qua, nisi præcedente salutari pœnitentia, prout delicti, aut personæ ratio postulare videbitur, atq; præterea oblatis Ecclesiæ nostræ Cathedrali, ad sacrorum vsum, libris quinque ceræ, nemo absoluendus à nobis erit.

Nullus Parochorum baptismalem fontem exędificare, aut ferè de integro reparare, nobis inconsultis, pręsumat, vt enim id congruè fiat, atque habita ratione ecclesiæ, & pro facultate sacerdotum, & populi, qua decenti forma excitandus, aut reficiendus sit,

quibusúe illum rebus instrui oporteat, præscribendum à nobis erit.

Singulis Annis Sabbato Sancto, & in Vigilia Pentecostes solemnibus cœremonijs, ac ritibus, ad Missalis pręscriptum, noua baptismalis aqua benedicatur, optimè tamen prius purgato, & à veteri aqua in sacrarium infundenda exsiccato, fonte. At verò si adhuc pręter constituta tempora sacri fontis aqua deficiens, aut sordescens, renouanda fuerit, ex viciniori alia Ecclesia, aqua solemniter benedicta afferatur, cui simplex ac naturalis alia aqua, donec satis fuerit, immisceatur: vel cotta, & stola indutus sacerdos priuatim, ac sine solemni cantu incipiens ab Antiphona, *sicut ceruus*. nouam aquam, vt est in Missali, benedicat.

Sacrum oleum à Nucerino Episcopo quotannis cõsecratũ ad baptismi vsum, & sacram infirmorum vnctionem oportunè accipiãt Parochi; combustis simul cum bombice præcedentis anni oleis, eorumq; cineribus in sacrarium illatis. Ad sacrum fontem vascula sacrum Chrisma, & cathecumenorum oleum continentia simul coniuncta, loculos distinctos habentia, adseruentur: sua verò cuiq; inscriptio, ad vitandum errorem, addita sit: si in pręedictis vasculis sacra olea deficere incipiãt, neq; consecrata haberi possint, ex non consecrato, canonis præscripto, consecratis immisceatur, quandocunq; tandem sacrum oleum sacerdos attigerit, digitos benè abluat, lotionisq; aquam in sacrarium infundat.

De

De Confirmationis Sacramento.

QVantum in naturali vita generatio ab incremento distat, tantundem inter se differt baptismus, qui regenerandi vim habet, & confirmatio, cuius virtute fideles augescunt, & perfectum animi robur, ad id præsertim assumunt, vt nullo pœnarum, suppliciorum, mortis periculo, aut metu, à veræ fidei confessione deterreantur. Quarè omnem Parochus operam dabit, vt à nemine ex ijs, qui suæ fidei crediti fuerunt, tale, tantumq; beneficiũ ad singulare animę præsidium negligatur, immò verò ex Catechismi Romani doctrina, solemni appropinquante die Pentecostes, quo pręcipuè die administrari solet, cuius initium ab eo quoq; die ductum est, tùm alijs etiam diebus, quãdo Episcopus Nucerinam Diœcesim visitans, huius sacramenti administrationem obiturus erit, eius naturam, vim, dignitatem, & fructus breuiter, ac dilucidè explicabit, vt pleniorem eiusdem notitiam assecuti fideles, illud omnes summa cum pietate, ac religione suscipiant.

Adultos, vt diuinæ gratię fructum, ac Sancti Spiritus dona per tàm admirabile sacramentum capere mereantur, oportunè præmoneat, nè ad eius susceptionem ante accedant, quàm se peccatorum confessione expiauerint, &, quando commodè fieri possit, illud vt ieiuni suscipiant. Atque in incessu, statu, vestituq; modestiam seruent.

Illud etiam caueat Parochus, nè ſacramentum hoc iteratò quiſpiam ſuſcipiat: quemadmodum enim grauiter reprehendendi ſunt, qui per negligentiam prætermittunt; ita planè ſacrilegi, qui id repetere non vetentur.

Ex aliena Diœceſi neminem ad illud accedere permittat; niſi is ab ipſo ſuo Ordinario ſcriptam facultatem ſibi factam oſtenderit.

Curet item in primis Parochus, vt Sacramentum hoc ſuſcepturi, orationem Dominicam, ſalutationem Angelicam, fidei Symbolum, pręcepta legis, & reliqua Chriſtianæ diſciplinę rudimenta nouerint, nec verò ignorent, quid ſacra illa cæremonia peragatur. Qua propter expedire minimè videtur, vt pueri, ante rationis vſum, ac proindè ſeptemnio minores, ad illud ſuſcipiendum admittantur.

Arcendi verò ſunt Amentes, infideles, excommunicati, interdicti, atq; in grauioribus criminibus publicè perſeuerantes, donec reſipuerint.

Parentibus, propter eandem, quæ in baptiſmo contrahitur, ſpiritualem affinitatem, nequaquàm licet ſuorum filiorum eſſe patrinis: nec item coniugibus viciſſim. Neq; eorum aliquis admittendus eſt, vt in hoc ſacramento Patrinus ſit, qui, vt dictum eſt, in baptiſmo ab eodem munere reijciendus ſit, aut qui non fuerit ipſe prius confirmatus: abſurdum autem videtur, vt natu minores grandiores ſuſcipiant: decere verò, vt mares à maribus, & fœminę viciſſim à fœminis ſuſcipiantur, ita tamen, vt vnus tantùm, aut vna tantùm

ſuſci-

ſuſcipiat, nè cum pluribus ſpiritualis cognationis impedimentum intercedat. Atque vt hęc omnia ritè ſeruentur, Parochis curę ſit.

Accuratè item prouideant, nè confusè omnibus, ſed ſeorſim viris, ac mulieribus ſacra vnctio miniſtretur; ac proptérea in altera parte mares, in altera fœminas ſtatuent. omnes autem moneant, vt ſuo quique loco, nixi genibus, iunctis ante pectus manibus, collocutionibus vanis, vociferationibus, ac ſtrepitu penitus abſtinentes, pias ad Deum preces fundant.

Cuius frontem Epiſcopus sacro Chriſmate inunxerit, eiuſdem bombice abſtergat ſacerdos, & candida aſtringat faſcia, quę ante poſterum diem non tollatur, ablata verò, cum bombice comburatur, & cineres in ſacrarium immittantur.

Confirmati tandem, ne prius ex Eccleſia abeant, quàm huiús sacri myſterij actio tota fuerit abſoluta, omnesq; Epiſcopali benedictione dimiſſi.

In Codicem, quem ad hunc vſum Parochi paratum habeant, confirmatorum, eorumq; parentum nomina, diem, & annum ſacræ huius vnctionis referant. Quòd ſi id, ob eorum multitudinem ſtatim fieri nequeat, vt poſtero, ad ſummum, die parentes, vel confirmati ipſi ad Eccleſiam propterea veniant, Epiſcopi auctoritate præcipiant, ne, ſi diutius hoc differatur, deinceps prætermitti contingat.

De Sacrosancto Eucharistiæ Sacramento.

SI augustissimum Eucharistię Sacramentum sanctitate, & mysteriorum numero, ac magnitudine longè ceteris antecellit, cum ipsorum auctorem Christum Dominum Cœlestium omnium charismatum, ac donorum fontem admirabili quadam ratione in se contineat, à quo, quicquid illa boni, ac perfectionis habent, deriuatur; nihil magis à Parochis curandum erit, quàm nequid sibi, aut fideli populo, ad summam animi integritatem, & innocentiam desit, cum sacrosancta hæc mysteria tractaturi, aut percepturi fuerint.

Id autem facilè animarum Curatores assequi poterunt, si frequenter, vt debent, eius diuinitatem, & vberrimos fructus, ex Catechismi Romani Doctrina piè, ac prudenter, pro suscipientium captu, fidelibus exposuerint, atque diuini interdicti memores; *nolite sanctum dare canibus*. illa etiam Apostoli plena formidinis verba inculcauerint. *qui manducat indignè, iudicium sibi manducat.*

A Diuino igitur conuiuio excludant publicos concubinarios, fæneratores, blasphemos, inimicitias exercentes, coniuges separatim, sine Ecclesiæ iudicio viuentes, ac manifestis tandem criminibus contaminatos, donec sinceram malè actæ vitæ emendationem, ac veram cum Deo, ac proximis reconciliationem certis indicijs comprobauerint. Neminem item, quem mor-

talis alicuius peccati conſcientia ſtimulet, antequam eum ſacramentali confeſſione expiatum nouerint, accũbere permittant, ne ſine veſte nuptiali in conuiuio à Domino deprehenſus, in tenebricoſum carcerem ſempiternis pœnis addictus meritò ſit conijciendus.

Neque illos ad ſacram menſam admittat Parochus, qui hunc cœleſtem à profano, & communi pane non diſcernunt, vt ſunt pueri ante rationis vſum; qua verò ętate idonei ſint, pater, & ſacerdos, cui illi peccata confitentur, ſtatuere debent, quibus exploratum eſſe poterit, an eam habeant huius myſterij cognitionem, quę debitam animi pietatem, ac religionem in ipſis excitare poſſit.

A mentibus item ſacramenta danda non ſunt, dùm à pietatis ſenſu alieni fuerint, in fine tamen vitę, ſi antequam in inſaniam inciderent, piam, & religioſam animi voluntatem præſetulerunt, licebit Euchariſtiam adminiſtrare: modo vomitionis, vel alterius indignitatis, & incommodi periculum nullum timendum ſit, cuius item periculi ratio habenda erit, cum ad ęgrotos afferri contingat.

Vt ſemel ſaltem ſingulis annis oues à ſuis quæque Parochis cognoſcantur: plurimorum conciliorum decretis ſapientiſſimè ſancitum eſt, nemini planè licere extra ſuam Parochialem Eccleſiam in Paſchate Reſurrectionis sacram Euchariſtiam ſumere. Quin etiam ſub Innocentio tertio, in Lateranenſi Concilio conſtitutum fuit, vt qui ſemel eo ſaltem tempore non communicauerit, viuus, & mortuus ab Eccleſia arceatur.

hoc

hoc igitur decretum Parochi, sub graui ex arbitrio nostro pœna, prima quaque Dominica Quadragesimę, ac Palmarum fidelibus, inter Missarum solemnia vulgari lingua, conceptis verbis ad finem harum constitutionum appositis, explicent.

Eorundem verò partes erunt diligentissimè pręterea curare, vt fideles, non modo decreti huius auctoritate compulsi semel tantùm corpus Domini quotannis sumant, verùm etiam, vt cœlestium donorum, quorũ hoc diuino Sacramento participes fient, desiderio inflammati, solemnioribus quibusque festis diebus, sacramentali confessione à peccatis purgati, omniq; peccandi occasione remota, pacem, & charitatem cum proximo habentes, ęternæ vitæ, ac glorię pignus accipiant.

Vt, qui ex suis subditis Paschali tempore communionis Sacramentum sumsperint, exploratum habeãt Parochi, congrua aliqua ratio ineunda erit, ea autem valdè accommodata videri potest, si singulis, statim, atq; fuerint sacra communione refecti, Clericus notam aliquam, instar sigilli, Ecclesię Patronum, vel Rectoris ipsius insignia referentem, numerisq; arithmeticis signatam porrigat, post Octauam Paschatis ab vno quoq; fidelium Parocho exhibendam, qua veluti tessera quadam, qui Ecclesię pręceptum impleuerint, ab alijs facilè internoscantur;

Quoscunq; verò Parochi suæ curę creditos repererint, qui proprię salutis immemores sacrorum Conciliorum decretis, intra Paschale tempus, quod Do-

nicis Palmarum, & in Albis continetur, minimè obtemperauerint, eorum nomina ad ordinarium ſcripto afferant, eaq; ipſa Dominica in Albis illos omnes, vna tantùm pro trina canonica monitione generatim moneant, vt in proxima hebdomada Eccleſiæ pręcepto pareant, alioquin fore, vt viui Eccleſię ingreſſu, mortui ſepultura Eccleſiaſtica priuentur, & ad Eccleſiæ fores eorūdem nomina affigantur, atq; deinceps, ſi contumaciores fuerint, iuxtà formam iuris, & Sacrorum Canonum, contra ipſos ad pœnas grauiores procedatur.

Neq; verò ij excuſabuntur, qui eo tempore à propria Parochia, etiam iuſta de cauſſa abſuerint; niſi cum primùm redierint de peracta alibi confeſſione, & communione locupletiſſimum teſtimonium Parocho exhibuerint, vel ſine mora pręuia confeſſione, cōmunionem in propria Eccleſia ſumpſerint: Extra quam ſi quis Paſchali tempore, abſq; Epiſcopi, vel proprij Parochi licentia, ex graui tantùm cauſſa concedenda, communicauerit, is prędicto Eccleſiæ pręcepto, nequaquam ſatis feciſſe cenſeatur. Idem planè iudicium fiat de eo, qui cùm plura, vel ruralia, vel Vrbana habeat domicilia, ex vno ad aliud tunc tēporis migrauerit, niſi ab alterutro Parocho peractę cōfeſſionis, & cōmunionis teſtimoniū alteri oſtēderit, ne vtrūq; decipi cōtigat.

Quicunq; certū domiciliū non habuerint, vt Aduenæ, Peregrini, & Mendicantes, ſi Nuceriæ Paſchali tpe cōſtiterint, in cathedrali Eccleſia noſtra, ſin aūt in Terra Angriæ morentur, tunc in Collegiata S. Ioannis, at verò ſi p Diœceſim vagentur, in harum alterutra, quæ

N pro-

propinquior sit loco, vbi tunc temporis fuerint, sacrosanctam Eucharistiam sumant; cuius rei præstitæ, scriptum testimonium, si petierint, proprio Parocho exibendum, à communionis ministro statim, gratisq; detur.

Cum interiori animi puritate, & integritate, quam fideles ad sacram mensam afferre debent, vt externam quoq; summissionem coniungant, à Parocho hortandi erunt, ac proindè, vt viri non nisi demisso vultu, & humili vestitu, omniq; armorum genere deposito, accedant. Mulieres item vt vndequaque simplicitatem, honestatem, ac modestiam præseferant.

Viris seorsim à mulieribus, & vbi id commodè fieri poterit, in separatis mensis Sacratissimum D. N. Corpus prębeatur; purificatio verò non in calice, sed in vase vitreo, vel crystallino huic tantùm vsui parato, porrigatur. Numquam tamen, ante, vel post, bursa, aut peluicula ad eleemosinam colligendam, circumferatur. Parochus autem, vel alius quiuis Sacerdos, qui hoc iusserit, aut permiserit, suspensionem à Diuinis eo ipso incurrat.

In ea administratione, scamna mundis semper instructa sint mappis, quarum alię longiores, alię breuiores ad hunc tantùm vsum habeantur.

Salutarem, ac necessarium catholicę Ecclesię vsum asseruandi in sacrario sacrosanctam Eucharistiam, tùm ob quotidianam adorationem, tùm vt ad infirmos deferatur, tàm in Cathedrali nostra Ecclesia, & Collegiatis, quàm etiam in singulis Parochialibus (quod

Tri-

Tridentino Concilio ſtatutum eſt) perpetuò obſeruari mandamus, ſub pœna decem numorum aureorum eo ipſo perſoluendorum.

Quapropter Tabernaculum ligneum, auro, ſacriſq; imaginibus ab exteriori parte (quantum per Eccleſiæ redditus fieri licebit) ornatiſſimum paretur, intus verò ſit panno ſerico rubri coloris aptè affixo, circumueſtitum, vbi verò æneum, aut marmoreum fuerit, aſſeribus antea, quàm panno ſerico, intus circum muniatur. ima pars interior corporali mundo ſternatur. oſtiolum eiuſmodi ſit, vt indè commodè inferri pyxis efferriq; poſſit, claue, quę inaurata ſit, benè muniatur, eamq; Parochus nulli vmquam committat, quod ſi ipſius negligentia aliqua iniuria, aut indignitas, Sacramento fiat, graues ex canonum decretis, pœnas dabit.

Tabernaculum ſuper Altari rectè, & firmiter ſtatuatur, eleganti conopæo contegatur, quod, ſi fieri poſſit, pro temporum ratione mutetur. in eo, nec ſacris reliquijs, nec ſanctis oleis, aut libris vllus omninò ſit locus. è regione vnam ad minus lampadem perpetuò prælucentem Parochi habeant: in Cathedrali verò, & Collegiatis, plures omninò eſſe decet. Negligentes arbitrio Epiſcopi grauiter punientur.

In vnaquaque curata Eccleſia duæ habeantur pyxides, ſi minus ex auro, vel argento, ex ęre ſaltem vndiq; inauratę; amplior altera, qua populo ſacroſancta Euchariſtia in Eccleſia miniſtretur, altera verò anguſtior, qua viaticum ad ęgrotos deferatur.

Ad quorum neceſſitatem, & vſum incluſas perpe-

tuò asseruēt Parochi sacras hostias, minimùm quinq; , quas octauo quoq; die, & quinta, si commodum fuerit, feria renouent, adhibitis recentibus, quę non ante quindenos confectę sint dies, & consumptis veteribus, earumq́; fragmentis.

Cum ad ægrotos Eucharistia deferenda fuerit, id muneris, vel Parochus ipse, vel de eiusdem concessu alius Sacerdos ad audiendas confessiones approbatus semper obire debet, vt ęgrotum alicuius fortè peccati sibi conscium absoluere valeat.

Aegroti cōmunicandi domesticos opportunè pręmoneat Parochus, vt eiusdem domus sordibus, grauiq́; omni odore mundata, ac propè ipsius lectum mensa parata sit, quæ mappa munda, Cruce, vel alia pia imagine, atque vase vitreo, cum vino, vel aqua instructa sit.

Pridie verò sub vesperam, vel manè paulò antequàm viaticum ad ęgrotum deferat, campana de more, pulsetur, ad fideles in Ecclesiam conuocandos, tùm cereis, vmbellaq; paratis, manus abluat, deindè superpelliceo, ac stola indutus, &, si commodè haberi potest, pluuiali (at hoc, si longius iter fuerit, viaq́; nimis incommoda, prętermitti concedimus) sacram particulam, vasculo argenteo in sacculum sericum inclusam, & à Sacerdotis collo, chordulis sericis pendentem, sub minore vmbella vno tantum hastili sub ducta, deferat.

Per vrbem, & per oppida humeros, & brachia super pluuiali, serico amictu, aut velo tectus, sinistra pyxidis

pedem,

pedem, dextera globulum, seu nodum, sub eodem velo tenens, sub vmbella procedat, quæ pluribus hastis à dignioribus laicis elata gestetur.

Semper aũt, antequam ex Tabernaculo Eucharistiã efferat, corporale in Altari explicet genibus ante altare curuatis, secretò oret, mox ascendat, genuflectat, Tabernaculi ostiolum pandat, flexo iterum genu pyxidem velo tectam depromat, atque in corporali constituat, rursus genuflexione, ac vbi commodum sit, thurificationis honore adhibito, incedat.

Sacerdotem præeat clericus librum ritualem, corporale bursa decenti inclusum, vas aquæ benedictę cum aspergillo, & Tintinnabulum portans, ad cuius sonitum certis ictibus editum, ad Sanctissimum Sacramentum venerandum, & comitandum incitati fideles prodeant: numquam verò desint duo saltem, qui cereos laternis inclusos pręferant, quibus, ne imbribus, aut ventis in itinere extinguantur, tecti, munitiq; sint.

Inter eundum psalmos recitent, qui pœnitentiales dicuntur, pręsertim verò eum, cuius initiũ est, *Miserere.* repetatq; donec via tota confecta sit; quod item cũ eo alternatim faciant clerici, alijq; qui comites aderunt.

Cum tandem ad ægroti lectum Parochus peruenerit, pacem præsentibus annunciet: super parata iam mensa, in qua etiam corporale explicatũ sit, pyxidem deponat: Sacramento flexis genibus adorato personas, locumq; aqua benedicta aspergat: pręscriptas in rituali preces adhibeat, et vbi explorauerit primũ, nihil adesse impedimenti, aut caussæ, quamobrem sacrũ viaticũ

infirmo

infirmo porrigendum non sit, illud tunc prębeat, digitos super poculo abluat vino, aut aqua, quæ pro oris purificatione eidem propinabitur, completisq; reliquis sacris precibus, ipsum salutaribus demum verbis moneat, vt diuinam in se ipse gratiam conseruare conetur.

Aegrotanti, qui locutione peccata cõfiteri nequeat, si, cùm amplius non possit; saltem signo, vel nutu suum aliquod peccatum indicauerit, aut se peccatorem significauerit, sacramentalis primum absolutio concedatur, mox etiam, si pium sacri viatici desiderium ostenderit, Sacramentum pro viatico tribuatur.

Sacerdotem ægroti domo ad Ecclesiam cum sacra hostia reuertentem, omnes eodem venerationis, & honoris modo comitentur; quo eo vsq; ipsum prosecuti fuerunt, donec in tabernaculũ, vnde deprompta fuit, iisdem cæremonijs reponatur. Nos autem fidelibus tàm pium officium præstantibus, vt in eo promptiores, & frequentiores sint, auctoritate ordinaria quadraginta dierum indulgentiam, toties quoties, concedimus, quam Parochus, completis omnibus in Ecclesia annuntiare debeat: Sin autem ob itineris prolixitatem, & viarum difficultatem, eas tantùm sacras particulas portauit, quas vni, vel pluribus ęgrotis debuit exhibere, ibidem tunc indulgentiam promulget, & superpelliceo exutus, extinctis luminaribus, & deposita vmbella, vas vacuum ad Ecclesiam sine mora reportet.

Quotiescunq; iusta grauiq; de caussa Episcopo, vel

eius

eius generali Vicario in Vrbe, vel Foraneo in Diœcesi, eam approbante, publicè Sacrosancta Eucharistia exponi debeat, id nunquam fiat, nisi adsit Sacerdos, superpelliceo, stola, pluuiali indutus, q precationibus, & thurificationibus adhibitis, quàm maximo pietatis, ac venerationis cultu eam ritè proponat, ecclesia tota, in primis verò Altare religiosè prius ornatum sit; in quo sex minimùm cereę faculę perpetuò ardeant, præter alia instrumenta oleo lumen alentia, quę extra illud omninò collocata, assiduè preluceant.

Si occasione orationis quadraginta horarum expositum fuerit Sacramentum, duo clerici, quorum alter in sacro Diaconatus ordine sit constitutus, amicti superpelliceis interdiu assistant, noctu verò vnus saltem assiduè excubet: vbi (quod quidem esset decentius) Sacerdotio, & Ecclesiastica dignitate insigniti semper haberi non possint.

Fœminę nocturnis horis ad orandum nequaquam admittantur. diurnis verò non gregatim cum viris, sed seorsim ab illis constituantur, quę omnia, vt ritè, & quo decet ordine, peragantur, diligentissimè curabit tùm Parochus ipse, vel alius, qui illi Ecclesię præest, tùm etiam illi, qui ibidem in Sanctissimi Sarcramenti sodalitatem adscripti sunt.

Vbi verò huiusmodi sodalitas non dum instituta esset, vt in singulis Parochialibus, si commodè fieri posset, Parochorum cura, impetratis indulgentijs solitis, iuxtà Constitutionem Foel. Record. Pauli Tertij, quàm primùm erigatur.

Maxi-

Maximo item venerationis, ac pietatis studio, decenti sacelli ornatu, & luminum apparatu, congruentibus precationibus, genuflexionibus, & thurificationibus ad Missalis pręscriptum, adhibitis, sacrosanctum D. N. Corpus à feria V. Cœnæ Domini, vsq; ad parasceuen, in Ecclesijs, vbi id moris fuerit, asseruetur, & custodiatur, dum verò noctu adorantium, & custodum copia desit, consueto interim Tabernaculo benè clauso, ad sacras cęremonias perficiendas summo manè depromendum, recondatur.

De Pœnitentiæ Sacramento.

QVoniam humanę naturę imbellicitas ea est, vt, quam quisq; in baptismi sacramento innocentiam suscepit, vix vnquam aliquis diutius tueatur, voluit clementissimus Deus, qui cognouit figmentum nostrum, ne in profundo peccatorum mari, facto naufragio, demergeremur, sacramenti pęnitentię pręsidium patere, quo tanquam de naufragio arrepta tabula, certissimę salutis portum teneremus.

Ideo Parochus, quotiescunque oportunum eius rei tempus videbitur, fidelem populum ad sacræ confessionis frequentiam adhortabitur, & vberrimum, qui ex ea percipitur, fructum interim explicabit, nec vmquam se satis multam operam in ea re posuisse arbitrabitur, cum toties pœnitentię locus detur, eiusq; repetendæ toties necessitas imposita sit, quoties post baptismum peccari contingat.

Quo-

Quoniam autem non omnibus ſacerdotibus promiſcuè, vt Sacramentum pœnitentię miniſtrent permiſſum eſt; ſed illis dumtaxat, qui vel Parochiale beneficium, vel ad id muneris, præuio examine ab Ordinario approbationem, quæ gratis dabitur, obtinuerint. Nullus proindè alius extrà mortis articulum ſecularium confeſſiones audire præſumat, aliòquin in grauiſſimas à Sacris Canonibus, & Apoſtolicis conſtitutionibus impoſitas pœnas eo ipſo ſe nouerit incurſurum.

Ignoti verò Sacerdotes:Regulares item ad hoc examen, non antè admittantur, quàm ſui Ordinarij, aut ſui ordinis ſuperiorum bonum exhibeant teſtimoniũ, recèns ſcriptum, quo ipſorum vita, & mores, ſacrorumq; ordinum functiones, nullo canonico impedimento prohibitę comprobentur.

Ne animarum Curatores, & alij ad audiendas confeſſiones admiſſi, in alienam meſſem per ignorantiam irruant, omnium maximè caueant, ne à cenſuris, & criminibus in Bulla Cœnę Domini contentis, aut ab alijs Summo Pontifici, vel etiam Nucerino Epiſcopo reſeruatis, cuiuſuis priuilegij aut indulti, ante concilium conceſſi, prætextu, ullo modo quemquam abſoluant. In articulo tamen mortis nulla eſt reſeruatio, atq; ideò omnes ſacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt.

Pœnitentiarij ab Epiſcopo delecti, aut alij, quibus id ſcripto conceſſum fuerit, à reſeruatis Ordinario abſoluere poterunt. Iubilæorum aliarumúe Apoſtoli-

earum Bullarum vigore, nemo facultatem sibi concessam extendat ad casuum Ordinario reseruatorum absolutionem, aut ad votorum commutationem, vel tandem ad irregularitatis dispensationem, nisi hæc in Apostolicis literis nominatim fuerint expressa.

Quos verò earumdem literarum virtute legitimè absoluerint, eos in interiori tantùm conscientię foro absolutos esse admoneant. Illos autem, quos nequaquam absoluere poterunt, ad superiores, & legitimos Iudices pro absolutionis beneficio remittant. Quod si temerè quisquam, inconcessam circa huiusmodi casus facultatem sibi assumere præsumpserit, is in excommunicationem latæ sententiæ, & in alias, sacris decretis, literisq; Apostolicis constitutas pœnas se nouerit incidisse.

Sacerdos ad audiendas fidelium confessiones accedens (cuius rei admonetur in rituali) primùm pro se ipse, tum pro ijs, quorum confessiones excipere debet, ad præscriptam eo loci formam oret, & , omni alia inanis glorię, curiositatis, & auaritię cura prorsus abiecta, vnius Dei honorem, & confitentis salutem, semper ante oculos habeat: quem, si opus fuerit, moneat, vt vultu verecundo, ore atq; habitu modesto, omniq; armorum genere deposito, ad ipsius genua procũbat.

Et quoniam in plerisq; pueris malitia præcurrit ętatem, huius à Parocho non tanta profectò habenda ratio est, vt nôn maiorem ipsorum iudicij habeat, quod quidem satius erit prçuenire, quam expectare, vt celerius assuescant pueri, suaue, ac salubre confessionis iugum

gum ferre ab adoleſcentia ſua.

Plures ſimul pueros, qua ratione parati ad hoc Sacramentum accedant, opportuno tempore erudire neceſſarium planè videtur, coniunctim verò multorum confeſſiones audiri omninò nefas.

Mulierum confeſſiones non niſi in Eccleſia (dùm aliud neceſſitas non poſtulet) nec niſi patenti loco, neque ante ortum, vel poſt occaſum ſolis, quiſquam audire preſumat: neque item id vnquam extra ſedem confeſſionalem; vbi ſeculares Sacerdotes ſuperpelliceo, ſtola, ac clericali bireto induti reſideant, aliòquin pœnę ſuſpenſionis à diuinis ſubiaceant.

Sedes autem confeſſionales in ſingulis Eccleſijs pro confeſſariorum numero, & populi multitudine plures habeantur ad eam formam extructę, quæ vel in noſtra Cathedrali confectæ ſunt, quæúe in viſitationibus à nobis preſcribetur. quò loci confeſſarius ob oculos habeat ſummarium Bullę Cœnę Domini, & caſuũ Epiſcopo reſeruatorũ, &, vbi plures ad confeſſiones fuerint approbati, eorum omnium nomina in album relata loco conſpicuo affigantur.

Accedentem ad ſe confeſſarius perhumaniter excipiat congrua precatiuncula adhibita, nempe. *Dominus ſit in corde tuo, & in labijs tuis, vt dignè, & competenter confitearis peccata tua, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.* & adhortetur, vt latentes animæ ſuę morbos cum fiducia aperiens, Sacerdotis Chriſti perſonam gerentis iudicio ſe demiſsè ſubijciat.

Videat in primis Parochus, an pœnitens ſuę curæ

ſubiectus ſit, quòd ſi non eſſe intelligat, non audiat, niſi proprius Parochus eius rei poteſtatem fecerit, quod vel maximè Paſchali tempore caueri volumus, tùm deindè an aliquo excommunicationis, aut grauioris ſceleris vinculo obſtrictus ſit, quamobrém ſuperiorem pro abſolutionis beneficio adire debeat.

Excommunicatum omninò prius ab excommunicatione, quàm à peccatis abſoluendum meminerit. Quòd verò ad caſus reſeruatos attinet, abſoluat à quibus poteſt, & pro abſolutione reſeruati, ad habentem facultatē remittat, vel eam ipſe ſibi concedendā curet.

Confeſſionis initium, vt à ſigno crucis fiat, pœnitentem, qui fortè prętermittat, aut ignoret, edoceat, & quem rudimentorum fidei aduertat ignarum, audiat quidem ſemel, ſed loco ſatisfactionis imponat, vt ea quàm primùm addiſcat, ne deinceps meritò ſit à confeſſione reijciendus.

Deinde ſi pœnitentis ſtatum, & conditionem ignoret, de ijs perquirat, vt indè cognoſcat, an in ſtatu peccati mortalis verſetur, & an aliquam proximam, ac frequentem ad peccandum occaſionem habeat, à quibus niſi ſtatim recedere ipſi certum, ac deliberatum fuerit, indignus planè eſt, cui abſolutionis beneficium tribuatur; quem ſi vel graui cohortatione ab ea inſana mente diuellere nequiuerit, miſerandam eiuſdem conditionem obijciens, ac deplorans, à ſe dimittat.

Interroget præterea, an conſcientię ſuę latebras diligenter, accurateq; perquiſiuerit, illudq; in animo habeat integrè peccata cōfiteri, & an ea ex animo,

ac

ac vnius Dei offensi caussa oderit, ac detestetur, vitęq; emendandę certam, & stabilem cogitationem susceperit. quòd si nimis dissolutè, ac remissè conscientiam scrutatus, ex admissis sceleribus intimum, ac sincerum animi dolorem minime conceperit, aut peccatis nuncium remittere recuset; meritò à confessionis limine repellendus videbitur. Si verò ita in excutienda conscientia negligentiam suam accuset, vt se alio tempore accuratiore meditatione compensaturum promittat, iustumq; peccatorũ suorum dolorem à Deo exoptet, adduciq; possit, vt emendandæ vitæ studium aliquod pręseferat, verendumq; sit, ne semel reiectus amplius non redeat, audiendus erit.

Quem semel in anno confiteri solitum cognòuerit, seriò hortetur, vt frequentiori peccatorum confessione animam expiare studeat, doceatq; ob multa, quæ impendent vitæ pericula, nihil salutarius esse posse, quàm statim peccata mortifera confiteri: vt turpe profectò etiam sit fideles in eluendis corporis, aut vestium sordibus diligentiores esse, quàm in delendis animę maculis turpissimis; eumdem verò acerbiùs obiurget, si vsque ad maiorem hebdomadam hoc distulerit;

Graui item reprehensione eos excipiat confessarius, qui cùm lętalium peccatorum numerum, & circũstantias, quę aliquod mortiferum constituunt, aut illud diuersi planè generis reddunt, modestè, ac verecundè explicare debēt, excusatione aliqua, eadem, vel defendere, vel minora facere nitũtur, vt augere pòtius peccatum,

quàm

quàm minuere meritò videantur: nam elati animi, & peccati sui magnitudinem, vel despicientis, vel planè ignorantis signum proferunt.

In audiendis mulierum præsertim adolescentularũ, & puerorum confessionibus cautè, accurateq; se gerat Confessarius, & omissis extraneis, & à re, qua de agitur, alienis collocutionibus, non diutius, quàm sit opus, eos detineat, atq; in primis caueat, ne importunis interrogationibus, criminis antea ignoti cupiditatem in ipsarum animis excitet: non .n. omnia ab omnibus, sed personæ, ac professionis ratione habita, illa tantùm, in quæ probabiliter existimet pœnitentem incurrere potuisse, interrogare opportebit.

Qui, quod alteri per vim, aut fraudem abstulit, cùm commodè possit, restituere tamen renuat: qui item alicuius dignitaté, aut vitam dicto, factóue violauit, nullo tamen, aut commodo, aut officio, id vnquam compensare velit: indigni planè sunt, quibus absolutionis gratia cõcedatur. Qui item datam satis faciendi fidem semel fefellit, id licet iterum confessario promittat, non expedit, vt absoluatur; donec læso re ipsa quod debet, ac potest, satisfaciat. Id quod cũ ijs agat prudens confessarius, qui decimas, vel legata ad pias caussas integrè persoluere, vel recusant, vel differunt.

Eos demum, qui spretis monitionibus, quę ordinaria auctoritate pro deperditis, aut subtractis rebus in dies decernuntur, & euulgantur, in contumacia perseuerant, nemo, nisi restitutione, seu reuelatione secuta,

vm-

vmquam abſoluat. At ſi iidem in excommunicationem, quę contra contumaces ferri ſolet, fortè inciderint, ſatis licet parti fecerint, noſtra nihilominus auctoritas, vt validè abſoluantur, accedat opportet.

Caueant diligentiſſimè Confeſſarij, ſiue ſeculares, ſiue Regulares ſint, nè quicquam mercedis nomine etiam vltrò oblatum, à confitentibus pro pœnitentiæ adminiſtratione accipiant: ſi pecunia interdum pœnitentes multare oporteat, quę in aliquod pium opus erogáda ſit, eam vſibus illi ſuis nequaquam addicant: ſi quid verò eleemoſynę nomine ad Miſſæ ſacrificium conferendum ſit, id ſibi præcipuè dari nè curent. Id tandem, quod alteri reſtituendum fuerit (modò aliter, occulto debitore, reſtitutio creditori fieri poſſit) ne id oneris ipſi ſuſcipiant, vel penes ſe quicquam alteri debitum deponi ſinant. Quòd ſi ab aliquo contra hoc decretum temerè quicquam factum erit, eo ipſo ab audiendis confeſſionibus, donec nobis placuerit, ſuſpenſum eſſe volumus, & declaramus.

Vbi verò ipſius confeſſarij opera neceſſaria fuerit, vt reſtitutio occultè fiat, ſi quid ille in ea fraudis commiſerit, aut ſi illam malitiosè diſtulerit, in eamdem ipſo facto pœnam incidat.

Veteres Canones pœnitentiales notos habere ſtudeant Confeſſarij, vt quantum ſpiritus, & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, ſalutares, & conuenientes ſatisfactiones iniungant; quę non modò ad nouę vitæ cuſtodiam, & infirmitatis medicamentum, ſed etiam ad præterito-

rum

rum peccatorum vindictam, & castigationem referenda sunt. quapropter, haud leuissima quędam opera pro grauissimis delictis temerè imponant, nè ità aliorum peccatis conniueant, vt eorundem participes efficiantur, sed cœlestem Medicum imitantes, singulis quibusq; vitijs præsentissima adhibeant medicamenta, ita, vt lubricis continentiam, tenacibus largitatem, iracundis mansuetudinem, elatis pręcipiant humilitatem.

Quoniam autem, vt Apostolus monet, publicè peccantes, palàm corripiendi sunt, quando ab aliquo publicè crimen commissum fuerit, vndè alios scandalo commotos, offensosq; fuisse non sit dubitandum, huic condignam pro modo culpę pœnitentiam iniungi publicè opportet, vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam, quando tamen aliter fieri magis expediat, ad Episcopi iudicium deferatur.

Regulares, licet ad audiendas ęgrotantium confessiones in alienam Parochiam arroganter inscio Parocho se se intrudere nō debeant, vbi necessitas tñ vrgeat, opportunè vocati adcurrant: si quem verò Parochi ex suis morbo laborare cognouerint, etiam non vocati, ad eum, vt ipsius animæ per sacramentum pœnitentię medeantur, statim se conferant, nè, deficiente animarum medico, periclitẽtur ęgroti. Mulierum autem lecto decumbentium confessiones audituri, siue seculares, siue Regulares sint, primùm curent, vt cubiculi fores ita patentes sint, vt conspici tantum possint, non tamen audiri.

Qui-

Quicunq; ęgrotorum confeſſiones audierint, ſcriptum huius rei teſtimonium Medicis exhibendum relinquant, quibus Parochi (quod inter Miſſarum ſolemnia ſemel quotannis promulgandum erit) ſeriò Pij V. cõſtitutione edicant, vt ęgrotos prius de obeunda confeſſione admoneant, deindè ad eos tertiò ne redeant, niſi obitę confeſſionis teſtificationem habeant: & nè tàm ſalutare decretum facilè prętereant, pœnas in eadem Pij V. conſtitutione contentas comminentur.

Poſtremò Confeſſarius, cui à Sacris Canonibus perpetui ſilentij ſeueriſſima lex propoſita eſt, cauere omninò debet, ne quicquam eorum, quę in confeſſione audiuit, vllo, vel verbo, vel ſigno, vel nutu, alióue modo detegat, aut peccatorem prodat, licet de vitę propriæ conſeruatione, aut totius Reipublicę ſalute ageretur. alioquin grauiſſimis veterum canonum, & alijs arbitrio noſtro pœnis plectendus.

Hæc, & alia huius generis permulta in confeſſione obſeruanda à Sacerdotibus, colligenda erunt ex Catechiſmo Romano, Nauarro, Toleto, & alijs, qui quomodo Confeſſarius erga pœnitentem ſe gerere debeat; non minus piè, quàm eruditè conſcripſerunt.

De extremæ Vnctionis Sacramento.

CAP: XL.

SI vnquam in ceterorum adminiſtratione Sacramentorũ, alióue sacerdotali munere Parochi pietas, atq; induſtria requirenda fuit, in eo certè momento, in quo ſuorũ ſpiritualiũ filiorũ diſceptat animi ſalus,

ſalus, & vnde, vel beatitudinis, vel ſuppliciorum pendet æternitas, adhibenda eſt ſingularis: nam ſi alio tempore quicquam negligenter ab ipſis commiſſum ſit, in hoc extremo vitę actu reparari poteſt, vt contra, ſi aliorum Sacramentorum maximis auxilijs Chriſtiani ſe integros, dum viuerent, conſeruaſſent, parùm, aut nihil profecerint, niſi hoc extremo ſacramento ceterorum conſummatiuo, tamquam firmiſſimo quodam præſidio muniti (dum vires, cùm animi, rùm corporis deficere videntur) acriores Dæmonis ad noſtram perniciem perpetuò incumbentis, & præſertim vitæ noſtræ calcaneo inſidiantis, tentationes omnes eludant, ac ſuperent.

Proindè Parochus, ſi quem ex ſuis, periculoſo morbo affectum, lecto decumbentem cognouerit, ſtudioſiſſimè curet, vt ad miniſtrandum hoc ſacramentum in tempore adſit, & ſedulò moneat, vt dum ſibi ipſe conſtat, ſacro oleo ſe inungi eà fide, ac religione poſtulet, qua olim, qui ab Apoſtolis ſanandi erant, ſe ipſos offerre conſueuerant, vt maximum, quem hoc ſacramentum vltrò petitum affert ad ſalutem, fructum conſequatur; & ingraueſcente morbo ſemel ſaltem in die inuiſat: ſeq; die, noctuq; ad eum quoq; ſacro vngendum oleo paratum oſtendat; cuius, vt ille ſacramenti deſiderio inflammetur; commoda, & vtilitates inde prouenientes, ex Catechiſmo Romano expreſſa recenſeat. atq; inſtruat, quibus potiſſimum remedijs, Dęmonis fraudes omnes deteſtas, irritas facere poſſit.

In catholica pręſertim fidei confirmet, quam; vt eſt

ſalutis

salutis nostræ fundamentum, Aduersarius astutię suæ machinis in primis tentatam labefactare conatur, & ita de Diuina bonitate, ac misericordia benè sperare iubeat, ne ob antè actę vitæ scelera in desperationis barathrum pręceps à Dæmone agatur: neúe ex suis bonis operibus, falsam quamdam, ac nimiam fiduciam ab hoste immissam concipiat. Dei timorem, qui saluberrimam gignit humilitatem, incutiat, ostendens si Diuino examini, seclusa misericordia, proponatur, pœna potius fore afficienda, quàm pręmio; atq; ita ob scelera sua desperantem erigat, nimiumúe proprijs tantùm meritis confidentem humiliet, vt seruata mediocritate, vtrumq; extremorum, prudenter vitari studeat.

Si quem verò dolorum acerbitate, aut mortis in florente ętate aduentantis metu nimis agitatum viderit, suauibus verbis dolorem leuare conetur, docens ob id benignissimum Deum eiusmodi breues dolores permittere, vt à longè grauioribus, & ęternis, & peccatorum nostrorum multitudini, ac magnitudini omninò debitis liberet. Neq; dolendum, quòd in iuuenta illi sit moriendum, cum satis vixisse dicendus sit, qui sat benè, & maturè hinc abire, qui cœlum petit, occasione toties in vita Deum offendendi, pręproperа morte, sublata.

Sin autem ægrotantem consternato, fractoq; animo aduertat, quòd amplas opes congestas, vxorem, & reliquam familiam destitutam deserat; cum ab humanarum, fluxarumq; rerum cogitatione abductum, ad cœlestium diuitiarum, æternęq; beatitudinis cupi-

ditatem traducat, moneatq; vt Deo, cui curę est, nè capillus de capite pereat, parenti optimo cetera sua omnia committat, atq; commendet.

Hæc, & alia multa ex rituali libro, & ex Catechismo Romano, vnde alij quoque eiusmodi pręcepta sumpserunt, in hunc locum collecta transtulimus: tùm, vt Parochis longę inquisitionis labor absit: tùm, vt hac ratione ijs consultum sit, ad quorum manus Rituale Romanum recèns editum, non dum peruenisset, ex quo etiam, quæ sequuntur decreta, desumpsimus.

Aegrotanti ante extremam vnctionem, ex perpetua Ecclesiæ consuetudine pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramentum administretur, ne alicuius peccati mortiferi conscientia sacramenti gratiam impediat: si tamen aliquem propter stomachi, fauciumq; morbum communicare minimè potuerit, confessionibus saltem sacramento præmuniat. Quòd si tanta morbi vis ęgrotum oppresserit, vt neutrius sumendi facultas fuerit, hunc etiam inungi licebit; modò se rei huius desiderio teneri nutu aliquo, & significatione pietatis, ostendat.

Cùm illi, qui morbo laborant, curatione indigeant, iccirco periculosè ægrotantibus, propè moribundis, extremo senio confectis in diem morituris, etiam non ęgrotis, hoc sacramentum præberi debet. illud tamen obseruabit Parochus, vt eo potissimum tempore, hanc cœlestem medicinam adhibeat, cùm is, qui sacro oleo liniri debet, integra mente, & ratione, fidem, & religiosam animi voluntatem, ad vberiorem sacramenti

gratiam

gratiam consequendam afferre potest.

Eorum igitur nemini sacram hanc vnctionem adhibere licebit, qui sano, & firmo corpore sunt, nimirũ ad bellum proficiscentibus, nauigationem, aut peregrinationem etiam periculosam suscipientibus, præliũ, à quo, vel certa mors impendeat, ineuntibus, capite damnatis, ad vltimum supplicium rapiendis, mulieribus partu laborantibus, Pueris, qui nulla peccata admittunt, quorum reliquię hoc sacramento sanantur: rationis vsu carentibus; amentibus item, & furiosis, qui ab ipso ortu nunquam mentis, & rationis compotes fuerunt. Hi tamen, si interdum rationis vsum habuerint, & sanæ mentis tempore, pij animi significationem huius sacramẽti suscipiendi dederint, etiamsi postea in insaniam, & furorem inciderint, sacro nihilominus oleo inungantur.

Non sunt autem omnes corporis partes vngendę, sed eę tantùm, quas veluti sensuum instrumenta, natura homini attribuit, vt oculi, aures, Nares, os, manus, renes, & pedes: partes verò vngendæ, atque illę pręcipuè, quę sordes faciliùs colligunt, ante sacram vnctionem abluantur.

Vnctio renum in mulieribus, vt quę non est de substantia, omittatúr (ac etiam in Viris, quibus commodè non poterit adhiberi) vel eius loco, pectus circa regionem cordis inungatur. Manus, quę reliquis infirmis interiùs vngi debent, Presbytero infirmo exteriùs vngantur, cùm sacramento ordinis suscipiendo, interiùs ab Episcopo inunctę fuerint.

Si

Si quis aliquo membro caruerit, pars illi propinquior vngenda erit.

In vna, eademq; ęgrotatione, ęgrum in eodem vitę periculo positum, semel tantùm vngendum esse nouerit Parochus. quòd si post susceptam hanc vnctionem ęger conualuerit, quoties postea in id vitæ discrimen inciderit; toties eiusdem sacramenti subsidium ei poterit adhiberi.

Caueat autem, dum oculos, aures, & alia corporis membra, quę paria sunt, perungit, ne in altero ipsorum inungendo sacramenti formam prius absoluat, quàm ambo huiusmodi paria membra linierit, quam si fortè in vno absoluerit, in altero numquam repetat.

Quotiescunque ad periculosè ęgrotantem, cuius domicilium à Parochiali Ecclesia longè distat, sacrum viaticum deferendum fuerit, dubiumq; sit, ne morbo ingrauescente ad sacramentum ministrandum redire Parochus possit in tèmpore, sacrę etiam vnctionis vasculum secum afferat, eumdemq; liniat.

Ad extremę Vnctionis Sacramentum ministrandum, violacea stola, ác superpelliceo amictus, vno saltem clerico comite, crucem sine hasta præferente, ad caput infirmi, si aliam eius domestici non habuerint, sacra vnctione peracta relinquenda, vasculum sacri olei non manu gestet; sed serico sacculo decenter, inclusum, colloq; serica item chordula apte appensum pie deferat.

Iuxta cubicularem ægroti lectum, si fieri commodè possit parari mensam, mundaq; mappa sterni diligen-

genter curet, super qua sacri olei vasculum collocetur, quod nullius laici hominis manibus contrectari sinat: ibi peluicula sit cum tot bombicis, aut stuppæ globulis, quot ad inunctas corporis partes tergendas sint satis; mica preterea panis, & vas aquæ ad digitorum absterſionem, candela deniq; cerea minimùm vna accensa preluceat.

Primùm omnium eos, qui præsentes adsunt, domesticosq; presertim, vt egrotum Deo suis precibus commendent, admoneat, deinde sacram inchoet vnctionem, in qua sedulò omnia seruet, quę hactenus tradita sunt, quęque in Rituali Romano habentur. Si ęgrotum ita laborantem viderit, vt sacram administrationem, eo viuente absolui non posse verisimile sit, precationibus pretermissis, singulas corporis partes, cum stata verborum forma liniat: eo autem adhuc superstite, omissæ precationes adhibeantur.

Quòd si in Sacra Vnctione peragenda ęgrotus obierit, desistat: verum si vtrum efflauerit animam dubiteu, tùm Parochus ea adiunctione vtatur: *si es viuus, per istam sanctam Vnctionem, &c.*

Postremò Sacra Vnctione peracta, si ægrotus sensuum vsum non amiserit, ad benè in domino moriendum disponat, sumptis adhoc pro illius captu, & conditione ijs argumentis, quę tùm in Catechismo Romano, tùm in Rituali libro copiosè traduntur: deinde manus abluat, micam verò panis, qua digiti, & globulos quibus vnctiones absterſę sunt, ad Ecclesiam rediens secum afferat, vt igni tradat, eorumq; cineres in sacra-

rium immittat.

Sacri olei vasculum decenti, tutoq; loco in Ecclesia ita ab aliorum oleorum vasculis distinctè asseruetur, vt intra fenestellam, valuis, & claue munitam (quæ laicorum nemini planè credatur) interiùs tabulis, & serico circumuestitam, exteriùs pijs imaginibus decoratam, diligenter custodiatur. Quòd si Parochi domicilium ab Ecclesia longius absit, domi etiam alterum sacri olei vasculum, loco item decenti, ac tuto, vt domesticis nunquam pateat, vnà cum superpelliceo, ac stola, Rituali libro, aspersorio, cæterisq; ad sacram vnctionem noctu ad ægrotos repentino aliquo casu perferendam, habere permittimus.

Quoscunq; tandem, vel circa sacram huiusmodi administrationem, vel circa morientes ægrotos, mulierculrum, vel rudium, impiorúmue hominum leuitate inductos abusus, & superstitiones vigere nouerint, radicitùs extirpare Parochi omni studio conentur.

De Sacramento ordinis.

QVemadmodum Saluator noster à patre, Apostoli autem, ac Discipuli in vniuersum mundum à Christo Domino missi sunt; ita quotidie Sacerdotes legitimè promoti, eadem, qua illi, potestate præditi, ad consummationem sanctorum, in ædificationem Corporis Christi, mittuntur. Quarè tanti officij onus, nemini temerè imponendum

nendum est; sed ijs tantùm, qui illud vitę sanctitate, doctrina, fide, prudentia sustinere possint: & propterea Parochi promouendorum ad sacros ordines conditiones omnes exploratas, & cognitas habere studeant: & quos dignos, atque vtiles Dei operarios fore sperauerint, eosdem adhortentur, atq; inflamment, vt iam tùm ab ineunte adolescentia Ecclesię ministerio dicati se comparent. Parentes verò, vt lectissimum quemque filiorum alacriter Dei seruitio mancipatum donent, ac dicent.

Quoniam autem magnopere refert, vt fidelis populus nouerit, quibus maximè impedimentis à Sacrorum ordinum limine aliqui arceantur: Parochi partes erunt, eos sacrarum ordinationum præsertim aduenientе tempore, vulgari lingua populo enunciare.

Hi verò sunt, Hęresis nomine suspecti, irregulares, homicidæ, qui tulere sententiam capitis, aut capitalis criminis acta, & sententiam, testificationesq; edixerunt, aut conscripserunt, quiue caussas criminales egerunt, vagi, insigniter deformes, & corpore vitiati, manci, serui, criminosi, illegitimè nati, Bigami, Peregrini, ignoti, Neophiti, ebrietati, & gulę dediti, impudici, incontinentes, scurrę, mimi, hystriones, infames quoquomodo, & vitijs dediti, Vsurarij manifesti, & Ratiocinijs obligati, suspensi, interdicti, excommunicati, amentes, morbo caduco laborantes, energumeni, ante tempus, siue per saltum promoti, aut alijs huiuscemodi criminibus, censuris, aut canonicis impedimentis irretiti.

Improbandi prętereà videntur, quos metus aliquis secularis iudicij, questus, aut ambitio, seu opulentum aliquod beneficium ad Ecclesiasticæ vitæ rationem, sacrorumq; ordinum susceptionem trahunt, nullam alioquin huiuscemodi instituti cogitationē habituros.

Verum sacro ordini ij meritò destinandi erunt, qui bus propositum sit, non solum in omnibus Dei gloriam quęrere, sed etiam aliquo Ecclesię certo ministerio in sanctitate, & iustitia Domino deseruire.

Illi inquam à Nobis promouendi erunt, quos legitimè constiterit, non solum nullo Canonico impedimento prohiberi, sed origine, vel domicilio, aut alia ratione nobis esse subiectos, & spontè hoc vitæ genus elegisse, ad quod proindè caueant quàm maximè parentes, ne liberos inuitos inducant.

Iidemq; sacro sint antea chrismate confirmati, spēq; afferant, fore vt in clericalis instituti consilio perseuerent. Qui Doctrinę Christianæ, ac grammaticę scholas adeò frequentent, vt nec fidei rudimentorum, nec legendi, ac scribendi ignari reperiantur.

Suscipiens primam tonsuram, non sit minor septemnio, vestes talares, superpelliceum, & clericale biretum habeat: quibus, & clericali corona decenter ornatus, Ecclesiæ, cui ascribetur, inseruiat, quòd si locum sibi assignatum, inconsulto Episcopo, deseruerit, sacrarum ei functionum vsus interdicetur, omnibusq; Clericalibus priuilegijs, & emolumentis priuabitur.

Qui clericalem habitum Episcopi auctoritate susceptum, eo inconsulto deposuerit, non solùm graues eius

dem

dem arbitrio pœnas luat, ſed ſciat etiam ſe omni ſpe vlterius in ordinibus progrediendi, aut eumdem habitum obtinendi, cariturum..

Parocho in primis curę ſit, vt ſuſcepturi minores ordines (quos Epiſcopus ad Conc. Trid. præſcriptum per temporum interſtitia conferet) decenti clericali habitu, & tonſura ſtata die, ante Epiſcopum omnes ſe ſiſtant; eoſdemq; ille pręmoneat, vt literas teſtimoniales afferant, ſe ex legitimis nuptijs procreatos eſſe: decimum tertium ſuæ ętatis annum attingere: à prima tonſura clericalem habitum perpetuò geſtaſſe: sacramentalem confeſſionem, & communionem, ſingulis ſaltem menſibus, per anni ſpatium obijſſe: Doctrinæ Chriſtinæ ſcholas frequentaſſe: Cantus plani, ſeu firmi, vt dicitur, peritiam habere: Eccleſiæ, cui iàm fuerunt adſcripti, deſeruiſſe, & tandem, vt Chirographo Magiſter Scholę, in qua educantur, vel alterius, quo inſtitutore, in qualibet diſciplina vtuntur, probent, eos ad literarum ſtudia ſedulò incumbere. Quarum oīum rerum teſtificationes eiuſdem Parochi literis probatas, ante doctrinę examen, deputatis examinatoribus, vnà cũ teſtimonio proximè ſuſcepti ordinis, aut tonſuræ, exhibeant: quibus verò prædictorum aliquid defuerit, eos donec ſatisfecerint, ad nullos ordines admiſſum iri.

Ad maiorem autem aliquem ordinem promouendi, pręter ſingulas, quas proximè enumerauimus teſtificationes (quas Regulares item à ſuis ſuperioribus acceptas afferre debent) hæc etiam teſtimonijs probata præbeant. Denunciationes in Parochiali Eccleſia publicè,

na assignata ordinando, ab assignante iure, ac pacificè tunc possideri, & eiusmodi esse, vt à nemine potiori iure repeti, aut euinci vmquam possint, & ad prædictam summam 25. ducatorum ascendere; atque tantum superesse assignanti, quantum, & ad vitam sui ipsius substentandam, & ad alendam familiam, & ad filiorum legitimam, & filiarum dotes (si eiusmodi onera habeat) satis esse possit.

Promouendus item continuò iuret, se fructus illos, aut bona nunquam assignanti retrocessurum, aut quouis pacto alienaturum, aut distracturum absque Ordinarij consensu, donec beneficium Ecclesiasticum ad vitæ substentationem sufficiens obtinuerit, vel aliunde habuerit, vndè honestè viuere possit, & nullum tandem inter se, & donatorem fraudis pactũ intercedere.

Si quis autem in patrimonio constituendo clericus, aut laicus malitiosè peccauerit, aut peierauerit, pręter periurij, & falsi pœnas, laici ab ingressu Ecclesię sint ipso facto interdicti, promouendus verò, ab executione susceptorum ordinum sit eo ipso suspensus, & ad maiores ordines inhabilis; & has pœnas in iuramenti delatione Notarius, & Vicarius, illis edicat. Quibus item pœnis subiacere volumus Parochos, & alios etiam laicos, qui in alicuius promouendi gratiam, non verum nobis fecerint testimonium.

Pręmissis ijs omnibus, quę hactenus de requisitis testificationibus, patrimonijq; constitut. ex Conc. Trid. decretis pro nostro munere pręcepimus, sacris ordinibus initiandi ad examen doctrinæ admittantur,

ad quod

ad quod accedant literis, & ijs, quę ad ordinem exercendum pertinent, instructi, vsuq; periti in recitatione Diuini officij, cuius lege mox subdiaconi tenebuntur, quibus item propositum sit votum perpetuæ continentiæ sacro ordini annexum Deo auctore seruare: & saltem diebus Dominicis, & solemnibus; & cum Altari ministrauerint (quod quidem maximè decet) sacram Communionem percipere.

Qui verò ad Presbyteratus ordinem, ceterorum fastigium assumendi erunt, ij sint, qui non modo in Diaconatus ministerio ad minus annum integrum piè, & fideliter versati fuerint, sed etiam ad populum docendum ea, quę scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine precedente; idonei comprobentur: atq; ita pietate, & castis moribus prę ceteris conspicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitę monita ab eis possint expectari.

Regulares, pręter prędictas testificationes, ac denunciationes, aliud pręterea recèns scriptum testimonium, à Superiore Monasterij, afferant, se nulla culpa, aut canonico impedimento irretitos esse; & loco tituli, regularem professionem solemniter emisisse, progressumq; in Regulari disciplina fecisse.

Si qui Seculares, aut Regulares ante legitimam ætatem ad subdiaconatū .s. ante 22. ad Diaconatum ante 23. ad Sacerdotium ante 25. annū incœptum promouebuntur, nouerint se, ex Pij Secundi Pontif. Constit. à prædictorum ordinum executione ipso iure suspensos

ſos eſſe. Ab alieno autem Epiſcopo ſine noſtris literis dimiſſorijs ordinatum, à ſuſcepti ordinis executione quamdiu nobis expedire videbitur, eo ipſo ſuſpenſum fore. Eum denique, qui à Cancellario Epiſcopali nominatim, & publicè non vocatus, ſeſe in ordinandorum numerum intrudere auſus fuerit, in excõmunicationem latę ſententię incidiſſe. quod idem de eo etiam intelligatur, qui, quòd in examine non ſatisfecerit, approbatus non fuerit, & ſe nihilominus initiandum curauerit.

Si quando contigerit, vt Epiſcopo Nucerino legitimè impedito, ab alio Epiſcopo aliquis noſtræ Diœceſis cum literis dimiſſorijs promotus fuerit, is ſuſcepti ordinis functiones ante obire non audeat, quàm Cancellario Epiſcopali, eiuſdem ordinis ſuſcepti teſtimoniales literas exhibuerit, vt earum exemplum, in ordinatorum codicem, quem in Archiuio Epiſcopali ritè paratum, conſeruari mandamus, ſtatim, gratiſq; referat. Qui huic decreto parere neglexerit, pœnę ſuſpenſionis ad annum erit obnoxius.

Poſtremò ne quis ordinis Sacramentum ſuſcipiens, à ſacramenti gratia excludatur; iubemus, vt eorum quilibet confeſſus, & (ſi per ætatem liceat) ad ſacram communionem de Epiſcopi manu ſumendam paratus accedat.

De Sacramento Matrimonij.

SI quis paulò diligentius meditetur, quare pleriq; fidelium ex multiplici matrimonij bono, vix vllam partem percipiant: inde profectò, vt plurimum

mum oriri intelliget, quòd non ea, qua ad hoc sacramentum, Christi cum Ecclesia indissolubilis planè coniunctionis significatione præstantissimum, decet pietate, ac religione incundum, & colendum hoc tempore accedant, sed vt suę tantùm libidini vacent, sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus, quo fit, Tob.c.6 (quod Tobiam monuit Angelus) vt super eos Demonium potestatem habeat. Hęc igitur, & alia plura huc pertinentia ex Catechismo pręsertim Romano collecta, fidelibus inter missarum solemnia Parochi inculcent, vt & caussas huius instituendi sacramenti intelligant, & sanctimoniam, quę in eo contrahendo requiritur, afferre pro uiribus conentur.

Primum omnium in huius sacramenti administratione Parochi ne minimùm quidem à Concilij Tridentini salutaribus decretis vmquam discedant, & ea in primis pręstent, quæ cap. 1. sess. 24. sanctissimè sancita fuerunt. Quod caput bis, terúe in Anno, inter missarum solemnia, diebus festis, vulgari sermone, vt hic subijcitur, fidelibus euulgent, vt indè omnes intelligant Matrimonia Clandestina nulla, & irrita omninò esse, carnalem copulam, etiam maritali affectu secutam matrimonij rationem non habere, in quo plerumq; puellę decipi possent: & alia multa cognitu omnibus planè necessaria.

Benche non sia da dubitare, che i Matrimonij Clandestini, & occulti di libero consenso delle parti fatti, siano veri, e legittimi matrimonij, finche la S. Chiesa non gl'habbi annul-

annullati, e fatti irriti; e perciò con ragione si deuono biasmare, e dannare quelli (come la Santa Sinodo con escommunica danna) che negano tal' Matrimonij esser veri, e legittimi, e che finalmente affermano, che li Matrimonij fatti dalli figliuoli di fameglia, senza il consenso de Padri, siano irriti, e non veri, e che li Padri à lor' piacere li possino far' validi, & irriti. Nondimeno la Santa Chiesa di Dio, per giustissime cagioni simili Matrimonij ha sempre detestati, e hauti in abominatione; ma considerando la Santa Sinodo, che tali proibitioni per la inobedienza non giouano, e considerando anco li graui peccati, che nascano da simili Matrimonij clandestini, e occulti, e specialmente da quelli, che se ne stanno in stato di dannatione, mentre che lasciata la prima moglie, con la quale di nascosto haueuan' contratto matrimonio, pigliano un'altra volta moglie alla palese, e con essa viuono in perpetuo adulterio, al qual male, e disordine, non potendo la Chiesa (la quale non giudica delle cose occulte) prouedere se non con qualche più efficace rimedio, perciò non si discostando dalle pedate del Sacro Concilio Lateranense, celebrato sotto Innocentio III. comanda, che per l'auuenire, prima che si facci il Matrimonio, si denuntij publicamente dal propio Parrocchiano de contraenti in tre continui giorni di festa, mentre si celebrano le Messe fra chi si debba contrarre il Matrimonio, le quali denuntie, fatte che saranno, non essendo opposto alcuno impedimento, si proceda alla celebratione del Matrimonio in faccia della Chiesa, doue il Curato, da poi che haurà domandato l Huomo, e la Donna, dica io vi congiungo in Matrimonio in nome del Padre, del Figliuolo, e dello Spirito Santo, ouero vsi altre parole, secondo l'approuato rito, e consuetudine di ciascuna prouincia; e se al-

cora, che presumesse esserli ciò lecito per qualche priuilegio, ò con suetudine immemorabile) hauerà ardire di congiugnere in Matrimonio, ouero benedire sposi, e persone, che non siano della propia Parrocchia, senza licenza del lor propio Curato, tanto tempo stia sospeso, quanto che sia assoluto dall' Ordinario di quel Curato, che douea interuenire al Matrimonio, ò che doueua far la benedittione.

Vt Matrimonia libero contrahentium consensu fiant, illos ex Conc. Trid. sanctione excommunicationis sententia, eo ipso, innodatos edicimus, qui quouis modo, directè, vel indirectè Matrimonij libertatem violauerint. Quapropter Parochi non ante illud contrahendum populo denuncient, quàm ex vtroq; coniugum seorsim quæsierint, vtrùm sibi placeat, vt denunciationes tres, in Ecclesia ex Concilij Tridentini decreto habeantur, quòd si ambo ad eãdem Parochialem Ecclesiam, non pertinuerint, numquam alter Parochus Matrimonium ante euulget, quàm ex altero cognitum consensum eius habuerit, qui suæ curæ subiectus non sit. Dum verò à Parocho mulieris consensus exquiritur (quod in Ecclesia fieri deceret) id semper fiat decenti, apertoq; loco, ita tamen, vt à circumstantibus videri quidem, non autem audiri queant.

Quòd si puellam Parochus ad id inuitam duci suspicetur, vel quòd non libenter consentiat in illum virum, vel quòd alteri fidem dederit, vel quòd castitatis, aut Religionis votum emiserit, à denunciationibus supersedeat, remq; totam ad Episcopum, seu Vicarium

Generalem deferat, vt cautius puellę tùm libertati, tùm incolumitati prospiciatur.

Licet parentes filiorum Matrimonia, vel rata, vel irrita facere non possint: nihilominus eos, in quorum potestate sunt, de re tanta celandos non esse paternè, ac grauiter moneat Parochus, nisi fortè constet sponsalia de futuro inter eos verè contracta esse, & ob id futurum matrimonium malignè impeditum iri.

Et quoniam puer, ante 14. annum, & puella ante 12. quę ętas legibus constituta est, ad Matrimonij iusta fœdera ineunda apti esse non possunt; idcirco Parochus de legitima contrahentium ętate, antequàm denunciationes aggrediatur, certior fieri debet.

Nullus Parochorum vnquam audeat quemquam ignotum, aduenam, incertis vagantem sedibus, aut deniq; ex aliena Diœcesi, propinqua, aut longinqua ad Matrimonij Sacramentum recipere, aut illud denunciare, nisi huiusmodi genus hominum, sui Ordinarij literis testatũ faciãt, & denunciationes apud suos habitas esse, & nullum, quominus contrahi Matrimonium possit, intercedere impedimentum: & nisi eas nostræ Episcopali Curiæ exhibuerint, à qua id faciendi facultatem obtinuerint. Quòd si secus fiat, tàm Parochus, quàm ipsi contrahentes grauissimas arbitrio nostro pœnas dabunt.

Viduis nequaquam pateat ad secundas nuptias transitus, donec certus prioris cõiugis obitus Episcopo, vel eius Vicario legitimo testimonio notus fiat, & ab eodem eius rei potestas concedatur.

Si

Si in denũciando Matrimonio ambiguum aliquod impedimentum emergat; res integra ad Episcopum deferatur, sine cuius mandato, nihil præterea fiat. Si verò certum impedimentum se prodat, aut opponatur, à Matrimonij celebratione Parochus abstineat.

Denunciationes à Parocho sponsi, & sponsę tribus diebus festis continuis, qui ex præcepto Ecclesię, vel ex loci consuetudine coluntur, intra Missarum solemnia ad Conc. Trid. prę scriptum fiant, & earum nulla sine scripta ordinarij facultate omittatur, aut differatur. Quando verò factis denũciationibus, Matrimonij celebratio vltra bimestre tempus differatur, non liceat Parocho eiusmodi matrimonio interesse, nisi repetitis denunciationibus, vel nisi aliud faciendum Episcopo videatur.

Quo die postrema facta fuerit denunciatio, eodem Parochus, sine Ordinarij potestate, à Matrimonio celebrando abstineat, nisi Aduentus, aut Quadragesimę initium continuò subsequatur: dũmodo in secunda denunciatione populum eius rei pręmonuerit, vt si qua forte, quis nouerit impedimenta, maturè patefaciat.

Edicat autem Parochus, cum de coniugijs sermonem ad populum habuerit, excommunicationis pœnæ eo ipso obnoxios fore eos, qui impedimentum aliquod falsum scienter attulerint, quò matrimonium legitimè futurum malitiosè impediant; idq; præter alias iuris pœnas. quando verò id contigerit, Ordinario hac de re inconsultò, ad matrimonij celebrationem, nequaquam procedat.

Ma-

Matrimonio celebrando nõ antè interſit Parochus, quàm ab altero (ſi ſponſi in diuerſis Parochijs habitent) ſcriptum habuerit teſtimonium, trinas denunciationes factas, nullumq; detectum fuiſſe impedimentum, & præterea meminerit duorum minimùm, vel trium teſtium, ex Conc. Trid. decreto, præſentiam neceſſariam eſſe.

Neq; item celebretur, niſi matutino tempore ſponſi in Parochialem Eccleſiam conueniãt (qui proprius eſt sacramenti adminiſtrandĩ locus) vbi diligenti ante peccatorum confeſſione expiati, sacra mox communione reficiendi, Matrimonio ex Romano Rituali libro iungantur, benedictionemq; ſuſcipiant, quę ſtatim celebrato Matrimonio danda eſt, neq; eos vmquam ad Matrimonium admittat, niſi ante Doctrinæ Chriſtianę elementa didicerint, & memoriter recitauerint. Si quid autem prędictorum Epiſcopo inconſultò omittatur, Parochus ſuſpenſionis pœnam, contrahentes verò in excommunicationem, eo ipſo ſe incurriſſe nouerint.

Parochus per ſe ipſe Matrimonij sacramentum miniſtret, quòd ſi legitima cauſſa impediatur, Sacerdotem aliquem idoneum, & aliàs ab Ordinario ad sacramenta adminiſtranda approbatum ſubſtituat, eamq; ſuo Chirographo in librum Matrimoniorum referat. Quicunq; autem eo munere fungi debeat, is ſuperpelliceo, & ſtola ſemper indutus, interrogatis ſponſo, & ſponſa, eorumq; intellecto mutuo conſenſu, per verba, quæ præſens tempus ſignificent, expreſſo, ex

præ-

prę∫cripta in Rituali forma verborum, in hunc ∫en∫um ∫pon∫os coniungat. *Ego vos in Matrimonium coniungo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.* & ∫emper ad eam rem pium aliquem ∫ermonem adiungat, quo Matrimonij originem, vim, auctorem, gratiam, mutua coniugum officia, & bona, quę ex hoc sacramento, piè, religiosèq; ∫u∫cepto proficiscuntur, vel horum pleraq; explicet: Et quò crebrius in huiu∫modi argumento ∫ibi e∫∫e ver∫andum Parochus videt, eò diligentius quę à Catechi∫mo Romano, ab alijs Eccle∫ia∫ticis ∫criptoribus tradita fuerunt, multo ante collecta, in hunc locum transferat.

Quicunq; Sacerdos, alienę Parochiæ ∫pon∫os coniugere, aut benedicere ∫ine Epi∫copi, aut proprij Parochi auctoritate, au∫us fuerit, ∫u∫pen∫ionis pœnam, ex Con. Trid. ∫ciat ∫e ip∫o facto incurri∫∫e.

Eo die, quo celebratum fuerit Matrimonium, vel alio, ante quàm ∫pon∫a, domum ∫pon∫i traducatur, Mi∫∫a sacramentalis, prout in Mi∫∫ali, de ∫pon∫is celebretur. quòd ∫i Mi∫∫a eius diei propria, ex in∫tituto Eccle∫ię omitti nō debeat, in eadem commemoratio pro ∫pō∫is, & benedictio fiat, vt in Mi∫∫ali Romano præ∫cribitur; quę benedictio omninò omittenda e∫t, quando alter coniugum in primis nuptijs ∫emel benedictionem accepit.

Eorum, qui ante acceptam in templo benedictionem, & Matrimonium in facie Eccle∫ię contractum, rem ∫imul habere non erube∫cunt, procacitatem, & incontinentiam reprimere cupientes, culpæ huiu∫mo-

di

di abſolutionem ad Epiſcopum pertinere decernimus: cui malo vt occurratur, prohibemus, ne poſt ſponſalia, vllam ob cauſſam quamuis honeſtam, coniuges cohabitent, aut alter alterius domum frequentet, donec matrimonium contraxerint, benedictionemq; acceperint, quòd ſi ſecus fecerint pœnam duorum ducatorum luent pijs locis applicandam.

Quod Sacro Conc. Trid. cautum fuit, vt qui intra gradus prohibitos ſcienter matrimonium contrahere præſumpſerint, ſeparentur, & ſpe diſpenſationis conſequendæ careant, & præterea excommunicationis latæ ſententiæ pœnam, à Clemente V. conſtitutam incurrant, id, vt Parochi ad eorum temeritatem comprimendam, bis, terúe in Anno populo denuncient, ſeriò monemus.

Qui ſi ignoranter ita contraxerint, aut alias ob cauſſas diſpenſatione Apoſtolica indigeant, quàm primũ thoro, ac domicilio ſeparentur, & tamdiu ſeiuncti maneant, donec à Sancta Sede Apoſtolica mandatum de diſpẽſando obtinuerint, & ab Ordinario eiuſdem ſedis auctoritate ſecum fuerit diſpenſatum. Sin autem antea conueniant, doceantur à Parocho huiuſmodi diſpenſationem ſibi nullatenus profuturam.

Ab Aduentu Domini N. Ieſu Chriſti, vſq; in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum, vſq; ad Octauam Paſchatis incluſiuè, antiquas ſolemnium nuptiarum prohibitiones, quas Sancta Tridentina Synodus obſeruari præcipit (ſunt autem ſponſorum benedictio, ſolemnis Domum viri ſponſæ traductio, nuptialia

conui-

conuiuia, & id genus alia) Nos, vt ea, quæ decet modestia, & honestate fiant; tùm Parochis, sub pœna suspensionis statim incurrẽda, tùm laicis pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ per mensem eo ipso inflicta, eas prohibitiones nulla ratione violari mandamus.

Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & testium nomina, diemq; & locum contracti Matrimonij describat, prænotatis singulis denunciationibus, vt quo quęq; die festo facta sit, distinctè, & ordinatè appareat. In eumdem quoq; librum ea matrimonia referat, quæ, se impedito, ab alio Sacerdote celebrari contingat, cuius Sacerdotis nomen, approbationem, & facultatem id peragendi ibidem, ad prę̨scriptam in fine harum constitutionum formulam, exprimat.

De impedimentis Matrimonij.

QVoniam multa sunt Matrimonij impedimenta, quæ si à Parochis ignorentur, multos, eosdemq; grauissimos errores tùm fidelibus, tùm Parochis importare possunt, ea quasi sub adspectum breuiter duodenario numero his versibus comprehensa proponere, & explicare, operę precium esse duximus: quò saltem ad vberiorem aliundè doctrinam, quando feret occasio, hauriendam excitentur, & quò ad populi eruditionem magis in promptu esse possint.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas

Si sis affinis, si fortè coire nequibis.
Hæc celebranda vetant conubia, facta retractant.

Primum igitur impedimentum dicitur error, s. personę, vt cum alter coniugum decipitur, quando verbi gratia putat esse Mariam, est autem Catherina, ita, & contrà, cum mulier putat esse Petrum, est autem Franciscus; secus dicendum est, si putabat esse Nobilem, virginem, diuitem, formosam, & non est, qui communiter error fortunæ dicitur, qui non impedit matrimonium.

Secundum est conditionis, scilicet, cum matrimonium contrahitur inter liberum, & seruam, quam putabat esse liberam.

Tertium est votũ solemne Religionis, cũ quis expressè professionem emittit in manibus Prælati, vel tacitè, cùm quis per annum integrum Religionis ab Ecclesia approbatę habitum gestauit, & exacto tempore tyrocinij se vt professum gessit, & in Religione Societatis IESV vota quoque illa simplicia impediunt, & dirimunt.

Quartum est cognatio, quę impedit, & dirimit, quę triplex est; spiritualis, legalis, naturalis.

Cognatio spiritualis est, quę oritur ex sacramentorum administratione, & susceptione, quę fit in duobus sacramentis, Baptismi scilicet, & confirmationis, hæc autem ex Conc. Trid. inter susceptores, ac baptizatum ipsum, & illius Patrem, & Matrem, nec non inter baptizãtem, & baptizatum, baptizatiq; patrem, ac matrem tantùm contrahitur, eaq; cognatio, quę ex confirmatione contrahitur, confirmantem, & confir-

matum,

matum, illius patrem, & matrem; ac leuantem non egreditur.

Cognatio legalis surgit ex adoptione, seu arrogatione, qua quis alienum filium recipit in suum, quæ contrahitur inter adoptantem, & adoptatum: adoptatiq; filios, & nepotes: inter adoptatum ipsum, & adoptantis filios legitimos tantùm: & inter vxorem adoptantis, & adoptatum: & inter adoptantem, & vxorem adoptati.

Cognatio naturalis est, quę secũdum generationem carnalem consideratur: & ob id consanguinitas dicitur, quæ vsque ad quartum gradum inclusiue extenditur. in quo matrimonium contrahere peccatum est, & contractum dirimitur: & sic contrahentes scienter sunt excommunicati.

Quintum est crimen, & hoc est adulterium, & homicidium: Adulterium enim committere, promittendo ei, cum quo adulteratur, se contracturum post obitum coniugis, impedit futurum matrimonium, & dirimit contractum. Homicidium verò est, cum vnus coniugum conuenit cum altero, vt occidat alterum coniugum, vt deinde inter se contrahant; quod impedimento est, ne amplius contrahere possint, si realis sequatur occisio, in quam vterq; consenserit: quod dicendum non est, cum occisio, altero tantùm sciente, facta est.

Sextum est cultus disparitas, cum videlicet fidelis contrahit cum infideli non dum baptizato, quia non est capax sacramentorum.

Septimum dicitur vis, aut violentia; quæ vt matrimonium impediat talis esse debet, vt cadat in constantem virum, quę impedit, & dirimit.

Octauum impedimentum est ordo sacer, qui impedit, & dirimit: quia illa sacri ordinis susceptio adiunctũ habet votum solemne castitatis, & qui sic contrahere attentat, excommunicationem etiam incurrit.

Nonum est ligamen, quod est Matrimonium ratum, non consummatum, & hoc impedit, ne vno uiuente, alter coniugum contrahere possit cum alio: & si contrahat, matrimonium nullum est, sed debet, secundo coniuge relicto, redire ad primum.

Decimum appellatur iustitiæ publicæ honestatis impedimentum, quod ex sponsalibus insurgit, & ex matrimonio rato, etiam nulla copula carnali intercedente: quod efficit, vt qui spopondit cum aliqua, non possit contrahere cum consanguinea ipsius, priore illa, siue viuente, siue mortua. vbi verò eiusmodi sponsalia nulla sunt, non inducunt impedimentum, & vbi valida fuerunt, primum gradum non excedunt.

Vndecimum est affinitatis, quæ est propinquitas duarum personarum, quarum vna cum consanguinea alterius carnalem copulam habuit, & ex carnali copula licita, vel illicita procedit; quę, si licita est, vsq; ad quartum gradum impedit; sed si illicita fuerit, impedimentum huiusmodi, ad eos tantum, qui primo, & Seſſ.24.c.4. secundo gradu coniunguntur, Sancta Tridentina Synodus nouissimè restrinxit; & in vlterioribus gradibus statuit Matrimonium ita contractum non dirimi; ne-

que

que impediri contrahendum. Constit. Pij V.

Vltimum impedimentum est impotentia coeundi, quod impedit, & dirimit, dummodo impedimentum sit perpetuum, idq; vel naturale, vel accidentale.

De Impedimentis conditionis, Delicti, & de quibusdam alijs Matrimonium futurum impedientibus, vel quandoq; nullum reddentibus.

CONditionum, quæ in Matrimonijs ponuntur, tres sunt species.

Turpes, contra iustitiam, & bonum Matrimonij, & honestæ.

Turpes, aut facto impossibiles, sed non contra substantiam, & bonum Matrimonij, sunt; vt si furatus fueris, si occideris, si cœlum digito tetigeris, quę non omninò tollunt, aut nullum faciunt matrimonium, sed pro non appositis habentur.

Contra iustitiam, & bonum Matrimonij sunt, vt ducam te in vxorem, si curaueris non concipere, quę est contra bonum generationis, si aliam ditiorem, aut nobiliorem non inuenero, quæ est contra bonum indiuiduitatis. si ex adulterio quæsieris, quæ est contra bonum fidei, hac lege, siue pacto, contracta matrimonia nulla sunt.

Honestæ conditiões sunt: vt si pater meus voluerit, si tanta dos detur; quę matrimonium suspendunt, donec impleantur.

Interdictum, ob aliquod impedimentú, donec de eo

constet ab homine indictum, & tempus feriarum à Sacro Conc. Trid. præscriptum, impediunt matrimonium contrahendum.

Sponsalia cum aliquo contracta impediunt Matrimonium contrahendum cum alio, donec à iudice competenti facultas obtenta sit.

Votum simplex castitatis, iuramentum, consuetudo, impediunt Matrimonium contrahendum.

Septem item delicta .s. vxoricidium, vel matricidiũ, raptus virginis, quamdiu ipsa in potestate raptoris fuerit, proprij filij susceptio, Presbytericidium, pœnitentia solemnis iniuncta, & facta; matrimonium scienter cũ Moniali contractum, Incestus cum affini, impediunt Matrimonium contrahendum.

Papa dispensat in omnibus Matrimonij impedimẽtis iure humano inductis, tàm dirimentibus, quàm nõ, excepto impedimento consanguinitatis, inter ascendentes, & descendentes: & impedimento erroris, & Iudicij: quæ impedimenta ad consensum spectant, quem Papa supplere non potest, cum sint iuris naturalis, & Diuini.

Episcopus dispensare potest in impedimento à se, vel à suo inferiori inducto, & in omnibus, quæ impediunt, sed non dirimunt, exceptis tamen votis castitatis, & Religionis, in quibus Papa etiam non nisi graui ex caussa dispensare solet.

De Capitulis, tùm Cathedralis, tùm Collegiatæ Ecclesiæ.

CApitulares conuentus quando, & quoties opus fuerit, ex veteri Ecclesię instituto, & iuxtà probatas eiusdem Constitutiones, indicantur, & habeantur in nostra Cathedrali, Archidiaconi, in Collegiata verò Terræ Angrię, Abbatis nomine, quibus impeditis, id muneris ad eum spectet, qui eò loci potioré obtineat dignitaté, aut antiquior sit Canonicus.

Nemini suffragium in capitularibus deliberationibus ante conferre liceat, quàm fuerit sacris initiatus.

Diebus festis, nisi negocij necessitas vrgeat, & eo tempore, quo in Ecclesia Diuina celebrantur officia, nunquam Capitulares Conuentus agantur: in quibus illud in primis seruari curet Præses, vt in suis quiq; subsellijs ante considеant, quàm quicquam proponatur: nec de re proposita vota exquirat, nisi aliorum auditis sententijs, quas quisq; pro dignitate, & antiquitate, ordinatè pronunciet.

In sententia verò proponenda, in contradicendo, & respondendo, modestè, grauiterq; se gerant omnes: maximè verò ab altercationibus, & contumelijs, nec non ab omni scurrilitate, & obscœnitate abstineant. Quòd si quis conuitia in alium dixerit, aut rixas excitauerit, eo ipso suspensionem à Diuinis, per dies decem incurrat, grauiusq; arbitrio Episcopi pro modo culpę puniatur.

Negocia omnia secretis votis decidantur, vt vnicuique

cuique sit liberum, rem propositam, vel probare, vel reprobare. Quòd si secus factum fuerit, decreta omnia inania sint, & irrita.

Quotannis vnus Syndicus, seu procurator Capituli eligatur, qui eius caussas in Iudicio agat, redditus omnes exigat, quos inter residentes, & Choro inseruientes Canonicos pro seruitij ratione distribuat: exacto anno, vel confirmetur à capitulo, vel alius eligatur. Statimq; duo ex capitulo deputentur, qui dati, & accepti rationes examinent, & ad Capitulum referant.

Quod muneris à capitulo cuiq; mandatum fuerit, id nisi ex legitima caussa, quæ occultis suffragijs probetur, recusare nemini liceat: qua in re, si quis iniuriam sibi factam existimet, Episcopum adeat, qui, quod magis expedire videbitur, decernet.

Ab eo loco, vbi Capitularis congregatio habita fuerit, nemo vnquam, non impetrata à Præfecto discedendi facultate, recedat; qui id neglexerit, diebus decem à diuinis ipso facto suspensus existat. In reliquis verò ea omnia seruentur, quæ visitationum decretis, vel vniuscuiusque Ecclesiæ constitutionibus iubentur.

In quibus Viri, & loca Regularia Episcopali subiaceant Iurisdictioni.

HActenus, quæ tùm ad clericorũ vitam, & mores rectè instituendos, & componendos, tùm ad Parochorum officium in ceterorum fidelium salutem exercendum, pro nostro Episcopali munere

nere, ac viribus proposuimus; nunc eiusdem nostri muneris esse duximus, ea summatim colligere, ac subiungere, in quibus Regulares, eorumq; Monasteria, & Ecclesiæ ab Apostolicis sanctionibus, & à Conc. Trid. Episcopali iurisdictioni subijciuntur.

Regulares licet à suis Superioribus examinati, & dimissi, nihilominus sine diligenti Episcopi examine ordinandi non sunt, nec ab alio, quàm ab Episcopo loci, vbi suorum superiorum mandato degunt, si is sacras ordinationes habuerit, promouendi erunt. Conc. Tri. sess. 23. cap. nullus.

Qua hora Episcopus ipse concionatus fuerit, vel coràm se concionē haberi iusserit, eadem ceteri omnes, etiam Regulares Concionatores à concione cessare debent, nisi id speciali Episcopi indulto, ac facultate, pro audientium copia, & commodo permissum fuerit. Clemētina dudum de sepult.

Nulla Regularium renūciatio, aut obligatio etiam iurata, vel in fauorem piæ caussæ valet, aut valebit nisi cum licentia Episcopi; siue eius Vicarij fiat infra duos menses proximè professionem præcedentes, nec alias, nisi professione secuta, suum intelligatur effectū sortiri. Conc. Tri. sess. 25. c. 16

Sed neq; ante professionem quocunq; prætextu, à parentibus propinquis, aut Curatoribus nouitij, quo tempore in probatione est quicquam Monasterio (excepto victu, & vestitu) ex eiusdem bonis dari licet: sub pœna anathematis à Sancta Tridentina Synodo, tàm in dantes, quàm in recipientes, sancita. Et vt abeuntibus ante professionem, integrè, quæ sua erant, restituantur, Monasteria ipsa, etiam per Censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, sunt ab Episcopo compellenda. Eadem sess. c.

Quicunq; Regularis, se per vim, & metum ingressum esse religionem, & ante debitam ętatem professionem emisisse; aut quid simile prætendens quauis de caussa habitum dimittere, aut cum habitu sine licentia suorum superiorum discedere velit, nō nisi intra quinquennium à die professionis est audiendus, nec tunc aliter nisi quas prętenderit caussas, coràm superiore suo, & Ordinario deduxerit.

Conc. Tri. sess. eadem cap. 19.

Si quis Regularium etiam superiores suos adeundi prætextu à suis conuentibus, sine mandato inscriptis obtento, recessisse comperietur: tanquam desertor sui instituti potest ab Ordinario puniri.

Conc. Trid. eadē sess. ca. 4. est const. Sixti V. incip. cū de omnib' ędit. cal. Decēb. 1587. est declaratio eedem 12. Cal. Nouēb. 1588. īcip. ad Romanos.

Regularis non subditus extra claustra notoriè delinquens, ita vt populo scandalo sit, ab Ordinario remittitur puniendus ad suum superiorem, qui si negligens fuerit, vel ad alia loca transmiserit, Ordinarius eidem sub pœnis priuationis dignitatum, & officiorum iubere poterit, vt reuocet, & puniat, in quo si negligens fuerit, ipse Ordinariū illius loci, in quo delinquens degit, certiorem faciat, vt in eum, pro modo culpæ, animaduertat.

Qui autem extra Monasterium degens deliquerit: etiam sui ordinis priuilegij prętextu, tutus non censebitur, quominus ab Ordinario loci, tāquam super hoc à Sede Apostolica delegato, iuxtà Can. constitutiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

Conc. Tri. sess. ead. ca. 4. const. Clem. 8 Calend. Martij Anno 1595.

Beneficia Curata Monasterijs, aut alijs Regularium Ecclesiis perpetuò vnita possunt ab Ordinario visitari, & ab eodem prouideri, vt Animarum cura ibi lauda-

biliter

biliter exerceatur, vel per Vicarium perpetuum, si ita expedire iudicauerit; vel per eiusdem ordinis Religiosũ, ab ipsomet Ordinario prȩuio examine approbandum; dum tamen eidem residenti socius eiusdem regulȩ professus assiduè adhæreat. Conc. Tri. sess. 6. c. 3. d Refor.

Prædictarum Ecclesiarum vniones, quas in posterũ prohibet fieri Sancta Synodus, Episcopi est reuidere, & examinare. Conc. Tri. sess. 6. c. 7. de Refor.

In ipsis autem Monasterijs, quibus imminet Cura animarum personarum secularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum familia, personȩ tâm regulares, quàm seculares, huiusmodi curam exercentes in ijs, quȩ ad dictam curam, & sacramentorũ administrationem pertinent, Episcopo immediatè subsunt; ita vt nemo, vel ad nutum amouibilis eiusmodi curationi sit prȩcificiendus, nisi prȩuio examine, ab eodem fuerit approbatus. Conc. Tri. sess. 24. c. 13 d Refor. Sess. 25. cap. de Refor. constit. Pij V. ad exequẽdũ ȩdita cal. Nouemb. 1567.

Et licet Conc. Trid. ea Monasteria, in quibus Abbates generales, aut capita ordinum Sedem Ordinariam principalem habent, ab Ordinarij iurisdictione excipiat: Nihilominus tamen Episcopis maiorem in prædicta loca, & personis iurisdictionem exercentibus, integram, & saluam esse voluit. Eisdem sess.

In illis verò Monasterijs, in quibus Regularis obseruantia viget, prouidet Episcopus paternis admonitionibus, vt ad regulȩ, quam professi sunt, præscriptum, vitam omnes instituant, & componant; & vbi debitam viuendi normam omiserint, eorum superiores admonet, vt regulȩ intermissȩ recipiant institutum; quòd si Sess. 21. ca. 8. de Refor.

admoniti intra sex menses non visitauerint, tum Episcopus etiam vt Sedis Apostolicę delegatus eos visitare potest, iuxtà ordinum suorum instituta.

Sess. 25. cap. 3. d Regu. Constit. Clem. 8 23. Iulij 1603. Monasteria nulla de cętero erigi possunt sine Episcopi, in cuius Diœcesi erigēda sunt, licētia prius obtēta, & vocatis ab Episcopo alijs Regularibus, & præfectis piorum locorū, & caussa cognita, si id cōmodè fieri possit.

Sess. 5. ca. 2. de Refor. Regulares qui in Ecclesijs suorum Ordinum concionari voluerint, dū tamen à suis superioribus fuerint approbatę, benedictionem tamen prius ab Episcopo loci obtinere debent. Quòd si in Ecclesijs tamē suorum ordinū cōcionaturi sint, debent ab ipso Ordinario Nucerino in sua Ciuitate, & Diœcesi examinari, & approbari, & licentia in scriptis obtenta, Benedictionem accipere. ex facultate sibi tributa à sacra congregatione Illustriss. DD. Card. Concilij Tridentini interpretum.

Eisdem sess. cap. At si (quod absit) Prædicator errores, aut scandala disseminauerit, etiam si in sui, vel alterius ordinis Monasterio prędicet, Episcop⁹ ei prędicationem interdicere poterit, & debebit. Quòd si Hæreses predicauerit, cōtra eum secundūm Iuris dispositionem, & loci consuetudinem, erit ab Ordinario procedendum.

Sess. 25. de reg. c. 12. Censuras, & interdicta non solum à Sede Apostolica emanata: sed etiam ab Ordinario ꝓmulgata, mādāte Episcopo, Regulares in suis Ecclesijs publicare tenentur; dies item festos quos in Diœcesi sua seruādos idem Episcopus pręceperit, pariter colere, ac seruare debent.

I. d. sess. cap. 13. Regulares, & Monachi ad publicas supplicationes vocati, si accedere recusent, ab Episcopo compelli possunt;

ſunt; & ab eodem controuerſię omnes de pręcedentia, quæ tàm in proceſſionibus, quàm in exequijs oriuntur, ſunt componendæ.

Ad Epiſcopum quoq; ſpectat curare, vt in Conuentibus Regularium, atq; et in Monaſterijs Monachorũ, vbi commodè fieri poſſit, lectio ſacræ ſcripturę habeatur; in quo ſi ſuperiores negligentes fuerint, Epiſcopus opportunis ad id remedijs cogere poteſt. Seſſ. 5. cap. 1.

Regulares ad audiendas confeſſiones ſecularium et Sacerdotum admitti non debent, niſi pręuio examine, approbationem (quæ gratis concedetur) ab Ordinario prius obtineant, Mortis articulo excepto.

In Aliena Parochia quorumcunque pœnitentium confeſſiones non audiant, ſi id vel Epiſcopus, vel proprius Parochus non conceſſerit; Alioquin, eo ipſo ab audiendis confeſſionibus ſuſpenſi cenſeantur. Seſſ. 23. cap. 15. de Ref.

Regulares qui non adeo idonei reperiuntur ꝓ audiẽdis confeſſionibus, ſi petierint ſe admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur, ipſos cum limitata facultate, prout ijſdem Ordinarijs magis expedire videbitur, probare, & admittere. Declarat. congregat. 2. Iulij 1587.

Si Extremę Vnctionis Sacramentũ miniſtrare, aut ſacram Euchariſtiam in die Paſchatis laicis diſpenſare etiam ſi eorum Monaſterijs inſeruiant (dum tamen ijs addicti nõ ſint) aut matrimonia ſolennizzare pręſumpſerint, nõn habita ſuper his Epiſcopi, aut Parochialis Presbyteri licentia ſpeciali; excõmunicationẽ Sedi Apoſtolicę reſeruatã ſe incurriſſe nouerint, & ꝑ Epiſcopũ, poſtquam hoc ei conſtiterit, publicè eſſe denũciandos. Clem. de priuil. & exceſſibus priuileg.

Vbi

Incip. cum primū ędita Cal. Aprilis 1566. Vbi in suis Ecclesijs aliquem non deputent, qui pauperes mendicantes, seu eleemosynas petentes per eas tempore missarum, Prędicationum, aliorumq; diuinorum officiorum ire non sinant grauissimè ab Episcopo ex Pij V. constit. corripiuntur.

Sess. 24. In Sabbato Maioris Hebdomadę si Campans ante Ecclesię Cathedralem in Ciuitate, & Parrocchiales, seu matrices in Diœcesi, pulsent, ex Conc. Lateran. vltimi lege, centum ducatorum pœna multantur.

Sess. 24. c. 2. de Refor. Quicunque Regularis, qui Parochialium Ecclesiarum, aut aliarum sęcularium etiam annexarum ratione, aut aliàs Synodo interesse debet, ad eam non accedit, ab Episcopo punietur.

Decret. sacræ cōgregat. æditum 12. Ianuarij 1604. Regulares non possunt Parochias cum Cruce ad efferenda funera eorum, qui ad Ecclesias domorum, & locorum eorumdem, suam elegerint sepolturam, ingtrare, nisi prius pręmonito, & requisito Presbytero Parocho, nec ipso recusante, sine ordinarij pręiudicio. nulla consuetudine in contrarium obstantę.

Episcopi Pontificalia in Ecclesijs Regularium etiā exemptorum exercētes Baldachinum erigere possunt. ex decreto sacræ congreg. Dat. Romæ X. Iunij 1603.

Regulares sub pretextu Priuilegiorum à casibus, & censuris contentis in Bulla Cœnæ Domini, violationis immunitatis Ecclesiæ, & clausuræ Monialium ad malum finem, pugnantium in duello, iniicientium violentas manus in Clericos, simoniæ realis scienter contractæ, atq; confidentię beneficialis, & à casibus Ordinario reseruatis, sub pœnis de quibus in decreto sa-

crę congregationis, viuę vocis oraculo Clementis 8. comprobat. 9. Iunij 1601. & eius declarat. 16. Nouembris 1602. absoluere non possunt.

Regulares sibi conseruatores eligere possunt, coràm quibus conueniantur, ac semel electos non nisi in Capitulis Prouincialibus mutare, eorumq; nomina intra mensem à die electionis, Episcopis locorum ordinarijs indicere, alioquin coràm ipsis Ordinarijs conueniri possunt. sacra congregatione ex mente Greg. XIII. ita declarante.

Regulares exempti, qui habent priuilegium, vt excommunicari, suspendi, & interdici non possint, tamen ab Episcopo declarari excommunicati à iure, vel Apostolicis constitutionibus possunt. Genuensis c. 57. num. 1.

Regulares, si delinquant in carceribus Ordinariorũ, vel extra Claustra morantes de licentia suorum superiorum: tamen ab ipsis Ordinarijs puniuntur. Gen. d. ca. nu. 2.

Regulares in quibus subduntur Episcopis iure Concilij Tridentini: possunt compelli etiam censuris. Gen. d. ca. nu. 9

Possunt etiam licentiæ datę Regularibus audiendi confessiones ex iusta caussa reuocari. Gen. d. c. nu. 15

Regulares Prælati super interstitijs dispensare non possunt, sed tantùm fidem necessitatis, vel vtilitatis Ecclesiarum facere, ita .n. declarauit sacra congregatio. Genuensis capi. 81. nu. 1

Relictorum omnium caussa mortis Ecclesijs Regularium, quarta pars Parochialibus Ecclesijs vt assignetur, Canonica constitutione Episcoporum vigilantiæ comendatur. Clemẽtina dudum §. verũ, de sepul. & ibi DD.

Nemo ad religionis habitum suscipiendum admittatur

Decret. Clem. 8. Datum Rom. 19 Maij. 1602.

tatur, nisi à loci Ordinario legitima natalia, ętas, mores, alięq; opportunę res approbentur.

Regulares, vel Archiconfraternitates habentes facultatem ad erigendas sodalitates, & Confraternitates, & ad indulgentias aggregatis communicãdas, & ad statuta, & leges iisdem præscribendas; nihil horum, Ordinario inconsulto, exequantur.

Constit. Clem. 8 Datum Rom. 7. 1604.

Denunciationes quęcunq; etiam ab ipsismet Regularibus faciendæ, & caussæ ad Officium Sanctę Inquisitionis spectantes, corãm Inquisitoribus, & locorum Ordinarijs viciníoribus fieri, proponi, & tractari debét.

Paulus V. in sua constit. Romanus Pót. kal. Septemb. 1606.

Ad Episcopum postremò pertinet curare, vt mensę & capsulę ex Ecclesijs Regularium, occasione Indulgentiarum positę, tollantur, certumq; locum ad eleemosynas colligendas, in reparationem Ecclesiarum, vel aliũ pium vsum eius decreto cõuertendas, statuere.

Eadem constit.

De Diuino officio, & sacrificio sub ritu duplici in Natalitijs Sanctorum Nucerinæ Ciuitatis Patronorum recitando.

CVm semper Sanctorum in Cœlis cum Christo regnantium summa veneratione, ac cultu patrocinium fidelibus compatandum esse Ecclesiæ Catholicæ auctoritas nos doceat, idq; plerumq; etiam necessarium esse illud S. Augustini conuincat, multa Deum non concedere, nisi mediatoris, ac deprecatoris opera, & officium accesserit: tùm vel maximè eo tempore sanctis viris summus honor, eiusdem

Eccle-

Ecclesię exemplo adhibendus est, quod illis calcata mũdi nequitia, cœloq; victoriæ palmis illatis, sempiternæ vitę initium attulit, qui si omnibus sanctis deferendus est, ijs pręcipuè adhibendus erit, quos vel patronos ipsi nobis optauimus, vel sibi Patriæ communis adiunxit pietas, & religio, quasiq; tutelares quisq; accepit.

Qua propter nos ad Sanctorum cultum, quorum patrocinium in primis exoptamus, augẽdum, hac perpetuò valitura constitutione sancimus, ac singulis huius Ciuitatis, ac Diœcesis Nucerinæ Clericis, qui quacunq; ratione ad Diuini officij recitationem tenentur, præcipimus, vt diebus per singulos menses infra descriptis (habita tamen dignitatis, & concurrentis officij, & temporis ratione) ad pręscriptum Rubricarum Bręuiarij Romani, & Missalis nuper recogniti, Sanctorum Nucerię patronorum Natalitia tùm duplici officio, tùm Missa concelebrent.

IANVARIVS.

14 Sancti Felicis confess. dup.

APRILIS.

2 Sancti Francisci de Paula confess. dup.

17 Ionę Prophetę confess. dup.

29 Sanctę Catharinę senensis Virginis.

MAIVS.

9 Sancti Prisci Episcopi Nuceriæ conf. dup.

20 Sancti Bernardini Senensis confess. dup.

IVNIVS.

13 Sancti Antonij de Padua confess. dup.

IVLIVS.

26 Sanctę Annę Matris Marię Virginis dup.

AVGVSTVS.

12 Sanctę Claræ Virginis dup.

19 Sancti Ludouici Episcopi, & confess. dup.

SEPTEMBER.

19 SS. Felicis, & Constantię Mart. dup.

NOVEMBER.

12 Sancti Didaci confess. dup.

De ijs, quæ generatim ad has Synodales Constitutiones pertinent.

QVoniam hactenus (Deo bene iuuante) de Sacramentorum administratione, de verbi Dei prædicatione, de Residentia, stationéq; in Beneficijs peragenda, de vitæ morumq; integritate (qua Dei ministros ceteris prælucere par est) alijsq; quàmplurimis, in quibus sacerdotum absolutio, perfectióq; continetur, quantum vires nostræ tulerũt, & pręsentis instituti ratio postulabat, actum est. eaq; item, quę ad Religionis, fidei, pietatisq; tuendę studiũ, ad abusus tollendos, ad hæreticos vitandos, ad tradenda Doctrinę Christianę initia pertinent, delibata proposuimus, in quibus, si ritè seruentur, tota fidelium salus, (ad quam omnes Parochorum curę referẽdę sunt) sita esse videtur: propterea postrema hac quoque libelli parte visum est nostro muneri quàm maximè conuenire, si illis in memoriam redigeremus, vt quæ superius

rius præscripta sunt, tùm ipsi diligenter seruent, tùm vt ab vnoquoq; pro viribus seruentur, sedulò incumbant. Quod si reapse (vt decet) præstiterint, non solùm ab ipsis satis cumulatè officio suo factum erit, sed etiam animarum saluti, ad quam veluti coadiutores nostri à Deo vocati sunt, quaq; nihil prius, aut antiquius habere debent, salubriter prospectum.

Volumus autem ac statuimus, vt (ne si pœnę timor absit, maiorem sibi peccandi licentiam aliqui omninò sumant) quicunque hisce sanctionibus parere recusauerint, statutis in iisdem constitutionibus pœnis afficiantur: alijs nihilominus tùm iuris, tùm Conc. Trid. in suo robore permansuris. Quòd si nominatim statutę pœnę non sint, arbitrio suo Ordinarius in eos animaduertat.

Ac ne leges ad peccata de medio tollenda sancitæ, peccandi potius materiam, ac segetem prębeant, declaramus, vt vbi excōmunicationis, suspensionis, aut interdicti pœna addicta non est, peccati quoq; mortiferi reatus sublatus esse censeatur: nisi id iure Diuino, aut Canonico ad peccati rationem pertineat. aut quis dedita opera in huiusmodi constitutionum contemptum quicquam admittere audeat.

Quęcunque etiam facultas in his constitutionibus Episcopo reseruata, eadem Vicario Generali delata, ac tributa sit. ijs tamen exceptis, quæ propriè ad Episcopalem ordinem pertinent, quęq; Sacri Canones, & Concilium Trident. Vicarijs nominatim, & expressè interdicta esse voluerunt.

Ne quis aũt ab horum decretorũ obligatione, ignorationis excuſatione, immunis ſibi eſſe videatur, ſtatuimus, ac iubemus noſtras haſce ſanctiones in vnaquaq; Diœceſis parte promulgari, & ab ea die, qua Cathedralis Baſilicę valuis affigentur, poſt integrum menſem, ita robur, & vim ſuam ſumpſiſſe intelligantur, vt qui aduerſus eas deliquerint, exacto menſe, pœnis ſupra appoſitis affici queant.

Quamobrem ſingulis Ciuitatis, Diœceſiſq; Nucerinæ Clericis, vel ſacris initiatis, vel ſacerdotia quæcumq; obtinentibus præcipimus, vt huius exemplum libelli primo ſibi quoq; tempore comparent, aſſidueq; manibus terant, vt vitam, actioneſq; ſuas ad harum Conſtitutionum regulam dirigentes, ad Diuina munera obeunda (vt decet miniſtros Chriſti) aptiores in dies ſingulos euadant.

Si qua verò vnquam difficultas exoriatur, aut nodus extiterit, eius vni Epiſcopo ſoluendi poteſtas ſit, ſalua tamen ſemper Apoſtolicę Sedis auctoritate, Sanctęq; Romanę Eccleſię iudicio, cui acta hęc ipſa, decretaq; omnia humiliter ſubijcimus.

Deoq; conſecramus, cui vni omnis honor, & gloria debetur in omnem ęternitatem.

Amen.

FORMVLE, ET EDITTI, DE QVALI si è fatta mentione nelle Constitutioni.

Forma di scriuere i Battezzati.

Adi 28. di Settembre 1608.

IO Rettore, ò Cappellano Curato della Chiesa di Santo .N. ho battezzato secondo il rito della S. Romana Chiesa, ò figliuolo, ò figliuola di Prisco di Giouanni Vicedonnini, e di Clarice d'Antonio Pigri Consorti del Casale delle Grotte della Città di Nocera, nato adì primo d'Ottobre à hore 18. al quale s'è posto nome Niccolò Antonio, ò Giouanna, Compare è stato Matteo Agnolo Calfati, e Clarice di i quali hò auertito dell'obligo, e della cognatione spirituale, che hanno contratta. presenti N. & N. testimoni.

Se l'infante non sarà nato di legittimo Matrimonio e il Padre, e la Madre saranno certi, si scriuerà il nome del Padre, e Madre, ommessa quella parola (Consorti) e se il Padre, o Madre solo sarà certo, si notarà il nome di quello, che sarà certo, auuertendo però di fuggire ogni occasione d'infamia; e nel resto si scriuarà, come nella formula precedente; Ma se non si saprà ne il nome del Padre, ne della Madre, ouero non vorranno, che si sappia, scriuarà come appresso.

Io. N. Curato &c. hò battezzato secondo il rito della S. Romana Chiesa, ò figliuolo ò figliuola, il Padre, e Madre del quale sonno incerti, Nato, ò Nata il di 20. del mese sudetto (se costarà del giorno) & il resto seguiti come nella sudetta formula.

Se l'infante sarà esposto, s'esprima il giorno, & il luogo nel quale è stato ritrouato, e di quanti giorni verisimilmente sia, e se sarà battezzato semplicemente, ò con conditione.

Se l'infante per pericolo di morte sarà stato battezzato in casa, si scriua come da basso.

Alli del mese, & Anno à hore, di notte, nacque, ò figliuolo, ò figliuola di N. N. Consorti, il quale, ò la quale (perche staua in pericolo di Morte) fu battezzato in Casa bene, da Mamana N. approuata, o da N. (se altro sarà stato il Battezzante.) Compare, e Commare fu N. N.

Se l'infante sopraviuerà, e sarà di poi nella Chiesa esorcizzato, e Catechizzato, e fatto tutto quello, che comanda il Rituale, s'aggiognarà.

Alli del sudetto Mese fu portato alla Chiesa il sudetto figliuolo, ò figliuola, il quale, ò la quale Io N. Rettore, ò Cappellano della Chiesa N. esorcizzai, catechizzai, e feci, e dissi quelle cirimonie, e preci, respetiuamente che si ricercano, e gli posi nome N.

Se per dubbio, che l'infante non sia stato battezzato bene in casa, parrà di battezzarlo in Chiesa, con conditione (si non es baptizatus) e si battezzarà, come si deue fare, (ne perciò si può dire, che si reiteri il battesimo) si scriua così.

Adi del Mese dell'Anno.

Bartolomeo, ò Caterina, figliuolo, ò figliuola di Benardino Bertirami, e Domenica Grimaldi di Nocera; nato, o nata al li del sudetto mese à hore e battezzato, o battezzata in Casa, da N. (perche, come fu detto) staua in pericolo di morte, fu portato in questa Chiesa da N. acciò si supplissero le solite preci, e Cirimonie; Ma perche, hauendo io N. Rettore ricercato

cato diligentemente della forma, e modo tenuto nel battezzare detto figliuolo, ò figliuola; Però hò dubbitato della validità del Battesimo conferito in casa, fu detto figliuolo, ò figliuola per me. N. sudetto, battezzato, ò battezzata, con conditione, (si non es baptizatus) e postoli il sudetto nome. Compare fu. N. come sopra nella prima formula.

Se il sacerdote, che battezzarà, non sarà il propio Rettore, ò Cappellano, si dica con esprimere di più la facultà, e autorità, con la quale egli habbia battezzato, e s'auerta, che se bene non è necessario notare le hore della natiuità, ne i testimoni, nondimeno è bene farlo.

Ciascuno Rettore, e Cappellano sia tenuto ogn'anno, al tempo, che si farà il sinodo, portare, & consegnare la copia de Battezzati in quell'Anno, al Maestro d'Atti della Nostra Corte Vescouale, quale conseruarà nell'Archiuio di detta Corte, e quello, che mancarà, sarà punito grauemente.

Forma di scriuere i Confermati, ò Cresimati.

Adi del Mese dell'Anno

SEbastiano, ò Beatrice, figliuolo, ò figliuola di Giouanni Alfonso Pagani, nel luogo de Pagani, e Clarice di Bartolomeo Vngari Consorti, della Città di Nocera, e se la Dõna cresimata sarà maritata, s'aggiunga moglie di. N. Riceue il Sacramento della confermatione, ouero fu confermato nella Chiesa di S. Felice de Pagani, da Monsig. Reuerendiss. Vescouo di detta Città. Compare, e Commare. N. N. di Nocera, ò d'altro luogo, che fussero.

Se il confermato non sarà nato di legittimo Matrimonio, e

saranno

saranno certi il Padre, e la Madre, ouero vno tanto di loro sarà certo, o nessuno sarà certo, s'osserui secondo la forma prescritta à battezzati in simil casi.

Formula da scriuere i Matrimonij.

Adi del Mese & Anno

FAtte le tre solite denuntie, in tre giorni di festa, cioè alli 4. 11. 18. del presente mese nella Messa Parrocchale della Chiesa di S. Bartolomeo delle parisi alla presenza d'vna gran parte del populo, del matrimonio da cõtrarsi fra Tommaso Vellani, e Lucia Primiceli (e se la moglie sarà vedoua s'aggionga, moglie già di N.) amendue della Città di Nocera, e di questa Parrocchia, e non essendo stato opposto alcuno impedimento: Io D. Francesco Sebifati Rettore della medesima Chiesa, hauendo interrogato l'vno, e l altra, & hauto, & inteso il muuo, e scambieuole consenso loro, gl'hò congionti solennemente, e legittimamente in matrimonio per parole di presente, secondo la forma, e dispositione del sacro Concilio di Trento nella Chiesa sudetta, presenti l'infrascritti testimoni, Pietro di Francesco Turri, Niccolò di Giouanni Atanasij. Poi furno da me, secondo il rito di S. Chiesa benedetti nella celebratione della Messa. E questo s'aggiungnerà tutta volta, che si benediranno, e si douerà fare, quando ambi due siano Vergini, o nelle prime nozze: Ma quando non siano tali, e che perciò non si possono benedire, si dirà, I quali non furno benedetti nella celebratione della Messa, Perche &c. esprimendo la causa, per la quale sarà stata ommessa la benedittione.

Se lo Sposo, e Sposa saranno di diuersi luoghi, e Parrocchie,

ma

ma ambi due della Città di Nocera, si dirà com'appresso.

Addi del Mese dell'Anno

. Fatte le tre solite denuntie in tre giorni di festa, cioè alli 4. 11. 18. del presente mese, nella Messa Parrocchiale nella Chiesa di S. Maria Maggiore del matrimonio da contrarsi fra Vincentio fabbricatore, e Maria Diogratia della Terra d'Angri, e moglie già di .N. (se sarà Vedoua) Io Don Iacomo de Resi, Canonico, e Curato della Collegiata di S. Giouanni, della Terra d'Angri, &c. & in fine s'aggionga le denuntie di questo matrimonio, sono state ancora fatte da D. Luca Vellani Cappellano in S. Maria Maggiore di Nocera, in tre giorni di festa, cioè Ildi e'l di e non fu scuperto alcuno impedimento, come appare per fede scritta di mano propia del detto Reuer. D. Luca Vellani, registrata al libro de Registrati à carte 12. conseruata appresso di me in filza.

Ma se vno di loro sarà d'altra Diocesi, e che il Matrimonio si celebri nella Diocesi di Nocera, si scriua secondo la formula precedente, aggiognendo solo il nome di quella Diocesi, d'onde sarà lo sposo, e la sposa, come per esempio, Giouanni di Francesco di Giouanni della Città di Sarno, & alla fine, doue nella sudetta formula, si dice, le denuntie di questo matrimonio, sono state fatte ancora dal Reu. D. .N. si dirà le denuntie di questo matrimonio sono state fatte ancora dal Rettore del la Chieja di S. Antonio della Città di Sarno, in tre giorni di festa, cioè la prima il dì, la seconda il dì, la terza, il dì, e non fu scuperto alcuno impedimento, come appare per fede scritta di propia mano di detto Prete, e confermata, e autenticata con la soscrittione, e sigillo di Monsig. Reuerendiss. Vescouo di Sarno, e suo Vicario Generale, notando il nome di quello, che ha-

uerà autenticata detta fede, e riconosciuta, & approuata da Monsign. Reuerendiss. Vescouo di Nocera, ò dal suo Vicario Generale, esplicando pure il nome di chi di loro l'hauerà approuata, e riconosciuta, Registrata à carte 18. e conseruata appresso di me infilza.

Ma quando con licenza di Monsign. Vescouo, ò del suo Vicario sarà differita alcuna denuntia doppo il matrimonio, ò in tutto ommessa, si dirà così.

Alli del Mese, dell'Anno, à hore

Fatta una sola publicatione in giorno di festa, che fu alli del Corrente nella mia Messa Parrocchiale, del matrimonio da contrarsi, &c. ut supra &c. douendosi differire l'altri dopo la celebratione del matrimonio, ouero pretermesse in tutto l'altre, (quando ciò sia ordine di pretermetterle in tutto) d'ordine di Monsig. Vescouo di Nocera, ò del suo Vicario Generale, scritta sotto il dì dello stante, come del detto ordine appare l'originale infilza, & al libro de' registrati à carte 19. e non essendosi inteso esserui impedimento, &c. ut supra, &c.

Le denũtie, che si faranno doppo il celebrato matrimonio, o uero pretermesse in tutto, si scriuaranno nell'infrascritto modo.

L'altre publicationi, ò denuntie, furno poi fatte da me alli & alli del mese, Nella messa come sopra, &c. e non si è scoperto impedimento alcuno, che renda il detto Matrimonio irrito, ò nullo. Ma tuttauolta, che occorrisse differire, ò ommettere tutte le denuntie si scriuaranno così,

Vsatasi la debita diligenza per intendere, e sapere se vi fusse alcuno legittimo impedimento nel matrimonio, che voleano contrarre Pierantonio di Giouanni di Francesco, e Beatrice di Paulo Maroelli, tutti due di Nocera, e della mia Parrocchia,

chia,

chia, e non essendosi scoperto alcuno impedimento legittimo, pretermesse le solite denuntie, ouero differite doppo la celebratione del matrimonio, d'ordine di Monsig. Reuerendiss. Vescouo, e suo Vicario; la quale licenza, douerà apparire in scritto, ut supra, &c. Ma se altro Prete, con licenza di Monsig. Reuerendiss. Vescouo, ò suo Vicario, ò del suo propio Parrocchiano (la quale licenza douerà apparire in scritto) interuerrà alla celebratione del matrimonio, s'annoterà nel libro, com' appresso.

Alli del Mese dell'Anno à hore

Fatte le solite denuntie, etc. e seguitando fino à quelle parole, Io. N. Rettore, in cambio delle quali, si dirà. Io. N. Prete, Rettore, ò Cappellano della Chiesa, &c. con licenza di Mons. Vescouo di Nocera, ò del suo Vicario, ò del Reu. Prete, Rettore, ò Cappellano, &c. la quale è appresso il detto Rettore in filza, hauendo interrogato l'uno, e l'altro, &c.

E se per auuentura per le denuntie fatte, si sarà trouato, che li Sposi fra di loro, siano congionti in qualche grado di consanguinità, ò affinità, ò si sarà scoperto altro impedimenco legittimo, e che nientedimeno siano stati poi con autorità Apostolica, ò altra dispensati, si annoterà il grado della consanguità, ò affinità, ò l'impedimento dispensati, e la sostanza del Decreto dato sopra la detta dispensatione, col giorno, mese, & anno, & il nome del Notaro, rogato nell'infrascritto modo.

Alli del Mese dell'Anno à hore.

Premesse una, ò più denuntie (se più saranno state fatte) in giorni di festa, cioè il dì & il di nella messa Parocchiachiale, della Chiesa di S. Simone, e Giuda, nel Casale di Cesolla, del matrimonio da contrarsi, fra Pietro, e Francesca Auagliani, essendosi scoperto, che fra di loro erano congionti, in ter-

zo, e quarto grado di consanguinità, ò affinità, ò se altro impedimẽto vi sia, essendo stati dispẽsati dal Vicario di Monſ. Reuer. di Nocera, per vigore del mandato di dispensa, ottenuto da loro dalla Sede Apostolica (e si esprimi la causa, ò per strettezza del luogo, ò per modicità di dote, ò se altra causa sia stata espressa nel mandato) sotto il dì dello stante, come costa per li Atti di Felice di Nola maestro d'Atti della Corte Vescouale di Nocera, & è notato nel libro de Registrati, e fatte di poi l'altre denuntie, come sopra, il dì ne essendosi scoperto altro impedimento; Io Don Anello Carello Rettore della Chiesa sudetta, hauendo interrogato, &c. vt supra, &c.

Ma se occorrisse, che di licenza di Monsign. Reuerendiss. Vescouo, ò suo Vicario il Matrimonio si celebrasse in casa, in cambio di dire gl'hò congiunti solennemente, &c. nella Chiesa sudetta, si dice gl'hò congiunti solennemente in casa di Francesco, posta nella Parrocchia di S. N. nel Casale di Cassolla con licenza scritta di Monsi. Vescouo di Nocera, ò suo Vicario Generale, laquale io ho appresso di me infilza, & è descritta nel libro de Registrati à carte. & il resto si scriua, come nell'altre formule precedenti, secondo quella formula, che parrà cõuenirsi.

Formula di Denuntiare i Matrimonij.

SI notifica alle Carità vostre, come Francesco di Pietro Pepe, di questo luogo de Pagani, è per contrarre matrimonio, con Giouanna di Bartolomeo da Nola, e però se alcuno di voi sapesse, che fra di loro vi fusse impedimento di consanguinità, ò affinità, ò di cognatione legale, che nasce dalla adottione, ò di cognatione spirituale che nasce dal Battesimo, ò dalla Cresima, ò vi fusse altro canonico impedimento, è tenuto in conscienza à

noti-

notificarlo à me Curato, ò à Monsig. Reuerendiss. Vescouo, ò suo Vicario, sotto pena di peccato mortale.

Formula dela fede da farsi da Curati dele denũtie fatte.

Addi del Mese dell'Anno

ATtesto, Io D. Alfonso di Felice Curato della Chiesa di S. Bartolomeo della Città di Nocera, come hò denuntiato nella detta mia Chiesa, il matrimonio da contrarsi fra Niccolò di Pietro di Prisco mio Parrocchiano, e Giulia di Tommasso d'Airola della Parrocchia di S. Michelangelo de Malloni della Città di Nocera, in tre giorni festiui, conforme all'ordine, del Sacro Conc. di Trento, cioè alli 4. alli 11. e alli 18. del corrente mese, ne s'è scoperto alcuno impedimento, & in fede, etc.

Io Don Alfonso Curato predetto scrissi.

Del libro per descriuersi lo stato dell' Anime di ciascuna Parrocchia.

SEndo stato ordinato nel Sinodo, che ciascuno Parrochiano deua fra gl' altri prouedere vn libro ben lagato, con carte numerate, per notarui tutte le famiglie ad vna per vna della sua Parrocchia, e di ciascuna fameglia tutte le persone à nome, Hà pensato Monsign. Reuerendissimo Vescouo, per maggior chiarezza, e facilità de' Parrocchiani, di questa descrittione, & annotatione darne la formula, nella quale, come di sotto si douerà anco specificare il cognome, la patria, l'età, l'arte, ò professione di ciascuno, e come sia di quella fameglia, cioè se sia figliuolo, fratello, seruente, ò altro, lasciando spatio, fra vna fameglia, e l'altra, in modo, che si possino aggiognere quelli, che nasceranno doppo, ò diuentaranno in qual si voglia modo

di quella

di quella fameglia, notando di più le persone ammesse al Santiss. Sacramento della Communione, con questo segno. Co. in margine, le Cresimate, con questo segno. Cr. & i morti con questo segno ✠ e quelli, che partendosi da quella fameglia andaranno ad habitare altroue, con tirare vna linea sotto il nome loro in questo modo ———————————

Alli del Mese dell'Anno

Nel Casale, nel tal luogo, ò Cortiglio felice nella propia casa habita, e se la Casa sarà d'altri, si dirà nella Casa di Sona Ongano, habita

Antonio di Pietro Amiani, d'anni quaranta CO.CR.
Lucretia di Francesco di Mauro sua moglie d'anni 35. CO.CR.
Pietro loro figliuolo d'anni 15.
Lucia loro figliuola d'anni dodici
Giacomo loro figliuolo d'anni 10.
Giouanni loro figliuolo d'anni quattro
Paulo fratello d'Antonio d'anni 35. CO.CR.
Catarina d'Antonio da Striano d'anni 30. *serua.* CO.
Lorenzo di Bernardino da Sosone d'anni 18. *seruitore.* CO.

Vna linea simile si tirarà sotto il nome di quelli, che si partiranno dalle famiglie, per andare altroue, e quando alcuno morirà, si segnarà in margine con la Croce, incontro al nome di Pauolo.

Formula da scriuere nel libro intitolato de Registrati, ordinato nel Sinodo nel tit. de Parochis.

Alli del Furono presentate D. Col. Antonio Capuino

puino Cappellano di Santo Matteo Archiponticolo della Città di Nocera le lettere testimoniali delle denuntie fatte del Matrimonio da contrarsi fra Vincentio Baldini, e Bersaben d'Vria del tenore, che segue (e si scriua il tenore) & in questo forma si notino tutte l'altre licenze, facultà, editto, e cose simili, dellequali si fa mentione del detto cap. de officio Parochorum. auuertendo di più li Curati di ritenere gl'originali appresso di loro infilza, anco doppo, che gli haueranno registrati, come in più luoghi, gli s'ordina nel Sinodo, per poterle sempre mostrare, bisognando.

E perche gli viene in più luoghi nel Sinodo, comandato, che publichino, e riduchino à memoria à lor popoli alcuni Editti, Decreti, & ordini, la publicatione de quali, e reduttione à memoria è necessario, che per ogni occasione, che potesse occorrere, si possa giustificare per tanto nel medesimo libro de' Registrati descriuaranno, e notaranno la detta publicatione, e reduttione à memoria fedelmente col giorno, il mese, e l'Anno, e col nome di due almeno di quelli, che si saranno trouati presenti nella forma infrascritta. Formula di scriuere la publicatione, e reduttione à memoria à sudetti.

Alli del mese dell'Anno, che fu la prima Domenica dell'Auuento.

Io D. Antonio Vasso Rettore di S. Felice del luogo de Pagani, questa mattina nella Messa, doppo hauer sermoneggiato al populo, al medesimo ho publicato il decreto, ò cap. 12. della sess. 25. de Refor. gener. del Sacro Conc. Trid. ilquale comincia, Non sunt ferendi, etc. in lingua vulgare, secõdo, che è ordinato nel Sinodo nel tit. de Decimis, presenti il Dottor Põpeo Pignattaro, e Tõno Pepe, e molti altri huomini, e donne del mio populo.

For-

Formula di scriuer i Morti.

ALli 30. di Settembre 1608. Nuntio figliuolo di Cesare Ungaro d'anni 23. morto questa notte passata à hore cinque, fù confessato da me Antonio Vasso suo Parrocchiano, ò da Frat' Egidio Confessore approuato (quando sia stato confessato da altri) il dì 25. Comunicato il dì 26. & hebbe l'estrema Vntione il dì 27. del presente mese, e li raccomandai l'Anima con le solite preci, & orationi, poco prima, che morisse, & hoggi il suo corpo è stato sepellito nella Chiesa di S. Felice, nella sepoltura de suoi maggiori, ouero nella sepoltura di. N.

Se alcuno Parrocchiano morirà fuora della Patria sua, hauta la certezza della morte, si notarà il nome di chi harà portata, ò data la nuoua, ò auiso della morte, e del luogo, oue egli sara morto, come appresso.

Alli del mese dell'Anno.

Io Don Giouandomenico Pagliuca Rettore di S. Michelangelo de Vallmi della Città di Nocera, hauendo saputo da Domenico Sapio, persona degna di fede, che Francesco figliuolo di Giouanni d'Alessio è morto, nella Comunione della Santa Madre Chiesa nella Città di Napoli questo medesimo Anno, ouero dell'Anno 1607. Il dì del mese (se si saprà) & essere stato sepellito nella Chiesa Metropolitana dell'Arciuescouado, perciò per ogni caso, che possa occorrere, n'ho fatta questa Memoria.

Se il morto per auuentura fusse morto scomunicato, ò interdetto, e per ciò come anco per altra cagione indegno della sepoltura Ecclesiastica, si dirà nell'infrascritto modo.

Alli

Alli del mese dell'Anno.

N. figliuolo di N. d'Anni 35. dell'a fameglia. N. è morto questa mattina à hore x. non è stato sepellito in luogo sacro, perche era scomunicato, ò interdetto, ò impenitente, ò in peccato notorio, e se per altra cagione gli sia stata denegata l'Ecclesiastica sepoltura, si esplicarà.

Formam absolutionis seruandam ab vnoquoq; Confessario in Ciuitate, & Diœcesi Nucerina, hic ponendam censuimus.

Absolutio communis in Sacramentali confessione.

SI teneris aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, à quo possim te absoluere, ego absoluo te, In nomine Patris, & Filij, & Spiritu sancti. Amen.

Reliqua .i. Misereatur tui omnipotens Deus, &c. Indulgentiam, &c. Absolutionem, & remissionem, &c. breuitatis caussa omitti possunt. Immediatè tamen post absolutionem ab excōmunicatione, subiungēdū.

DOMINVS noster Iesus Christus per suam pijssimam misericordiam te absoluat, & auctoritate ipsius, qua indignè fungor, Ego absoluo te ab omnibus peccatis tuis, vt sis absolutus hic, & ante Tribunal Domini nostri Iesu Christi, habeásque vitam æternam, & viuas in secula seculorum. Amen. Passio Domini nostri Iesu Christi, & merita beatæ Mariæ semper Virginis, & quicquid boni feceris, & facere intendis, & mala quæ sustines, ac patienter substinebis, sint tibi in remissionem peccatorum tuorum, in augumentum gra-

tiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen. Vade, & noli amplius peccare.

Confessarius, habens facultatem absoluendi à reseruatis, si eam obtinuit ante absolutionem pœnitentis, sicut (si commodè fieri possit) procurandum esset. Absoluat iuxtà formam supra positam. Si autem post absolutum à reliquis pœnitentem, licentiam obtineat absoluendi eum à reseruatis, vel reseruato; Faciat, vt pœnitens iterum reseruata, vel reseruatum confiteatur, & etiam (saltem generaliter) alia non reseruata, & Absoluat eum sic.

Ego te absoluo à peccatis tuis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Idem faciat Pœnitentiarius, cùm absoluere debet à reseruato, vel reseruatis.

In Reconciliatione. Absolutionis forma.

Si teneris aliquo vinculo excõmunicationis, à quo possum, Ego absoluo te, &c. Item absoluo te ab omnibus peccatis tuis. In nomine Patris, & Filij, &c.

Tempore Iubilei, vel aliarum Gratiarum. forma.

Si teneris aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti; In quantum possum auctoritate mihi commissa, & tibi concessa; Ego absoluo te, & restituo te sacrosanctis Sacramentis Ecclesiæ; communioni, & vnitati fidelium. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Si in

Si in Iubileo, vel alia dictarum gratiarum continetur, Quòd possit dispensari ab irregularitate, confessarius statim addat.

Item eadem auctoritate, Ego dispenso tecum super irregularitate, siue irregularitatibus, si quam, vel si quas contraxisti, & habilito te excutioni ordinum, & officiorum tuorum.

Et immediate prosequatur Absolutionem à peccatis supra positam.

Forma Absolutionis in Articulo Mortis.

Si teneris aliquo vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti à quo possim te absoluere, Ego absoluo te, & restituo te sacrosanctis Sacramentis Ecclesiæ, Communioni, & Vnitati fidelium, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Si moribundus gaudet aliquo priuilegio Bullæ, vel alterius gratię, vt communiter gaudent omnes descripti in Societatibus Sanctiss. Corporis Christi, Rosarij, vel alijs. Videat confessarius huiusmodi priuilegia, & prout sonant, sic se gerat. Et (gratia exempli) si per ea, vel per Bullam conceditur Indulgentia plenaria in Articulo Mortis. Tunc confessarius, post absolutionem à censuris, & peccatis, vt supra dicat hoc modo.

Auctoritate Domini nostri Iesu Christi, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, qua fungor, & ex speciali gratia tibi concessa, & mihi commissa, concedo tibi omnem indulgentiam peccatorum tuorum, quam possum concedere virtute cuiuscunque tuæ gratiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Si aũt per Bullam cõcedatur Indulgentia semel in vita, & semel in morte, Tunc confessarius post illa verba. *Cuiuscunque gratiæ, &c.* Addat. *Et hoc si in hac, qua ægrotas, infirmitate decesseris; sin autem; reseruetur tibi cum fueris in mortis articulo constitutus. In nomine Patris, &c.*

Modus, & forma absoluendi excommunicatum, iuxtà formam iuris, quando contingat, hoc committi confessario ab Episcopo, vel penitens illi ostendat obtinuisse à Papa.

Primo. Confessarius ab excommunicato exigat Iuramentum, quod parebit mandatis Ecclesię, & suis. Hoc autem fiat tantum in magnis criminibus: nam in alijs leuioribus sufficit promissio sine iuramento, ne amplius illaqueetur pœnitens.

Secundo. Si excommunicatus est propter damnũ, contumaciam, offensam, aut debitum (si fuerit notorium). Confessarius antequam absoluat, curet, vt parti satisfaciat, si potest. Si non potest; præstet sufficientem cautionem .i. dando pignora, fideiussores, chirographum, &c. At si neque hoc potest, det saltem Iuratoriam, quòd satisfaciet, si ad meliorem, & pinguiorem fortunam peruenerit.

Tertio. Pœnitentem denudatis humeris (nisi sit mulier) genuflexum absoluat cum psalmo Miserere, &c. vel alio ex pœnitentialibus, leuiter interim virga, fune, vel flagello percutiens, ad quemlibet vers. vsq; ad Gloria patri, inclusiuè. Et deinde dicat.

Kyrie

Kyrieeleison. Christeeleison. Kyrieeleison. Pater noster.
Et ne nos inducas in tentationem. R. Sed libera nos a malo.
V. Saluum fac seruum tuum. R. Deus meus sperantem in te.
V. Esto ei Domine turris fortitudinis. R. A facie inimici.
V. Nihil proficiat inimicus in eo. R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. V. Domine exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat. V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo. Oremus.

D*EVS cui proprium est misereri semper, & parcere; suscipe deprecationem nostram, vt hunc famulum tuum, quem excommunicationis catena constringit, miseratio tuæ pietatis absoluat. Per Christum Dominum nostrum. Am.*

Deinde Absoluat sic.

Auctoritate omnipotentis Dei, ac Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli in hac parte mihi commissa, & tibi concessa, Ego absoluo te ab omni vinculo excommunicationis, & restituo te sacrosanctis Sacramentis Ecclesiæ, Communioni, & Vnitati fidelium. In nomine Patris, & Filij, &c.

Forma iuramenti præstandi in manibus Reuerendiss. D. Episcopi, seu eius Vicarij generalis ab ijs, qui nominati, præsentati, aut electi fuerint ad quoduis beneficiũ Ecclesiasticum, priusquam ad illud instituantur, admittantúrue, seu illud eis conferatur.

E*GO. N. præsentatus, nominatus, seu electus ad beneficium. N. vel ad Cappellaniam in Altari S. N. Ecclesiæ N. vel aliud simile; Iuro, & profiteor per hæc sacrosancta*

Dei

Dei Euangelia, quæ meis manibus tango, neque me beneficij, seu Cappellaniæ huius obtinendæ caussa, aut vt ad illud, seu illam præsentarer, vel nominarer, vel eligerer, neque quemquam alium meo nomine me sciente, & consentiente quicquã patrono, seu alij cuiquam ea de caussa dedisse, promisisse, compensasse, aut prius datum confirmasse, vel apud quemquam deposuisse, neq; mutuo dedisse, uel locasse, vel prius mutuo datum, commodatum, locatum, aut quocunque modo debitum remisisse, aut relaxasse. Nec de domibus, Terris, prædijs, redditibus huius Cappellaniæ, seu Beneficij, seu Ecclesiæ, fructibusue, decimis, aut oblationibus eiusdem præteritis, præsentibus, ac futuris donationem, remissionem, locationem fecisse, promisisse, aut iniuisse, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Post institutionem, seu collationem de Beneficijs quibuscunque factam, priusquam instituti, seu prouisi eorum possessionem adipiscantur, infrascriptum iuramentum in manibus Vicarij generalis præstabunt, &c.

Formula Iuramenti, vt supra pręstandi per institutos, seu prouisos de Beneficijs quibuscunque.

EGO N. nuperrimè de Ecclesia. N. (seu de Beneficio. N.) ordinaria (seu alia) auctoritate prouisus, Iuro quòd ero Fidelis, & obediens Sanctæ Matri Ecclesiæ Romanæ Catholicæ, ac Reuerendiss. D. Episcopo, eiusq; Vicarijs generalibus, & cuicunque eius legitimo successori, quòdue de bonis Ecclesiæ prædictæ (seu Beneficij) ac eius fructibus, & super eis, pacta aliqua illicita cum nemine prorsus iniui, nec aliquid

aliquam dedi, vel promisi, vt ipsam Ecclesiam, seu Beneficiũ obtinerem. Item Iuro quòd de bonis eiusdem Ecclesię (vel Beneficij) Iuxta præscriptum Diœcesanæ Synodi inuentarium infra tres mẽses conficiam, & Curiæ Episcopali exhibebo; possessiones verò, & bona immobilia, aliaue, quæ immobilium instar habentur, & mobilia preciosa ad ipsam Ecclesiam (vel Beneficium) quomodolibet pertinentia non vendam, non donabo, neque oppignorabo, vel aliquo modo citra Iuris dispositionem alienabo: immò alienata pro viribus recuperabo, Ecclesiæq; ipsi (vel Beneficio) in Diuinis per me ipsum, vel alium, si Ius patietur, deseruiam; sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia, quæ meis manibus tango.

Formula Iuramenti prestandi per Testes Synodales de sumpta ex Canone Episcopus 35.q.6.

EGO N. Testis Synodalis à Reuerendiss. D. Episcopo electus promitto, spondeo, & Iuro quòd à modo in antea quicquid noui, aut audiui, aut postmodum inquisiturus sum, contra Dei voluntatem, & rectam Christianitatem in regione mihi commissa factum sit, aut futurum erit, si in diebus meis euenerit tantum, vt ad meam cognitionem quocunque modo perueniat, & si scriuero, aut mihi fuerit indicatum Synodalem caussam esse, & ad ministerium Reuerendiss. Dom. Episcopi pertinere, quod Ego nec propter amorem, nec propter timorem, nec propter precium, nec propter parentelam vllatenus celabo Reuerendiss. Episcopo, aut eius Misso, cui hoc inquirere iusserit, quandocunque me de hoc interrogauerit, sic me Deus adiuuet, & hæc lect. Sancta Dei Euangelia.

EDITTO

EDITTO PER L'OSSERVANZA DELLE *Feste da publicarsi da i Padrini ogn'Anno nella prima Domenica doppo l'Epifania.*

Simone Lunadoro per gratia di Dio, e della Santa Sede Apostolica Vescouo di Nocera, alli fedeli della Città, e Diocesi sua, salute nel Signore.

Appartenendo alla Cura nostra Pastorale prouedere, che nella Città, e Diocesi di Nocera siano, come conuiene, santificate, & osseruate le feste, non solo per obbligo di precetto Diuino, de Sacri Canoni, del Concilio di Trento, e Bolle Apostoliche: ma molto più per debito di culto, e Religione, con laquale si professa la Maestà, ed Eccellenza di Dio, e de' Santi suoi, e con impiegarci in opere di pietà, e diuotione ci rendiamo capaci de Celesti fauori. Onde, & acciò nissuno possi pretender ignoranza, col presente Editto comandiamo espressamente, che, conforme al precetto di Santa Chiesa, in tutte le Domeniche, e nell'altre Feste notate nell'infrascritto Calendario, ciascuno oda la Messa, e s'astenga da tutte l'opere seruili, per non incorrere nel peccato mortale (essortando in oltre ad vdire le Prediche, i Vespri, e le Lettioni, & ad occuparsi in altri esercitij spirituali, che saranno rimedio per fuggire i peccati, ed occasione di merito) e però nissuna persona di qualsiuoglia stato, grado, ò conditione, ardisca lauorare, tener Buttigha aperta, ne men lauorar à Buttigha chiusa, ò per le Case: vendere, ò comprare, careggiare con bestie, ne senza, sì nella Città, come nella Diocesi, sotto pena a' trasgressori (oltre al peccato mortale, che commettaranno) di Carlini dui per cia-

scuno

ſcuno, e ciaſcuna volta, che traſgredirà. Ne ſia lecito alli Notari rogarſi, ne far qualſiuoglia ſcrittura publica in giorni feſtiui; ne manco alli miniſtri di giuſtitia (in cauſe ciuili) far qual ſiuoglia eſſecutione ſotto pena di nullità. Oltre alle pene predette, eccettuando da queſta prohibitione li Spetiali, quali doppo vdita la Meſſa, poſſino vendere à porte chiuſe, tenendo aperto ſolo lo ſportello.

Li Macellari, parimente vdito che haueranno la Meſſa, poßino tagliar Carne, ò vendere, però con tende, ò tauole, in ſegno di riuerenza della feſta. Li fabbri parimente poſſino ferrare i Caualli in caſo di neceßità. Li Fornari, Oſti, vdito che haueranno la Meſſa, poſsino vendere à minuto pane, vino, & altre coſe neceſſarie al viuere humano, eccettuato però li giorni della Natiuità di N. Sig. e di Paſqua di Reſurrettione. Sia anco lecito uendere i frutti d'ogni tempo per il vitto humano, purche non ſi perda la Meßa. Li foreſtieri non vendino però ſenza licenza. Si poſſa carreggiare con li Carri per ſeruitio delli Boui per condurre la foglia, & herbe per lor paſcolo, finite che ſaranno le meſſe. Li Pollaroli non poßino vendere, ne comprare nelli giorni feſtiui, ne meno in giorni di Quadrageſima ſenza noſtra licenza. Li viaticali, ò ſalmatari, eſſendo partiti in giorno vtile, potranno ſeguire il loro viaggio, occorrendo il giorno della feſta, e nel medeſimo giorno ſi potranno partire per andare ad altro luogo ſcarichi con li baſti.

Non vogliamo, che nelle feſte ſi poſſino mietere, ne raccorre grani, biade, feni; ne vendemmiare, e quando ci fuſſe qualche vrgente neceßità di pericolo ſopraſtante, ordiniamo, che ſi venga da noi per la licenza, laquale ſi concederà, quando ſapremo non eſſerui fraude, e che vi ſia veramente neceßità.

Si permette cuocer Calce, e far Carboni, & altre simili opere, nellequali si ricercano più giorni continuati per condurle à fine; purche li lauoranti odino la messa à vicenda.

Alle persone pouere, e miserabili, s'hauerà qualche risguardo, e si concederà qualche licenza nelli loro bisogni. Si concede anco il poter far mercato necessario per il vincre nel luogo solito: ma non vogliamo che si possa vendere in altri luoghi sotto le medesime pene, permettiamo ancora, che si possino condurre grani alla Dogana secondo il solito.

Auuertendo ciascuno, che la osseruanza delle feste circa le cose contenute nel presente Editto, s'intenda di vintiquattro hore continue, cominciando dalla mezza notte, precedente il giorno delle festa sino passate l'altra mezza notte seguente. Auuertendo ancora nel primo giorno di Natale, ne i primi giorni della Pasqua di Resurrettione, e della Pentecoste, de l'Ascensione, del Corpus Domini, de l'Assuntione della Beata Vergine, di tutti li Santi, di S. Marco, e di S. Prisco, non vogliamo, che sia lecito etiam nelli casi di sopra permessi, lauorare ne tenere li sportelli aperti, vendere, ò comprare cosa alcuna, eccetto Pane, vino, carne, & altre cose necessarie al vitto; ne manco in detti giorni; ò nelli secondi giorni delle Pasque far mercati, ò condurre grani alla Dogana. eccettuando però, come s'è detto li due giorni del Natale, e di Pasqua, nelle quali non vogliamo si venda pane, ne carne; ne altra cosa mangiatiua.

Feste comandate à guardarsi nella Città, e Diocesi di Nocera.

GENNARO.

1 La Circoncisione del Signore.

6 L'Epifania del Sig.

17 S. Antonio Abbate.

FEBBRARO.

2 La Purificatione della Madonna.

24 San

24 S. Mattia Apostolo.

MARZO.

7 S.Tommasso d'Aquino.
25 L'Anuntiatione della Mad.

APRILE.

2 S.Francesco di Paola.
17 S. Iona profeta
24 S. Marco Euangelista.
29 Santa Caterina da Siena per diuotione.

MAGGIO.

1 S.Iacomo, e S.Filippo.
3 Inuentione della Croce.
9 S. Prisco Vescouo di Nocera.
20 S. Bernardino da Siena per diuotione.

GIVGNO.

13 S. Antonio da Padoua
24 La Natiuità di S.Gio.Battista.
29 S.Pietro, e Paulo Apostoli.

LVGLIO.

22 Santa Maria Maddalena,
25 S.Iacomo Apost.

AGOSTO.

10 S.Lorenzo Martire.
15 L'Assuntione della Madonna
24 S. Bartolomeo Apost.

SETTEMBRE.

8 La Natiuità della Mad.
19 S.Gennaro Vescouo, & li compagni mart.
21 S.Matteo Apost.
29 S.Michel'Arcangelo.

OTTOBRE.

4 S.Francesco Confessore.
28 ss. Simone, e Giuda Apost.

NOVEMBRE.

1 Tutti i Santi.
11 S. Martino Vescouo.
25 S.Caterina Vergine, & Martire.
30 S. Andrea Apost.

DICEMBRE.

8 La Concettione della Madonna.
13 S.Lucia Verg.& Martire.
21 S.Tommaso Apost.
24 La Natiuità del N. Signore, con li due giorni seguenti.

FESTE MOBILI.

La Pasqua di Resurrettione con li due giorni seguenti.
L'Ascensione del Signore.
La Pentecoste con li due giorni seguenti.
La Santissima Trinità.
Il Santissimo Corpo di Christo.
Tutte le Domeniche dell'Anno.
Ciascuno santifichi il Santo della sua Chiesa Curata.

Simone Lunadoro Vescouo di Nocera.

Editto per l'osseruanza della Quaresima.

Simone Lunadoro per gratia di Dio, & della Sede Apostolica Vescouo di Nocera, &c.

IN uitandoci in questo tempo la Santa Madre Chiesa à conuertirci à Dio con tutto'l cuore, col digiuno, e pianto, promettendoci il Diuino aiuto per farlo, e proponendoci il perdono de peccati, per mezo della penitenza, allaquale ci essorta, e dispone con ricordarci il vile principio, e fine nostro di cenere, e poluere. Perciò non solo essortiamo ciascuno ad accettare l'inuito, ed à valersi dell'aiuto diuino, per abbandonare i peccati, e ricorrere al sicuro mezo della penitenza per otternerne il perdono: ma in oltre conforme al precetto di S. Chiesa, de Sacri Canoni, e Concilij, comãdiamo inuiolabile osseruanza del sacro digiuno quadragesimale: nel modo, e forma, che segue.

Che nissuno di qualsiuoglia grado, stato, sesso, ò conditione, ardisca, ò presuma durante il tempo della Quaresima, mangiar carne, vuoua, latticini, sotto le pene, da applicarsi à luoghi Pij, penitenze, e censure ordinate, & imposte da Sacri Canoni, Concilij, & constitutioni Apostoliche, contro li violatori della Quaresima, & altre ad arbitrio nostro.

Parimente, che conforme all'obbligo, che ciascuno ha sotto pena di peccato mortale debba tutta la Quaresima digiunare, mangiando vna volta il giorno à l'hora solita, eccetto le Domeniche; se non fusse per l'età, infirmità, ò altra legittima causa scusato, rimettendo questo ad arbitrio del prudente confessore.

Quelli, che per loro indispositione non potranno far Quaresima, portando di ciò fede del Medico, da noi, ò nostro Vicario

Ge-

Generale, haueranno la licenza gratis, e quelli, che non si seruono del Medico nelle loro infermità, e sonno pouerelli, vadino per la licenza alli loro Curati, e nella Terra d'Angri, al Vicario foraneo. Qual Vicario, e Curati auuertino di non dar dette licenze senza causa, aggrauando in ciò le conscienze loro.

Li Hosti, Tauernieri, & altri, che alloggiassero, ò dessero da mangiare nel detto tempo quadragesimale, non possino tenere, vendere, ò mettere in tauola à forestieri, ò ad altri, cibi prohibiti nella Quaresima; nè anco cibi tali comprati possino cuocere, ò cucinare, ò in altro modo preparare, ne cotti, ò preparati altroue, li lassino mangiare nella loro hosteria, ò albergo, sotto pena di ducati dieci, per ciascuno, e ciascuna volta. della quale ne guadagni la terza parte l'accusatore, & il resto si distribuisca dal nostro fiscale, subbito alli Poueri della Città.

I Pollaroli non possino vendere in detto tempo Quadragesimale, se prima non haueranno da noi la licenza, per seruitio de gl'infermi, sotto pena ad arbitrio nostro.

Et à maggior profitto spirituale, e salute dell'Anime, essortiamo ciascuno, che frequenti le Chiese, stia alla messa ogni giorno ancorche di lauoro, si sforzi vdire la Predica, e perciò tutti li Cittadini in quell'hora non vadino à riuedere li loro Territorij, e gl'artigiani chiudino le Buttighe, assicurandoli, che Dio gli multiplicarà il guadagno del tempo, che haueranno impiegato in queste opere più necessarie in questo sacro tempo instituito per salute dell'Anime nostre.

Et acciòche con maggiore facilità li Curati, & i Parocchiani possino sapere i giorni precisamente, ne' quali sono tenuti di digiunare, & astenersi da' cibi prohibiti, habbiamo pensato ben fatto inserirli qui di sotto.

Giorni

Giorni di digiuno da osseruarsi per la Città, e Diocesi di Nocera.

TVTTI i giorni di Quaresima, fuor che le Domeniche.
Le Quattro Tempora dell'Anno, cioè
Il Mercoledì, Venerdì, e Sabbato della prima settimana intera di Quaresima.
I medesimi primi giorni doppo la Pentecoste.
I medesimi giorni doppo la festa dell'Esaltazione di S. Croce.
I medesimi doppo la festa di Santa Lucia.
La Vigilia della Natiuità di N. S. Giesù Christo.
La Vigilia della Pentecoste.
La Vigilia dell'Assuntione della Beata Vergine.
La Vigilia di tutti gli Apostoli, eccetto quella di S. Giouanni Euangelista, la festa del quale si celebra a' 27. di Dicembre E quella de SS. Iacopo, e Filippo, la festa de' quali si celebra il primo giorno di Maggio.
La Vigilia della Natiuità di S. Giouanni Battista.
La Vigilia di San Lorenzo Martire.
La Vigilia di tutti i Santi.
La Vigilia di San Prisco Padrone della Chiesa Cathedrale, laquale è alli otto di Maggio.

In oltre si esorti il Populo à digunare

La Vigilia dell'Epifania, La Vigilia dell'Ascensione.
E la Vigilia del Corpus Domini. Dat. in Nocera nel Palazzo Vescouale il 15. di Ferraio 1602.

Simone Lunadoro Vescouo di Nocera.

Editto

Simone Lunadoro per la gratia di Dio, e della Sede Apostolica Vescouo, &c.

Decreto del Concilio Lateranense sotto Innocentio III. da publicarsi al Populo ogn'anno nella prima Domenica di Quaresima, e delle Palme, come nel Sinodo.

CIascuno fedele dell'vno, e l'altro sesso, poiche sarà peruenuto à gli anni della discrettione sia tenuto almeno vna volta l'anno fedelmente in segreto confessare tutti i suoi peccati al propio Curato, e s'ingegni con le propie forze adempire la penitenza, che gli sarà imposta, riceuendo con riuerenza almeno nella Pasqua il Sacramento dell'Eucaristia, se però per consiglio del suo propio Curato non giudicasse per alcuna ragioneuole cagione douersi per qualche tempo astenere dal riceuere il Prefato Sacramento. Altrimenti (trasgredendo) in vita sia scacciato, & interdetto dal potere entrare in Chiesa, & in morte resti priuo della sepoltura Ecclesiastica, & à ciò nessuno si possa scusare sotto velame, e coperta di cieca ignoranza, questa salutifera Constitutione frequentemente si publicherà nelle Chiese.

Onde noi in essecutione di così salutifero Decreto, comandiamo, che nelli giorni predetti inuiolabilmente ciascuno Curato lo publichi nella sua Chiesa aggiugnendo quello di più, che si comāda di sopra nel Sinodo, al cap. de Sacramēto Eucharistiæ.

Dat. Nel Palazzo, &c. Il dì 12. di Marzo 1603.

Casus

Simon Lunadorus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Nuceriæ Paganorum Episcopus, vniuersis, & singulis Ciuitatis, & Diœcesis nostræ Parochis, ceterisq; Sacerdotibus Secularibus, & cuiuscumque ordinis Regularibus, ad audiendas fidelium confessiones, à nobis hactenus approbatis, & de cetero approbandis: salutem in Domino sempiternam, & nostris firmiter obedire mandatis.

CVM ex antiquo, & probatissimo maiorum instituto, & nouissimè ex Conc. Trid. decretis, vt fideles à grauioribus facinoribus perpetrandis coerceantur, permissum sit Episcopis atrociorum quorumdam criminum absolutionem suo peculiari iudicio reseruare. Propterea Nos ad mores nostri populi reformandos, & eundem quoad eius fieri potest, in officio, ac disciplina continendum, infrascriptorum casuum cognitionem, & absolutionem (donec aliter decernatur) nobis statuimus reseruare. Quamobrem nullus uestrum, hac reseruatione durante, quemquam his criminibus alligatum (præterquā in mortis articulo) absoluere audeat, vel præsumat, sub pæna excommunicationis ipso facto incurrendæ, nisi facultas à nobis legitimè permissa fuerit. Quorum casuum copiam siue exemplum manu nostra subscriptum vnà cum Bulla, quæ dicitur in Cœna Domini vnumquemq; Parochum ceterosq; ad audiendas confessiones approbatos Confeßionali affixa (quod supra in Synodo præceptum est) sub arbitrij nostra pæna habere volumus, & mandamus. Dat. Nuceriæ ex Palatio Episcopali, Kal. Martij. 1603.

Non

Non igitur absoluantur.

1 *BLasphemantes Deum, & Beatissimam Virginem.*
2 *Magiam, Sortilegium, inuocationes Demonum expressas, vel tacitas, Diuinationes, veneficia, & alia id genus exercentes, aut Sacramentis, sacris vel benedictis rebus abutentes.*
3 *Homicidium voluntarium perpetrantes, vel ad id auxilium, consiliúmue dantes, nec non filios proprios, vel alienos suffocantes.*
4 *Incestum in primo, & 2. gradu consanguinitatis, vel affinitatis, & cum personis spirituali cognatione coniunctis, (quoad masculos tantum) committentes.*
5 *Scripturas tàm publicas, quàm priuatas falsificantes, surripientes, & celantes.*
6 *Falsum in Iudicio, vel extra, iuramento in praeiudicium tertij, deponentes.*
7 *Incendiarij domorum, frugum, aut aliarum rerum ex proposito: & ad id consilium, auxiliúmue praestantes.*
8 *Quadragesimam, quattuor anni Tempora, vel alias vigilias de praecepto Ecclesiae colendas, quoad cibos vetitos eo tempore sine legitima caussa; & sine Medici fide, & nostra praeterea, vel Parochi licentia, non obseruantes.*
9 *Nemo praeterea in commutationib. aut dispensationib. votorum, & iuramentorum, & in distributione incertorum, vltrà vnum aureum (in vsus tamen pios conuertendum) se quoquo modo intromittere audeat, nec ab excommunicationib. suspensionib. & interdictis absoluere, aut quorũcunq;*

priuilegiorum prætextu super irregularitate dispensare præsumat, sub eisdem pœnis.

Admonitio ad Confessarios.

Meminerint præterea tàm seculares, quàm cuiusuis ordinis regulares Confessarij Dercreti Congregationis super negotijs Episcoporum, & Regularium nouissimè emanati reuocantis priuilegia quæcunq; absoluendi à casibus, & censuris, quæ. s. in Bulla Cœnæ Domini continentur: violationis immunitatis Ecclesiæ: violationis clausuræ Monialium ad malum finem: prouocationis pugnantium in duello: inijcientium violentas manus in Clericos: symoniæ realis scienter contractæ: atq; etiam confidentiæ beneficialis. Itemq; à casibus, quorum, ordinarij locorum sibi reseruarunt, vel in posterum reseruabunt absolutionem. Ac ne vllus relinqueretur dubitandi locus, eadem Sacra Congregatio addit in fine clausulam amplissimam Derogatoriam derogatoriarum *priuilegijs quibuscunq;. Quamobrem caueant omnes Confessarij diligenter, ne dum alios temerè putant absoluere, ipsi (sub grauissimis in ea constitutione contentis pœnis) arctiori quodam vinculo illigentur.*

Simon Lunadorus Episcopus Nucerinus.

Editto contra li Concubinarij Mariti, & Moglie, che non habitano insieme.

Simone Lunadoro per la gratia di Dio, &c. Vesc. &c.

G*Raue peccato è, che li huomini, e donne solute, e libere dal legame matrimoniale viuino nel concubinato: ma mol-*

to maggiore, e di quelli huomini, che hanno moglie, e quelle lasciando viuono perpetuamente con le concubine, grauissimo poi è contra il bene del matrimonio, lo star marito, e moglie separati, senza il giuditio della Chiesa, e però il Sacro Concilio di Trento, ordina, che questi tali doppo la trina monitione fattali dal Vescouo, sieno scomunicati: à fin che lassando questo peccato ritornino nello stato della gratia. Onde per debito dell'offitio nostro Pastorale, volendo prouedere alla salute dell'anime, e che li concubinarij lascino le concubine; e che li mariti, e moglie ritornino à viuere insieme, e si riduchino alla Vita Christiana; con il presente Editto ordiniamo, & espressamente comandiamo, che in termine di sei giorni doppo la publicatione del presente Editto. de quali li primi due per il primo, li secondi due per il secondo, & li altri due per il terzo vltimo, & peremptorio termine, li s'assegnano, deuino effettualmente hauer lassato per sempre le concubine, che tengano in casa, ò fuor di casa, & ogni pratica, e commercio loro, sotto la pena della scomunica di lata sententia, l'assolutione della quale à noi reseruiamo, e perche alcuni par che temino manco la pena spirituale, che le pecuniarie, & afflittiue, però voliamo che oltre alla scomunica incorrino nella pena di ducati 25. & in sussidio della Carcere, & altre pene à nostro arbitrio, e della pena pecuniaria se n'applichi la terza parte all'accusatore, & il resto à luoghi, & opere pie. E parimente ordiniamo, e comandiamo à tutti, e ciascuno, Marito, e Moglie, che di presente stanno tra loro separati, che nel medesimo termine come sopra, deuino esser ritornati à stare, habitare, e viuere insieme nella medesima casa, sotto le medesime pene. Et acciò si possa hauer notitia di quelli, tanto Concubinarij, quanto mariti, e mogli separati, che

Sess. 24. c. 8.

non haueranno obbedito, ordiniamo à tutti li Parochi Curati della Città di Nocera. Terra d'Angri, e di Nostra Diocesi, che passato detto tempo, & infra tutto il tempo della quadragesima di ciascheduno anno, deuino hauer dato in nota tutti li Concubinarij, e mariti, è moglie, che non stanno insieme, quali habitano nelle loro Parrocchie respettiuamente, sotto pena à ciascuno Curato della sospensione à Diuinis, che mancarà malitiosamente di denuntiare, nella quale incorga ipso fatto, e celebrando in essa diuentarà irregolare. Dat. nel Palazzo nostro Vescouale il dì 15. Febraro 1606.

Simone Lunadoro Vescouo di Nocera.

Diuieto del giuoco alle persone Ecclesiastiche.

Simone Lunadoro per la gratia di Dio, e della Sede Apostolica Vescouo, &c.

LI Sacri Canoni, e particolarmente il Sacro Concilio di Trento, comanda alli Vescoui, che deuino come Pastori vigilare sopra il gregge alla lor cura commesso, e con opportuni rimedij procurare di medicare l'infermità di quello. Di qui è, che hauendo conosciuto, che dal giuoco suol'essere infettato non solo il populo, ma anco il Clero, leuandolo dalli studij, & altri essercitij conuenienti al grado loro; però à finche venga rimediato à questo male, e che il Clero attenda al seruitio delle Chiese, alle buone lettere, ed alli essercitij propij della sua vocatione. Comandiamo, che per l'auuenire non sia alcuno Clerico di qualsiuoglia ordine, ò grado di questa nostra Città, e Dio-

e Diocesi di Nocera, che ardisca più per l'auuenire giuocare à Carte, ò dadi, sotto pena di scomunica di lata sententia. l'assolutione della quale à noi medesimi riseruiamo, quando il giuoco sia secreto, ò non si possa prouare: ma se sarà palese, e si potrà legittimamente prouare, vogliamo, che oltre alla scommunica incorra nella pena di ducati 20. per ciascuno, e ciascuna volta, da applicarsi la terza parte all'accusatore publico, ò secreto, & il restante alla fabbrica, & ornamento della nostra Catedrale, alla quale meritamente si deue questo commodo da quelli, che per attendere al giuoco con scandolo altrui, gl'hanno mancato del douuto seruitio. Dato nel Palazzo Vescouale il dì 10. Dicembre 1603.

Simone Lunadoro Vescouo di Nocera.

Diuieto dell'Arme alli Clerici della Città, e Diocesi di Nocera.

Simone Lunadoro Vescouo di Nocera. Alli Diletti nostri in Christo Clerici, tanto di maggiori, quanto di minori ordini salute, & debita obbedienza.

DOuendo l'armi de Clerici chiamati nella sorte del Signore essere l'orationi, e le lacrime per edificatione, e salute del populo, di qui è, che, acciòche li Clerici scordandosi della propia dignità, ed offitio loro, con scandalo del populo, non portino armi conuenienti solo à soldati, & illecite al grado loro. Per il presente Editto proibiamo alli Clerici ogni sorte d'Arme, nel modo, & forma, e sotto le pene, che appresso si dichiararāno.

Si

Si prohibiscono le Pistole, sotto pena di ducati cento, e la perdita dell'Arme, se il delinquẽte sarà trouato di notte: e d'vn'Anno di Carcere: se di giorno, caschi nella metà delle pene dette.

Si proibiscano Archibusi di ogni sorte, che portino palla, e poluere, sotto pena, se sarà trouato di notte il delinquente, di ducati vinticinque, e perdita dell'Arme, e due mesi di Carcere: se di giorno, incorga nella metà della pena, e nella perdita dell'Arme.

Si proibiscano spade, pugnali storte, & armi lunghe, ancora coltellacci, sotto pena di ducati dodici, e mezo, e la perdita dell'Arme, se di notte, & vn mese di Carcere: se di giorno, la metà della pena, e la perdita dell'Arme. permettendosi però ne viaggi longhi, e luoghi pericolosi, spade, ed archibusi longhi, & in ogni luogo, e tempo coltelli da tauola. Dichiariamo, che i delinquenti caschino nella pena, non solo quando dalli Ministri della nostra Corte saranno trouati in fragranti, e gli sarà leuata l'arme: ma ancora, quando saranno denuntiati, ò da nostri Ministri, ò da altri, e che per due testimoni contesti, ò altrementi sarà legittimamente prouato. Volendo, che l'esecutori guadagnino l'armi, & la quarta parte della pena, doppo che sarà esatta, & il resto s'applichi alla fabbrica della nostra Chiesa Catedrale.

Stando la consuetudine à Nocera, e sua Diòcesi di portar in mano la Mazza, si permette alli Clerici il portar detta Mazza à buono fine: ma abbusandola con dare, ò percuotere alcuna persona, in tal caso si dichiara, che incorga nella pena della spada, ò di giorno, ò di notte, come sopra è ordinato, e così comandiamo alli Clerici, che sia inuiolabilmente osseruato.

Dat.

Dat. in Nocera nel Palazzo nostro Vescouale il dì vltimo di Nouembre 1602.

Simone Lunadoro Vescouo di Nocera.

Capitolo duodecimo della sess. 25. del Conc. di Trento, sopra il pagar le Decime, da leggersi al Populo, conforme al Sinodo nel Capitolo de Decimis.

NOn si deuono sopportare, ò patir quelli, che con varie arti, & inganni cercano di ritenere, ò non pagar le Decime, che si deuono alle Chiese, ò che temerariamente, ò senza ragione occupano, ouero vsurpano quelle, che debbano pagarsi da altri, e le conuertono in vso propio, essēdo, che la solutione, ò pagamento delle Decime sia douuto à Dio e perciò quelli, che non vogliano pagarle, ò impediscano, che altri non le paghino, occupano, & vsurpano l'altrui. Comanda dunque il Santo Concilio à tutti di qualsiuoglia grado, ò conditione, che sonno obbligati à pagar le Decime, che per l'auuenire paghino interamēte quelle, alle quali di ragione sonno tenuti, à quella Catedrale, ò qualsiuoglia altra Chiesa, ò persona, alle quale legittimamente si debbano, e che quelli, ò che le ritengono, ò le vsurpano, ouero impediscano chi l'ha da pagare, si debbino scommunicare, nè s'assoluino da questo peccato, e delitto, se non dopppo che haueranno interamente restituito, ò satisfatto.

In oltre il medesimo Concilio, nello stesso Capitolo essorta ciascunò, che per carità Christiana, e per l'obbligo, che deue tenere, & hauere con i suoi Pastori, e Curati, non li paia graue souuenire

nire largamente di quei beni, che Dio gl'ha dati à laude, & honore di S. D. M. quelli Rettori, e Curati, che con le poche entrate loro non possono conseruare, e mantenere conueniente-mente: & onestamente se stessi, & le Chiese loro.

Ordine perpetuo per la celebratione delle Messe, Essequie, & accompagnatura de Morti alla Chiesa, de lquale si fà mentione nel Sinodo nel Cap. De Sepulturis.

Simone Lunadoro Vescouo di Nocera, al Capitolo, e Clero di Nocera nella Sinodo Diocesana congregato, salute, ed obbedienza alle cose infrascritte.

DEsiderando noi dar modo, e forma nella celebratione delle Messe, essequie, & accompagnatura de' Defunti, acciò non naschino disturbi, e li suffragij de Defunti si faccino pienamente. Hauiamo fatta l'infrascritta tassa, & dichiarato, & arbitrato le Messe perpetue, & ordinato, come si deue star in Chiesa nel modo, che segue, e però sendo stato da voi approuato l'infrascritto ordine, ne comandiamo la debita osseruanza, sotto le pene infrascritte.

Per le Messe perpetue, che ciascuno Sacerdote è obbligato celebrare nella sua Chiesa, l'elemosina si dichiara vno Carlino per ciascuna, di maniera, che se l'elemosine antiche non arriuassero, si celebrino quelle meno Messe, e secondo le rendite si riduchino à quanto importa vno Carlino l'vna.

Per le Messe cantate perpetue nelle dette Chiese, si dichiara l'elemosina di ciascuna, Carlini quattro.

Di-

Quando il Capitolo, e' Preti di ſopra Nocera, andaranno all'eſſequie à S. Felice delli Pagani, ſi deui dare per ciaſcuno Prete, che celebra Meſſa, grani quindici con la parte doppia à chi tocca, e non celebrando grani otto, & alli Preti delli Pagani grani dodici celebrando, e non celebrando grani ſette, e ſe occorrirà, che vi deui eſſer il corpo preſente, tutti li Preti ſieno obbligati andar alla Caſa del Defunto, & accompagnarlo alla Chieſa. ciaſcuno, che mancarà perda grani cinque, e s'applichino à quelli, che ſaranno andati.

Item quando s'andarà all'eſſequie alla Maddalena di S. Egidio, ſi debba dare à ciaſcuno Prete, che celebra Carlini due, e non celebrando, grani dieci; & alli Preti del luogo grani dodici celebrando, e non celebrando grani ſette, & douendo eſſere il corpo preſente, s'oſserui come ſopra nel capitolo primo.

Item quando li Preti della Maddalena di S. Egidio, andaranno all'eſſequie à S. Felice delli Pagani, habbino grani 12. oſſeruando come ſopra, e tanto ſi deui dare alli Preti delli Pagani, andando all'eſſequie della Maddalena di S. Egidio.

Item quando andaranno li Preti delli Paganni all'eſſequie nelle Chieſe à Nocera ſoprana, li ſi deui dare grani quindici, celebrando, e non celebrando grani otto., & alli Preti di ſopra Nocera, cominciando da S. Matteo, fin'à Santa Maria Maggiore, ſi deui dare à ciaſcuno grani dodici celebrando, e non celebrando grani ſette.

Item all'eſſequie, che ſi faranno à S. Michel'Archangelo de Malloni, alla Chieſa del Abbatia di Mater Domini, alla Chieſa di S. Maria delli Securi. alle Chieſe da S. Maggiore,

à baßo, habbino alla medeſima ragione.

Item per l'accompagnatura del morto dalla Caſa alla Chieſa, quando non ſi faranno l eſſequie, ſi deui dare vno Carlino per ciaſcuno, con la parte doppia al Curato, & alle Dignità.

Dichiarando, che quelli Preti, che ſaranno in sacris tantum non poſſino hauere ſe non mezza parte.

Dichiarando parimente, che li Preti delli Pagani nel luogo ſteßo delli Pagani, non poſſino hauer per accompagnatura, ſe non grani cinque per ciaſcuno.

E perche l'Anime de i Defunti non tardino lungo tempo ad hauer'alcuni ſuffragij, diamo facultà alli Curati del Defunto di poter celebrar doppo la morte del defunto, ò ſubbito, ò quanto più preſto potrà, non impedito, qual Meßa celebrata, li vada buona per il giorno dell'eſſequie, & habbi la elemoſina, come ſe haueſſe celebrato quella mattina, douendoſi ſtare alla ſua parola, dicendo hauer celebrato.

E perche hauiamo ſentito, che l'vnire l'eſſequie, e celebrar per più, genera confuſione, e pretendentie, però in queſta parte voliamo, che ſi riduca all'vſo antico, che del Reſiduo, pagate le ragioni al Veſcouo, & alli Curati, ſi diuida per metà col Capitolo, ò per terzo, quãdo s'è ſepellito in Chieſa de Regulari. Dichiarando, che li trentaſei Carlini ſoliti, non ſi piglino ſe non da perſone pouare, che non poſſano far eßequie vniuerſali; ma li potenti ſiano tenuti farle, ſecondo la qualità della perſona, e della robba laßata.

Dichiariamo, che ogni reſiduo, che reſtaſſe, ſi diuida per vna parte al Capitolo; per l'altra parte, alla Chieſa doue ſi fanno l'ſſequie, e ſe ſi faranno alli Pagani, la parte che tocca ſi diuida con quelli che ſaran preſenti; fra'l Rettore, e Capellani.

E per-

E perche li Curati molte volte si ritrouano occupati in molte funtioni, li concediamo per particolar priuilegio, che se la mattina dell'essequie quel Curato non celebrarà la Messa di Requie, habbia nondimeno la sua elemosina, e possi rimetter quella Messa in altro giorno, parimente se non interuerrà all'accompagnatura del defunto, habbi nondimeno la sua elemosina.

Ordiniamo, e comandiamo, che tutti li Sacerdoti, & altri Preti in sacris, deuino tanto nell'accompagnatura, quanto nell'essequie assistere in habito, e tonsura, con cotta, e berretta Sacerdotale, e quello che mancasse, sia priuo di tutta la distributione; & accresca à gl'altri osseruanti.

E perche l'essequie si faccino ordinatamente, si tolga uia ogni confusione, nel cantare, e assistere, ordiniamo al Curato della Chiesa doue si faranno l'essequie, che proueda banchi, e scanni, doue stieno li Sacerdoti con ordine, et le dignità, e Canonici habbino il primo luogo, e stieno continuatamente tutti insieme, & seguino doppo li altri Curati, e poi Preti semplici.

Item che il Primicerio, al quale di consuetudine s'appartiene, ò lui essẽdo negligente, e non curãte, il Curato del luogo ordini, e comandi vno Sacerdote idoneo per la Messa cantata, vno altro Sacerdote più atto, che facci l'Edomedario in Choro. due Sacerdoti i migliori cantanti, che intonino i Salmi, dicno li versi primi al Capitolo, e poi successiuamente à gl'altri, & le lettioni, & guidino tutto l'offitio, & gl'altri obbedischino à quelli, e nel cantare cedino alle loro voci, ne voglino fare tutti li Maestri.

Ordiniamo al Curato doue si faranno l'essequie, che proueda le pianete negre, ò pauonazze, ne permetta, che si celebri

Meßa per li defunti di Requiem, d'altri colori, ſotto pena al detto Curato di due ducati per ciaſcheduna volta, da applicarſi alla fabrica della Chieſa Catedrale, & la quarta parte all' accuſatore.

E più ſtrettamente comandiamo à ciaſcun Sacerdote, che non ardiſca celebrar Meße di Requiem, con pianeta d'altro colore, che negro, ò pauonazzo, ſotto pena di ſoſpenſione à Diuinis, nella quale incorga doppo la celebratione di quella Meſſa, e non poßa più ingerirſi in Diuinis, ſe prima da noi non li ſarà rilaſſata detta cenſura.

Ordiniamo al Curato, che ſe la Chieſa ſarà piccola, non laſſi celebrare più che due Meſſe per volta, di Requiem, ò al più tre, in luoghi tanto diſtanti, che li celebranti non ſi dieno faſtidio l'vno l altro, & li Sacerdoti, che non ſtaranno ad obbedienza di quel Curato doue ſi faranno l'eſſequie, perdino quella mattina ogni diſtributione, e la guadagni quel Curato, e ſe la poßa lecitamente ritenere.

Simone Lunadoro Veſcouo di Nocera.

RITVS CVRIÆ EPISCOPALIS NVCERINÆ PAGANORVM.

Per Adm. Reu. & Excell. D. Ioannem Alfonsum Melstrachium à Cerreto I.V.D. & Vicarium Generalem Nucer. in vnum collecti,

E T

De mandato per Illustris, & Reuerendissimi Dom. Simonis Lunadori, Patritij Senensis Diuina Prouidentia Episcopi Nucerini Reformati, ac in Diœcesana Synodo promulgati.

De Officialibus. Cap. I.

OFFICIALES, à quibus Iustitię totius vniuersâ pendet administratio, cum parum esset Iura in ciuitate condi, nisi sint Magistratus, qui illa reddere possint; omnes quo tempore habenda est Curia, in ea conueniant, nec ab illa, nisi dimissa, discedere audeant.

Quilibet officiũ suum debita diligentia exerceat, nec illud ex quauis caussa alteri demandare sibi putet licere, quod si aliquod impedimentum acciderit, quo per longum tempus abstinere debeat, maturè Vicario, vel Reuerendiss. D. Episcopo denunciet, vt qui vices eius substinere possit, nè Curię negocia impediantur, commodè prouideant, à Ciuitate verò absq; licentia, ab altero ex ijs in scriptis obtenta, non discedat.

Quæ

Quę in Curia gerenda ſunt grauiter,ac ſumma auctoritate, vrbanitate quadam condita, peragant, quæ verò ſecretò tractanda ſunt, nulli prorſus ſignificent, præſertim ſi de aliquo maleficio ſit inquirendum, vel clericus,aut laicus quiſpiam in carcerē ſit detrudendus.

Poſtremò ſi quis ex officialibus alium viderit circa munus ſibi commiſſum perperam agentē, vel turpia quęq; prę́ſertim contra honorem Curiæ, ſtatim Vicario ſignificet, quod ſi abſq; cauſſa differat, particeps flagitij habeatur.

De Vicario, & eius Iuriſdictione. Cap. II.

VIcarius quaſi Epiſcopi dextera, ſtatim codicillis Epiſcopalibus declaratus eamdem Iuriſdictionem, quàm habet Epiſcopus, exercere poteſt, dicitur enim idem Epiſcopi, ac Vicarij Tribunal: Ab his verò, quę ſpeciale requirunt mandatum, prorſus abſtineat, niſi in ijs quoq; fuerit ab Epiſcopo data opera deputatus.

Ideò de cauſis matrimonialibus non minuſquam de beneficialibus cognoſcet,nec non prę́ſentatos inſtituet ex generali commiſſione: Conferre autem beneficia, nequaquam,hoc enim Epiſcopi munus eſt, qui poteſt & hoc, ſi ſibi placuerit demandare.

In integrum quoq; reſtituet ex cauſſa, dumtamen illa tranſitum non fecerit in rem iudicatam.

Hic Vicarius Spiritualis ſubditos habet tàm Clericos Nucerinæ Diœceſis, quàm laicos vaſallos eiuſdem

Menſę

Mensę ex immemōrabili consuetudine in caussis ciuilibus, & mixtis tantum.

Sed contra clericos, etiam criminaliter agit, & vsq; ad priuationem beneficij, nec prouocatur ad Reuerendissimum D. Episcopum.

Si Vicarius non sit in vtraq; Iuris facultate priuilegium adeptus, vel saltem Decretorum Doctor, aut licentiatus, in caussis tàm ordinarijs, quàm delegatis absq; consultoris voto non se ingerat: Fiscales verò non expediat inconsultis ijs, qui pro Fisco agunt.

Quoniam graue est sub Iudice suspecto litigare, si quę iusta suspicionis caussa contra eum sit, illa coram Episcopo tantum allegari possit.

Finito officio non sub aliquo Syndico de gestis à se rationem reddere teneatur.

Statuta verò, vel constitutiones quæcunq; per eum factæ cessent prorsus dimissis fascibus, siue id morte, siue ab officij remotione contigerit.

De Vicario Foraneo. Cap. III.

Vicarius foraneus exerceat illam facultatem, quę in eius commissione continetur tantum, & ab eius sententijs, & alio quocunq; grauamine appellabili, appellatur ad Reuerendiss. D. Episcopum, vel eius Vicarium Generalem.

De Aduocato Fiscali. Cap. IV.

Aduocatus Fiscalis, caussas omnes, commodum Fisci tangentes, defendat, cum omni qua decet, prudentia, & processus attentè videat, & Iura Fiscalia benè proponat.

De Actuario. Cap. V.

ACtuarius, secreta caussarum nemini pandat; acta fideliter conscribat per se, non autem per substitutum; nisi de licentia Reuerendissimi, vel eius Vicarij, id quod seruet sub pœnis in Synodo contentis.

Processus originales, dum fabricantur, penes se habeat, eos non confidat, nisi Aduocatis, & Procuratoribus, cum fide de recepto; completis verò, consignet D. Vicario, quos ponat in Archiuio ad hoc opus destinato, sitq; cautus, in quibuscunq; Actis faciendis.

Actuarius teneatur appellanti de iure copiam actorum, congrua mercede recepta, arbitriò Reuerendiss. D. Episcopi, quàmcitius, saltem intrà mensem exhibere, qui si in differenda exhibitione, fraudem aliquam commiserit, ab officij administratione arbitrio eiusdẽ Reuerendiss. D. suspendatur, & alias patiatur pœnas de quibus in Conc. Trid. Cap. 20. sess. 24. de Reformat.

Item quod solo iuramento allegatur suspectus absque caussa.

Item quod si testis dicat aliter deposuisse, quàm ab Actuario scriptum sit, magis credatur Actuario, nisi de falso actuario, & de falso teste tractetur, quo casu tantum, creditur testi, quantum Actuario.

De modo procedendi in Caussis Criminalibus. Cap. VI.

SOlet dicta Curia in omnibus caussis criminalibus dupplici modo procedere, aut enim procedit per inquisitionem, aut ex officio, aut per accusationẽ.

Item

Procedatur quoq; in delictis quibusdam ex officio, in quibus tamen non proceditur ad querelam partis.

Quando Curia procedit per accusationem, solet recipere querelam secundum formam legis libellorum, examinantur testes per querelantem nominati, vel ex officio coram ipso D. Vicario qñ de reb. grauib. agitur.

Testes laicos non minus quàm Clericos, compellit d. Curia ad ferendum testimonium veritatis, in caussis criminalib. tàm censuris, quàm alijs iuris remedijs.

Item in inquirendo, vlciscẽdo, & iudicando scelera, inuocetur brachium seculare, si opus fuerit, & excommunicentur illud denegantes.

Cępta informatione, si Curia viderit posse molestare Clericum inquisitum, illum citat ad informandum super mouentibus mentem Curię, & signanter super tali delicto: Si autem cognouerit molestare non posse, non citat Clericum ad informandum, sed ad perhibendum testimonium veritatis super quibus interrogatus fuerit, tanquam testem; etsi Fiscus deinde ex eius dicto aliqua indicia sufficientia acquirit, carceratur.

Solet Curia cõmittere citationem iurato suo deputato, vel alio, cum termino peremptorio, arbitrio D. Vicarij, secundum loci distantiam, qualitatem negotij, personę, & temporis si citatio fuerit circumducta, solet dicta Curia iterum citare, etsi falsitas allegatur commissa in citatione, visis actis Curia prouidet.

Debet n. Iuratus omninò inuestigare personam citandam, vt de persona illum citet, quod si facta diligentia, cum non inuenerit, citabit reum Domi, vbi

habitare consueuit alioquin si incertam habeat ille sedem, vel non sit tutus ad eius domum accessus, in his casibus, solet citare per edictum affixum valuis Ecclesiæ Cathedralis.

Quo citato, & non comparente solet dicta Curia accusare contumacias, iuxtà formam aliarum Curiarũ, quibus accusatis, solet committere illius capturam; & in negocijs arduis, sequestrare etiam eius bona, et, si de sero comparuerit; carcerabitur, vel dabit cautionem de se præsentando die sequenti, prout caussæ qualitas postulabit.

Si verò antequam contumaciæ accusatæ sint, aliquis eius amicus, vel propinquus allegabit illius absentiam, aut infirmitatem, in his casibus dabitur dicto Amico, vel propinquo aliquis terminus competens ad comparere faciendum, vel recepta fide Medici de eius infirmitate, superſedetur in caussa.

Item seruat dicta Curia Fisco instante, admittere in his casibus probationes in contrarium; & proindè in d. decreto concessionis dilationis, solet decerni, quod si interim fuerit visus, vel captus, dilatione prædicta non gaudeat, & ex tunc remaneat contumax.

Item quod si deindè sponte comparear, carceretur, si contra illum adsint probationes saltem sufficientes ad torquendum: nisi verò inquisitus sit suspectus de fuga, vel dubium sit, ne informationem destruat, tunc habita aliquali informatione, non citatur ad informandum, sed carceratur de facto, iuxtà Communem DD. opinionem, deinde formatur processus attentè, & cum

omni

omni qua fieri poteſt, diligentiâ, ſi tamen Vicario viſum fuerit ex grauitate criminis.

Solet dicta Curia carceratum habilitare cum cautione de tenendo Palatium, Domum, vel Ciuitatem loco carceris, niſi Iure eſſet conuictus, vel confeſſus, vel inditiatus ad torturã, item nec relaxat à carcere eum qui alias aufugit, nec quando in fragranti crimine eſſet repertus, nec quando delictum eſſet manifeſtum, etiam ſi de pœna pecuniaria agatur, nec ex delictis grauiſſimis, niſi ex cauſſa infirmitatis, vel ſimili, & in huiuſmodi habilitationib⁹ ſtat d. Curia arbitrio boni Iudicis.

Si carceratus diſceſsit à Palatio, vel alio loco ſibi pro carcere aſſignato, & intrà breue tempus reuertatur, ſolet dicta Curia exigere partem pœnæ in fideiuſſione promiſſæ.

Item ſeruat dicta Curia carceratum examinare ſuper quibus fuerit inquiſitus: fit litis conteſtatio: publicatur proceſſus: interrogatur an habeat teſtes Fiſci pro legitimè repetitis: &, ſi defenſiones facere curet, datur ei copia repertorum, cum nominibus, & cognominibus, cum certo termine ad ſe defendendum: Si verò non habet teſtes Fiſci pro legitimè examinatis, non conceditur tota copia, ſed ſola copia Inquiſitionis, cum termino duorum dierum ad porrigenda interrogatoria, quibus pręſentatis, repetuntur teſtes, & in iuramentis illis deferendis tantum, interuenire poterit inquiſitus, ad quæ videnda citatur.

Teſtibus repetitis, datur copia repertorum cum nominibus, & cognominibus, niſi eſſent alij ſimul inquiſiti,

ſiti,

siti, qui nôn essent in fortijs Curiæ, nam eò casu conceditur copia inquisitionis tantum.

Item solet Curia dicta dare terminum probatorium ad defendendum, reo etiam non petente.

Examinantur testes ad instantiam inquisiti, cum interrogatorijs Fisci, ad quę danda ipse citatur, & ad videnda illorum iuramenta.

Item seruat dicta Curia ad instantiam Fisci, concedere etiam terminum repulsæ.

Quoties verò nil vlterius remanet agendum, tàm ex parte inquisiti, quàm Fisci, & accusatoris, & tàm in termino defensiuo, quàm ad repulsam (quoties petita fuerit) solet D. Vicarius processum satis diligenter videre, dicta testium ponderare, etsi indicia satis sufficientia viderit contra inquisitum adesse, torturę subijciendum esse decernit, si ex tortura illata confessus fuerit illum condemnat.

Si verò conuictus, vel confessus est; mandat illum torqueri ad sciendum complices, & fautores; citra tamen præiudicium conuicti, & confessi.

Si nec semiplenè est conuictus, tunc tamquam deficiente probatione, est absoluendus (est enim vera conclusio, quod etiam in caussis criminalibus, actore non probante, reus absoluitur.

De Instrumentorum liquidatione. Cap. VII.

Sciant omnes seruare dictam Curiam in instrumentorum liquidatione ritum Mag. Cur. Vicar.

Item

Item præsentato instrumento charta pergamena, cũ subscriptione Notarij, Iudicis ad contractus, duorum, vel trium testium iuxtà dictum ritum, expeditur citatio super tenore instrumenti, & citatur debitor, deindè oĩa fiunt, quę traduntur per d. ritum, & per scribentes ibi.

Item seruat dicta Curia liquidare instrumenta, non solum contra suos Clericos, sed contra suos vassallos laicos ex immemorabili consuetudine.

Item quod Vicarius cognoscat de illiquidatione etiam parte non opponente, nec ità libenter liquidat instrumenta.

Item quod non liquidetur instrumentum illi, qui dum etiam, quod in eo adsit clausula illa, & pro liquido possit præsentari.

Item quod instrumentum initum inter laicos non vassallos, si deindè aliquis eorum efficiatur Clericus, eo casu liquidatur in Curia.

Item non liquidatur instrumentum iuxtà formam d. ritus, quando fuerint præteriti xx. anni à die natæ citationis, sed agatur via ordinaria.

De obligationibus stipulatis penès Acta Curiæ. Cap. VIII.

ACcusantur in dicta Curia obligationes stipulatę penes acta Curiæ, tàm contra vassallos laicos, quàm contra Clericos, & exequitur pœna per Procuratorem Fiscalem.

Item seruat d. Curia, obligationem iàm factam, penes Curiam secularem contra laicum, qui deindè effe-

ctus est Clericus, non exequi facere, nisi prius citetur reus, ad dicendum caussam quare, contra ipsum exequi non debeat.

Quòd pœnę tàm obligationum incusatorũ, quàm instrumentorum liquidandorum exigantur ad rationem ducatorum decem pro centinario, quæ spectant ad mensam Episcopalem.

Item quòd obligationes Curię capiantur per ipsius ordinarium actuarium, & in libro extendantur; verũ si acciderit stipulari per alium, vt consuetum est in Ciuitate Nucerię, ipse teneatur infra tres dies illas in libro ipsius Curiæ conscribere, quæ omnia minimè facere valeat, absq; speciali licentia actuarij ordinarij dictę Curiæ nostræ.

De modo procedendi in Caussis Ciuilibus ordinarijs. Cap. IX.

Solet dicta Curia recipere libellos, non generales, sed speciales, cum omnibus istis requisitis. vid. quicquid. Coram quo, Quo iure petatur, etiam à quo; quibus adimpletis, ritę compositus quisque libellus erit.

Item mandat dicta Curia libellum pręsentatum per Actorem intimari parti aduersę cum termino pręfixo secundum distantiam loci.

Item si cõtigerit libellum intimari extrà Diœcesim, solet d. Curia seruare, vt citetur pars aduersa, vel personaliter, vel Domi in pręsentia duorum testium.

Item relatione facta, & reo non comparente, accusantur

ſantur contumaciæ, quibus incuſatis exequitur pro primo decreto, & immittitur in poſſeſſionem bonorum pro concurrenti quantitate, vel ſi in rem agatur, ſolam rem petitam, qua miſſione facta, ſi infrà tres menſes comparuerit, vel alium terminum arbitrio Iudicis, à die interpoſiti decreti, & purgauerit contumaciam, & recuperare voluerit poſſeſſionem, admittitur, refectis expenſis cum cautione de Iudicio ſiſti.

Item ſi reus poſt d. terminum non comparuerit, accuſatis iterum contumacijs per Actorem, procedit dicta Curia ad ſecundi decreti interpoſitionem, ſi verò comparuerit in termino, vel poſt tres dies vtiles, poſt comparitionem continuò ſequentes, & expenſas reſtituerit, auditur, ac ſi à principio in iudicio fuiſſet.

Poſt ſecundi Decreti interpoſitionem, ſi reus comparuerit intra menſem, vel alium ſimilem terminum, & debitum cum omnibus expenſis reſtituerit, recuperabit poſſeſſionem: poſt dictum terminum amplius non auditur, niſi docuerit de legitimo impedimento.

Si actor exequi noluerit ex primo decreto, ſed cauſſam proſequi, tunc curabit ſibi impertiri terminum probationum in contumaciam, & omnia fieri neceſſaria ad cauſſam.

Item ſeruat dicta Curia audire minorem contumacem per reſtitutionem in integrum, etiam non refectis expenſis.

Reo verò in termino comparenti, datur copia libelli ſumptibus actoris, & terminus ad conſultè reſpondendum, ſi velit cedere, vel contendere.

 Item

Item seruat d. Curia cogere Actorem ad præstandam copiam instrumenti nominati in libello, & copiá aliorum instrumentorum, & scripturarum relatarum in d. libello ipsi reo petenti ante litis contestationem, nisi dictum instrumentum, vel scriptura præsumitur esse penes ipsum reum, vel si verosimiliter de ipsis esset informatus, vel si Actor illud in promptu non habe-ret, iuramento ei prius delato, aut assertorie de illo mentionem faceret in libello.

Item seruat d. Curia concedere terminum dicto reo ad opponendas exceptiones dilatorias, & peremptorias, & alium ad illas probandas.

Item si exceptiones peremptorię liquidè opponenti, ita vt altiorem non requirant indaginem, tunc ad merita causſę non reijcientur, sed totaliter oppositæ, victoriam caussarum Reis tribuent, & earum cursum impedient, atq; diriment.

Actore nomine alieno agenti, vt procuratorio, seruat d. Curia ad instantiam partis pręceptum facere, vt exhibeant mandatum.

Item seruat d. Curia, quod Pater agat pro filio, vel è contra, vel quilibet coniunctus vsq; ad quartum gradum nec petet mandatum procurationis, etiam ad partis instantiam, si de rato cauerit.

Item seruat d. Curia in quibuscunq; Iudicijs mandare, vt Actor suam legitimet personam.

Item seruat d. Curia non recipere oppositas exceptiones litis ingressum impedientes, post litis contestationem, nisi nouæ opponantur.

Ex-

Exceptionibus reiectis, vel ad merita reseruatis, Actor præstet iuramentum de calumnia, Reus tenetur respondere ad interrogationes factas per ipsum Actorem, videlicet si tenet, & possidet, vel si est hæres, vel nè, & similia, aliàs habetur pro confesso, vel negante in contumaciam, & huiusmodi interrogationes, non modo prosunt Actori, verum etiam, & ipsi iudici, nè iudicium reddatur elusorium.

Item huiusmodi responsiones fiunt per principalem, vel Procuratorem, speciale hebentem mandatum. Item seruat dicta Curia huiusmodi interrogationes facere ex officio, in quacunq; iudicicij parte, etiam super nouis capitibus.

Item tenetur Reus ad instantiam Actoris declarare exceptiones vagas, atq; generales per eum oppositas in facto tantum consistentes, non autem in Iure, puta quando Reus opponit exceptiones carentię, & incompetentiæ actionis.

His adimpletis solet dicta Curia certum terminum probatorium vtriq; parti impertiri (modo petatur) recipere articulos, super quibus testes examinandi erunt.

Item quod procedatur absq; termino probatorio, quando caussa consistit in mero puncto iuris.

Item si terminus fuerit elapsus, & in eo neutra pars quicquam probauerit, non propterea poterit ad illud reintegrari, etiam actore petente.

Etsi aliquis de litigantibus petierit copiam articulorum ad finem formandi interrogatoria, & videndi an articuli sint impertinentes, solet dicta Curia con-

concedere, ad quę prosequenda datur breuis terminus.

Item pars petens copiam articulorum ad effectum prędictum antequàm consignetur, debet prius examinari aduersario petente.

Item quod recipiantur alij articuli de nouo, vltra præsentatos.

Testes citati examinentur per actuarium, verum si per partes fit nominatio testium extrà locum iudicij, solet dicta Curia, præuia lista suspectorum, examen officiali speciali illius loci, vel viciniorum committere, & non aliter, nec alio modo.

Item in huiusmodi examine faciendo, vltra terminum probatorium datur pro qualibet dieta numerus quinq; dierum.

Item quod quilibet intendens facere nominationem testium extrà locum iudicij, teneatur eam facere intrà quinq; dies termini, postquam ei notificatus fuerit.

Articulis, siuè positionibus præsentatis, Reus tenetur deponere ad instantiam Actoris, & sic è contrà per verbum credo, vel non credo, vel per verbum pręcisè affirmatiuum, vel negatiuum, puta, est, vel non est, aut per verbum, dubito, & fit dicta depositio post terminum etiam post conclusum in caussa, ex officio iudicis tantum: articulis, siuè positionibus præsentatis, Reus tenetur deponere ad instantiam Actoris; & sic è contrà.

Item si principalis sit absens, tunc expensæ erogandæ pro expeditione literarum commissionalium, spectant ad petentem ipsam depositionem, salarium verò

quod

quod datur officiali, cui d. examen committitur, spectat ad ipsum principalem examinandum. Si verò officialis illius loci, in quo degit principalis examinandus, allegetur suspectus per petentem depositionem, tunc illius salarium soluendum est per dictum petentem depositionem, tamquam caussa harum expensarum.

Item seruat dicta Curia, pendente dicta depositione, in caussa supersedere, nec principalem super impertinentibus examinare.

Item seruat dicta Curia, antequam testes examinentur, citare partem aduersam ad videndum iuramenta testium, & similiter eius Procuratorem, cum quo lis est contestata.

Item quod testes turmatim non recipiantur, sed singulatim, vnus post alium, in loco secreto, ne vnus alium instruat.

Item quod non permittatur testes referri ad priorem depositionem, in eadem, vel diuersa caussa facta, sed interrogentur per extensum, & eorum dicta per extensum repetantur, non autem per viam simplicis repetitionis.

Testibus examinatis, & termine elapso, fit publicatio cum termino ad præsentandum; conceditur repulsa petenti, & repulsa repulsæ, reseruatis priuilegijs ijs, quibus de iure competunt.

Item terminus primi beneficij sit medietas primi termini, & terminus secundi beneficij, medietas termini primi beneficij.

Pententes repulsam, vel beneficia, & illis non vten-

Quę in Curia gerenda ſunt grauiter,ac ſumma au-ctoritate, vrbanitate quadam condita, peragant, quæ verò ſecretò tractanda ſunt, nulli prorſus ſignificent, præſertim ſi de aliquo maleficio ſit inquirendum, vel clericus,aut laicus quiſpiam in carcerē ſit detrudendus.

Poſtremò ſi quis ex officialibus alium viderit circa munus ſibi commiſſum perperam agentē, vel turpia quęq; pręſertim contra honorem Curiæ, ſtatim Vicario ſignificet, quod ſi abſq; cauſſa differat, particeps flagitij habeatur.

De Vicario, & eius Iuriſdictione. Cap. II.

VIcarius quaſi Epiſcopi dextera, ſtatim codicillis Epiſcopalibus declaratus eamdem Iuriſdictionem, quàm habet Epiſcopus, exercere poteſt, dicitur enim idem Epiſcopi, ac Vicarij Tribunal: Ab his verò, quę ſpeciale requirunt mandatum, prorſus abſtineat, niſi in ijs quoq; fuerit ab Epiſcopo data opera deputatus.

Ideò de cauſis matrimonialibus non minuſquam de beneficialibus cognoſcet,nec non pręſentatos inſtituet ex generali commiſſione: Conferre autem beneficia, nequaquam,hoc enim Epiſcopi munus eſt, qui poteſt & hoc, ſi ſibi placuerit demandare.

In integrum quoq; reſtituet ex cauſſa, dumtamen illa tranſitum non fecerit in rem iudicatam.

Hic Vicarius Spiritualis ſubditos habet tàm Clericos Nucerinæ Diœceſis, quàm laicos vaſallos eiuſdem

Mensę ex immemorabili consuetudine in caussis ciuilibus, & mixtis tantum.

Sed contra clericos, etiam criminaliter agit, & vsq; ad priuationem beneficij, nec prouocatur ad Reuerendissimum D. Episcopum.

Si Vicarius non sit in vtraq; Iuris facultate priuilegium adeptus, vel saltem Decretorum Doctor, aut licentiatus, in caussis tàm ordinarijs, quàm delegatis absq; consultoris voto non se ingerat: Fiscales verò non expediat inconsultis ijs, qui pro Fisco agunt.

Quoniam graue est sub Iudice suspecto litigare, si quę iusta suspicionis caussa contra eum sit, illa coram Episcopo tantum allegari possit.

Finito officio non sub aliquo Syndico de gestis à se rationem reddere teneatur.

Statuta verò, vel constitutiones quæcunq; per eum factæ cessent prorsus dimissis fascibus, siue id morte, siue ab officij remotione contigerit.

De Vicario Foraneo. Cap. III.

Vicarius foraneus exerceat illam facultatem, quę in eius commissione continetur tantum, & ab eius sententijs, & alio quocunq; grauamine appellabili, appellatur ad Reuerendiss. D. Episcopum, vel eius Vicarium Generalem.

De Aduocato Fiscali. Cap. IV.

Aduócatus Fiscalis, caussas omnes, cómmodum Fisci tangentes, defendat, cum omni qua decet, prudentia, & processus attentè videat, & Iura Fiscalia benè proponat.

De

De Actuario. Cap. V.

ACtuarius, ſecreta cauſſarum nemini pandat; acta fideliter conſcribat per ſe, non autem per ſubſtitutum; niſi de licentia Reuerendiſsimi, vel eius Vicarij, id quod ſeruet ſub pœnis in Synodo contentis.

Proceſſus originales, dum fabricantur, penes ſe habeat, eos non confidat, niſi Aduocatis, & Procuratoribus, cum fide de recepto; completis verò, conſignet D. Vicario, quos ponat in Archiuio ad hoc opus deſtinato, ſitq; cautus, in quibuſcunq; Actis faciendis.

Actuarius teneatur appellanti de iure copiam actorum, congrua mercede recepta, arbitrio Reuerendiſs. D. Epiſcopi, quàmcitius, ſaltem intrà menſem exhibere, qui ſi in differenda exhibitione, fraudem aliquam commiſerit, ab officij adminiſtratione arbitrio eiuſdē Reuerendiſs. D. ſuſpendatur, & alias patiatur pœnas de quibus in Conc. Trid. Cap. 20. ſeſſ. 24. de Reformat.

Item quod ſolo iuramento allegatur ſuſpectus abſque cauſſa.

Item quod ſi teſtis dicat aliter depoſuiſſe, quàm ab Actuario ſcriptum ſit, magis credatur Actuario, niſi de falſo actuario, & de falſo teſte tractetur, quo caſu tantum, creditur teſti, quantum Actuario.

De modo procedendi in Cauſſis Criminalibus. Cap. VI.

SOlet dicta Curia in omnibus cauſſis criminalibus dupplici modo procedere, aut enim procedit per inquiſitionem, aut ex officio, aut per accuſationē.

Item

Procedatur quoq; in delictis quibusdam ex officio, in quibus tamen non proceditur ad querelam partis.

Quando Curia procedit per accusationem, solet recipere querelam secundum formam legis libellorum, examinantur testes per querelantem nominati, vel ex officio coram ipso D. Vicario qñ de reb. grauib. agitur.

Testes laicos non minus quàm Clericos, compellit d. Curia ad ferendum testimonium veritatis, in caussis criminalib. tàm censuris, quàm alijs iuris remedijs.

Item in inquirendo, vlciscẽdo, & iudicando scelera, inuocetur brachium seculare, si opus fuerit, & excommunicentur illud denegantes.

Cepta informatione, si Curia viderit posse molestare Clericum inquisitum, illum citat ad informandum super mouentibus mentem Curię, & signanter super tali delicto: Si autem cognouerit molestare non posse, non citat Clericum ad informandum, sed ad perhibendum testimonium veritatis super quibus interrogatus fuerit, tanquam testem; etsi Fiscus deinde ex eius dicto aliqua indicia sufficientia acquirit, carceratur.

Solet Curia cõmittere citationem iurato suo deputato, vel alio, cum termino peremptorio, arbitrio D. Vicarij, secundum loci distantiam, qualitatem negotij, personę, & temporis si citatio fuerit circumducta, solet dicta Curia iterum citare, etsi falsitas allegatur commissa in citatione, visis actis Curia prouidet.

Debet n. Iuratus omninò inuestigare personam citandam, vt de persona illum citet, quod si facta diligentia, eum non inuenerit, citabit reum Domi, vbi

habitare consueuit alioquin si incertam habeat ille sedem, vel non sit tutus ad eius domum accessus, in his casibus, solet citare per edictum affixum valuis Ecclesiæ Cathedralis.

Quo citato, & non comparente solet dicta Curia accusare contumacias, iuxtà formam aliarum Curiarū, quibus accusatis, solet committere illius capturam; & in negocijs arduis, sequestrare etiam eius bona, et, si de sero comparuerit, carcerabitur, vel dabit cautionem de se præsentando die sequenti, prout caussæ qualitas postulabit.

Si verò antequam contumaciæ accusatæ sint, aliquis eius amicus, vel propinquus allegabit illius absentiam, aut infirmitatem, in his casibus dabitur dicto Amico, vel propinquo aliquis terminus competens ad comparere faciendum, vel recepta fide Medici de eius infirmitate, supersedetur in caussa.

Item seruat dicta Curia Fisco instante, admittere in his casibus probationes in contrarium; & proindè in d. decreto concessionis dilationis, solet decerni; quod si interim fuerit visus, vel captus, dilatione prædicta non gaudeat, & ex tunc remaneat contumax.

Item quod si deindè sponte compareat, carceretur, si contra illum adsint probationes saltem sufficientes ad torquendum: nisi verò inquisitus sit suspectus de fuga, vel dubium sit, ne informationem destruat, tunc habita aliquali informatione, non citatur ad informandum, sed carceratur de facto, iuxtà Communem DD. opinionem, deinde formatur processus attentè, & cum

omni

omni qua fieri poteſt, diligentia, ſi tamen Vicario viſum fuerit ex grauitate criminis . . . . .

Solet dicta Curia carceratum habilitare cum cautione de tenendo Palatium, Domum, vel Ciuitatem loco carceris, niſi Iure eſſet conuictus, vel confeſſus, vel inditiatus ad torturã, item nec relaxat à carcere eum qui alias aufugit, nec quando in fragranti crimine eſſet repertus, nec quando delictum eſſet manifeſtum, etiam ſi de pœna pecuniaria agatur, nec ex delictis grauiſſimis, niſi ex cauſſa infirmitatis, vel ſimili; & in huiuſmodi habilitationibꝰ ſtat d. Curia arbitrio boni Iudicis.

Si carceratus diſceſsit à Palatio, vel alio loco ſibi pro carcere aſſignato, & intrà breue tempus reuertatur, ſolet dicta Curia exigere partem pœnæ infideiuſſione promiſſæ.

Item ſeruat dicta Curia carceratum examinare ſuper quibus fuerit inquiſitus: fit litis conteſtatio: publicatur proceſſus: interrogatur an habeat teſtes Fiſci pro legitimè repetitis: &, ſi defenſiones facere curet, datur ei copia repertorum, cum nominibus, & cognominibus, cum certo termine ad ſe defendendum: Si verò non habet teſtes Fiſci pro legitimè examinatis, non conceditur tota copia, ſed ſola copia Inquiſitionis, cum termino duorum dierum ad porrigenda interrogatoria, quibus prȩſentatis, repetuntur teſtes, & in iuramentis illis deferendis tantum, interuenire poterit inquiſitus, ad quæ videnda citatur.

Teſtibus repetitis, datur copia repertorum cum nominibus, & cognominibus, niſi eſſent alij ſimul inqui-

siti, qui nôn essent in fortijs Curiæ, nam eò casu conceditur copia inquisitionis tantum.

Item solet Curia dicta dare terminum probatorium ad defendendum, reo etiam non petente.

Examinantur testes ad instantiam inquisiti, cum interrogatorijs Fisci, ad quę danda ipse citatur, & ad videnda illorum iuramenta.

Item seruat dicta Curia ad instantiam Fisci, concedere etiam terminum repulsæ.

Quoties verò nil vlterius remanet agendum, tàm ex parte inquisiti, quàm Fisci, & accusatoris, & tàm in termino defensiuo, quàm ad repulsam (quoties petita fuerit) solet D. Vicarius processum satis diligenter videre, dicta testium ponderare, et si indicia satis sufficientia viderit contra inquisitum adesse, torturę subijciendum esse decernit, si ex tortura illata confessus fuerit illum condemnat.

Si verò conuictus, vel confessus est; mandat illum torqueri ad sciendum complices, & fautores; citra tamen præiudicium conuicti, & confessi.

Si nec semiplenè est conuictus, tunc tamquam deficiente probatione, est absoluendus (est enim vera conclusio, quod etiam in caussis criminalibus, actore non probante, reus absoluitur.

De Instrumentorum liquidatione. Cap. VII.

SCiant omnes seruare dictam Curiam in instrumentorum liquidatione ritum Mag. Cur. Vicar.

Item

Item præsentato instrumento charta pergamena, cũ subscriptione Notarij, Iudicis ad contractus, duorum, vel trium testium iuxtà dictum ritum, expeditur citatio super tenore instrumenti, & citatur debitor, deindè oĩa fiunt, quę traduntur per d. ritum, & per scribentes ibi.

Item seruat dicta Curia liquidare instrumenta, non solum contra suos Clericos, sed contra suos vassallos laicos ex immemorabili consuetudine.

Item quod Vicarius cognoscat de illiquidatione etiam parte non opponente, ñec ità libenter liquidat instrumenta.

Item quod non liquidetur instrumentum illi, qui dum etiam, quod in eo adsit clausula illa, & pro liquido possit præsentari.

Item quod instrumentum initum inter laicos non vassallos, si deindè aliquis eorum efficiatur Clericus, eo casu liquidatur in Curia.

Item non liquidatur instrumentum iuxtà formam d. ritus, quando fuerint præteriti xx. anni à die natæ citationis, sed agatur via ordinaria.

De obligationibus stipulatis penès Acta Curiæ. Cap. VIII.

Accusantur in dicta Curia obligationes stipulatę penes acta Curiæ, tàm contra vassallos laicos, quàm contra Clericos, & exequitur pœna per Procuratorem Fiscalem.

Item seruat d. Curia, obligationem iàm factam, penes Curiam secularem contra laicum, qui deindè effe-

ctus est Clericus, non exequi facere, nisi prius citetur reus, ad dicendum caussam quare, contra ipsum exequi non debeat.

Quòd pœnę tàm obligationum incusatorũ; quàm instrumentorum liquidandorum exigantur ad rationem ducatorum decem pro centinario, quæ spectant ad mensam Episcopalem.

Item quòd obligationes Curię capiantur per ipsius ordinarium actuarium, & in libro extendantur; verũ si acciderit stipulari per alium, vt consuetum est in Ciuitate Nucerię, ipse teneatur infra tres dies illas in libro ipsius Curiæ conscribere, quæ omnia minimè facere valeat, absq; speciali licentia actuarij ordinarij dictę Curiæ nostræ.

De modo procedendi in Caussis Ciuilibus ordinarijs. Cap. IX.

Solet dicta Curia recipere libellos, non generales, sed speciales, cum omnibus istis requisitis. vid. quicquid. Coram quo, Quo iure petatur, etiam à quo; quibus adimpletis, ritè compositus quisque libellus erit.

Item mandat dicta Curia libellum pręsentatum per Actorem intimari parti aduersę cum termino pręfixo secundum distantiam loci.

Item si cõtigerit libellum intimari extrà Diœcesim, solet d. Curia seruare, vt citetur pars aduersa, vel personaliter, vel Domi in pręsentia duorum testium.

Item relatione facta, & reo non comparente, accusantur

ſantur contumaciæ, quibus incuſatis exequitur pro primo decreto, & immittitur in poſſeſſionem bonorum pro concurrenti quantitate, vel ſi in rem agatur, ſolam rem petitam, qua miſſione facta, ſi infrà tres menſes comparuerit, vel alium terminum arbitrio Iudicis, à die interpoſiti decreti, & purgauerit contumaciam, & recuperare voluerit poſſeſſionem, admittitur, refectis expenſis cum cautione de Iudicio ſiſti.

Item ſi reus poſt d. terminum non comparuerit, accuſatis iterum contumacijs per Actorem, procedit dicta Curia ad ſecundi decreti interpoſitionem, ſi verò comparuerit in termino, vel poſt tres dies vtiles, poſt comparitionem continuò ſequentes, & expenſas reſtituerit, auditur, ac ſi à principio in iudicio fuiſſet.

Poſt ſecundi Decreti interpoſitionem, ſi reus comparuerit intra menſem, vel alium ſimilem terminum, & debitum cum omnibus expenſis reſtituerit, recuperabit poſſeſſionem: poſt dictum terminum amplius non auditur, niſi docuerit de legitimo impedimento.

Si actor exequi noluerit ex primo decreto, ſed cauſſam proſequi, tunc curabit ſibi impertiri terminum probationum in contumaciam, & omnia fieri neceſſaria ad cauſſam.

Item ſeruat dicta Curia audire minorem contumacem per reſtitutionem in integrum, etiam non refectis expenſis.

Reo verò in termino comparenti, datur copia libelli ſumptibus actoris, & terminus ad conſultè reſpondendum, ſi velit cedere, vel contendere.

Item seruat d. Curia cogere Actorem ad præstandam copiam instrumenti nominati in libello, & copiá aliorum instrumentorum, & scripturarum relatarum in d. libello ipsi reo petenti ante litis contestationem, nisi dictum instrumentum, vel scriptura præsumitur esse penes ipsum reum, vel si verosimiliter de ipsis esset informatus, vel si Actor illud in promptu non haberet, iuramento ei prius delato, aut assertorie de illo mentionem faceret in libello.

Item seruat d. Curia concedere terminum dicto reo ad opponendas exceptiones dilatorias, & peremptorias, & alium ad illas probandas.

Item si exceptiones peremptorię liquidè opponenti, ita vt altiorem non requirant indaginem, tunc ad merita caussę non reijcientur, sed totaliter oppositæ, victoriam caussarum Reis tribuent, & earum cursum impedient, atq; diriment.

Actore nomine alieno agenti, vt procuratorio, seruat d. Curia ad instantiam partis pręceptum facere, vt exhibeant mandatum.

Item seruat d. Curia, quod Pater agat pro filio, vel è contra, vel quilibet coniunctus vsq; ad quartum gradum nec petet mandatum procurationis, etiam ad partis instantiam, si de rato cauerit.

Item seruat d. Curia in quibuscunq; Iudicijs mandare, vt Actor suam legitimet personam.

Item seruat d. Curia non recipere oppositas exceptiones litis ingressum impedientes, post litis contestationem, nisi nouæ opponantur.

Ex-

Exceptionibus reiectis, vel ad merita reseruatis, Actor præster iuramentum de calumnia, Reus tenetur respondere ad interrogationes factas per ipsum Actorem, videlicet si tenet, & possidet, vel si est hæres, vel nè, & similia, aliàs habetur pro confesso, vel negante in contumaciam, & huiusmodi interrogationes, non modo prosunt Actori, verum etiam, & ipsi iudici, nè iudicium reddatur elusorium.

Item huiusmodi responsiones fiunt per principalem, vel Procuratorem, speciale hebentem mandatum. Item seruat dicta Curia huiusmodi interrogationes facere ex officio, in quacunq; iudicicij parte, etiam super nouis capitibus.

Item tenetur Reus ad instantiam Actoris declarare exceptiones vagas, atq; generales per eum oppositas in facto tantum consistentes, non autem in Iure, puta quando Reus opponit exceptiones carentię, & incompetentiæ actionis.

His adimpletis solet dicta Curia certum terminum probatorium vtriq; parti impertiri (modo petatur) recipere articulos, super quibus testes examinandi erunt.

Item quod procedatur absq; termino probatorio, quando caussa consistit in mero puncto iuris.

Item si terminus fuerit elapsus, & in eo neutra pars quicquam probauerit, non propterea poterit ad illud reintegrari, etiam actore petente.

Etsi aliquis de litigantibus petierit copiam articulorum ad finem formandi interrogatoria, & videndi an articuli sint impertinentes, solet dicta Curia con-

quod datur officiali, cui d. examen committitur, spectat ad ipsum principalem examinandum. Si verò officialis illius loci, in quo degit principalis examinandus, allegetur suspectus per petentem depositionem, tunc illius salarium soluendum est per dictum petentem depositionem, tamquam caussa harum expensarum.

Item seruat dicta Curia, pendente dicta depositione, in caussa supersedere; nec principalem super impertinentibus examinare.

Item seruat dicta Curia, antequam testes examinentur, citare partem aduersam ad videndum iuramenta testium, & similiter eius Procuratorem, cum quo lis est contestata.

Item quod testes turmatim non recipiantur, sed singulatim, vnus post alium, in loco secreto, ne vnus alium instruat.

Item quod non permittatur testes referri ad priorem depositionem, in eadem, vel diuersa caussa facta, sed interrogentur per extensum, & eorum dicta per extensum repetantur, non autem per viam simplicis repetitionis.

Testibus examinatis, & termine elapso, fit publicatio cum termino ad præsentandum; conceditur repulsa petenti, & repulsa repulsæ, reseruatis priuilegijs ijs, quibus de iure competunt.

Item terminus primi beneficij sit medietas primi termini, & terminus secundi beneficij, medietas termini primi beneficij.

Pentents repulsam, vel beneficia, & illis non vten-

tes, puniantur pæna arbitraria iudicis.

Post caussam introductam, beneficia non concedantur, & semel concesso beneficio, non possit illud petens, renunciare in damnũ alterius partis etiam maioris.

Item anteq̃ fiat cõclusio solet d. Curia seruare, vt parti aduersę intimetur instantia, in qua petitur ipsa fieri.

Item facta cõclusione, clausum est os partibus, tàm in examinando, quàm in præsentando scripturas, nisi scripturę nouiter fuerint repertæ, vel in conclusione fuerit opposita clausula illa, videlicet facta est conclusio in forma.

Item solet dicta Curia deferre iuramentum volenti pręsentare has nouas scripturas videlicet, an sit verum, nouiter illas reperijsse.

Item antequã Processus Iudici asportetur pro illius expeditione, seruat dicta Curia facere monitionem ad dicẽdum, siue ad sententiam quæ intimatur partibus, & cum relatione ponitur in processu, nisi tñ fuerit petitus terminus ad impugnãdum scripturas de nouo pręsentatas, vel fuerit petita declaratio circa vsum.

Item fiat declaratio formiter per Procuratorem, quę ratificari debet per eius principalem, & si pars declarare noluerit compelletur.

De modo procedendi in caussis summarijs. Cap. X.

SEruat d. Curia summariè simpliciter, & de plano, sine figura iudicij, & sola facti veritate inspecta, procedere in omnibus caussis à iure permissis.

Pla-

Placet, vt in ijs pro libello sufficiat talis, qualis petitio, quæ sit tàm etiam clara, vt Reus deliberare possit, an velit cedere, vel contendere.

Item datur reo copia d. talis, qualis petitionis, eius sumptibus.

Item quod huiusmodi caussę possint incipere ab articulis, & in illis sublata sunt substantialia iudicij, puta litis contestatio, & simila; in ferendis autem sententijs, & probationibus seruatur dispositio Iuris Communis, & iuramenta calumniæ.

Item citentur aduersarij in quolibet actu præiudiciali amputentur dilationes, & procedatur in ferijs ad vtilitatem hominis tantum.

Item quod Vicarius, caussas huiusmodi, quantum poterit, faciat breuiores, exceptiones, & appellationes frustratorias repellendo, partium, Aduocatorum, & Procuratorum contentiones, & iurgia testiumq; superfluam multitudinem repellat.

Item quod detur terminus pręfinitus vtriq; parti ad probandum incumbentijs, seruata forma tradita supra de modo procedendi in caussis Ciuilibus ordinarijs.

Item quod depositio principalis petatur in quacunque parte iudicij.

Item testibus ritè receptis, seruat d. Curia non concedere repulsam, nec primum, nec secundum Beneficium in caussis summarijs, in quib. non agitur de damno irreparabili.

Item non publicato processu, nec conclusa caussa, seruat Curia partes monere ad dicendum, & sententiã,

& ad-

& admittere ſcripturas pręſentatas in quacunq; iudicij parte ante ſententiam.

Item quod Vicarius ſententiam ſine ſcriptis, ſtans, vel ſedens proferre poſſit, prout ſibi magis placuerit, etiam non conformem libello.

Item Vicarius in cauſſis modicis, puta ſex Ducat. & infra, vel inter ſtipendiarios, & his ſimilibus procedit ſine ſcriptis.

Item quando Vicarius mittit ſeruientem Curię ad debitorem ad inſtantiam creditoris aliquid petentes, mandat dicto debitori, vt ſtatim coram eo compareat; non autem quod ſoluat d. creditori, vel compareat die ſequenti, & ſi eſt ſuſpectus de fuga, ordinet d. ſeruienti, quod ipſum vocet, & veniet cum eo, quo debitore coram Vicario ueniente, creditor oretenus ſuam aperiat intentionem, & debitor replicet quod ſibi videbitur, & ſic ſummariè mandet, vt ſoluat, vel non diſcedat à Palatio, vel probet, quod dicit, prout facti qualitas expoſcit.

De modo procedendi in Appellationibus. Cap. XI.

SEruat d. Curia non admittere appellationes niſi à decretis diffinitiuis, vel habentibus vim diffinitiui, vel interloqutorijs damnum irreparabile continentibus.

Item quod appellationes non recipiantur niſi per publica documenta, cùm decreto, quòd partibus intimetur ad dicendum an debeat admitti, vel nè, vel quando clarè

do clarè apparet non esse admittēdas cum prouisione negatiua, videlicet non admittit, nisi si, & in quantum.

Item quod admittantur appellationes sine mandatis, personis pro suis cognatis, modo cauerint de rato, & ratificatio venerit infrà tempus appellandi.

Exequantur decreta lata in caussis residentię, correctionis morum, & visitationis nisi tractetur de damno per diffinitiuam, irreparabile, vel visitator, citata parte, adhibita caussę cognitione, processerit; item electionis factę per concursum, item determinationis omnium controuersiarum de præcedentia in processionibus publicis, tùm in his, quę fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferēda vmbella, & alijs similibus, item penæ impositæ Clericis concubinarijs, item sententiæ condemnatorię in caussis mercedum, non obstantibus appellationibus, & inhibitionibus quibuscunque.

Item legitima appellatione pendente, liceat innouare in accessorijs, non autem in negocio principali, puta, prouidere de alimentis, ne animalia pereant, & sic de similibus.

Inhibitionibus post appellationem, vt pręmittitur sine interpositione decreti deffinitiui, vel caussæ diffinitiuæ vim habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis, non parcatur.

Item quod à sententia etiam diffinitiua, contra verū contumacem probata, non recipiatur appellatio, nec inhibitio, aut quęuis alia prouisio, donec huiusmodi non purgauerit contumaciam.

Car-

Carceratus, pendente appellatione remaneat in carceribus dictę Curię, donec iudex ad quem, visis actis, & caussa cognita aliter decreuerit.

Inhibitiones, vt pręmittitur super appellationibus à decretis interloquutorijs, vel diffinitiuis, super delictis notoriis, vel in ceteris casibus à iure prohibitis, non admittantur; nisi pro transmissione actorum, vsquequo ipse superior Metropolitanus de caussa, & legitima appellatione cognoscere inceperit.

Item inhibitiones in forma, super caussa appellationis à sententia diffinitiua per curiam non recipiantur, quando ab ea fuerit appellatum post x. dies, donec tamen Curia Metropolitana de caussa, & appellatione legitima cognoscere exordiatur.

Quod si Metropolitanus, in aliud, quàm curia, rem, de qua inter appellantem, & appellatum, controuersia vertitur, aliquod, post eius inhibitionem attentat, & occasione huiusmodi iurisdictionem d. Curiæ sibi addicare tentauerit, ab ipsa iurisdictionis turbatione, iuris remedijs se tueatur.

Item appellationes in caussis vassallorum, tàm ciuilibus, quàm mixtis deuoluuntur ad Matropolitanum.

Item seruat d. Curia non parere mandatis sui Metropolitani, nisi in causis à iure expressis.

Item appellanti seruat d. Curia statuere terminum ad recipiendum apostolos, & alium terminum ad prosequendum appellationem, cum comminatione, quod si in vnoquoq; defecerit, appellatio habeatur pro deserta.

Item

Item ſi appellatio eſt deſerta,& is,qui ſententiam obtinuit,illam exequtioni dari petat,& appellans compareat,& opponat de pendentia litis, & pars replicat appellationem deſertam, uel formiter factam non eſſe, prout facti qualitas expoſcit; & de illo conſtito, non declarat appellationem eſſe deſertam, ſed facit,quod exequatur ſententia.

Item ſeruat d.Curia in cauſſis delegatis,ſtatim mādare vt fiat pręſentatio breuis, pręſentato præcipere,vt aduerſarius citetur,cui inhibetur cū inſerta forma Breuis.

De nonnullis cauſsis ad dictā Curiam ſpectantibus. Cap. XII.

SEruat d. Curia auocare cauſſas quolibet ad eius forum ſpectantes incœptas coram iudice ſeculari, ſiue principaliter, ſiue incidenter, ſub poenis, & cenſuris ſuo arbitrio infligendis.

Item ſi Clericus,uel uaſſallus in authores laudati fuerint in Curia ſeculari,ſtatim declinare debent illius forū & notificare d.Curię Epiſcopali,ualeat cum inhibitionib. cauſſas huiuſmodi auocare à d. Curia ſeculari.

Item quod Clerici laicorum hæredes,conueniantur pro hęreditario debito, non ubi defunctus debebat .ſ. coram iudice ſeculari, ſed coram d. Curia Epiſcopali ſuo iudice competenti.

Item ſeruat d. Curia cognoſcere uaſſallos laicos, uel exemptos committentes falſitates, periurium, & alia ſimilia crimina in eius foro, uel cauſſarum occaſione irreuerenter loquentes Coram iudice.

F I N I S.

Ee

INDEX RERVM NOTABILIVM.

de

C.

san-

Matri-

Ca-

men-

T.

V.

FINIS.

REGESTVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg.

Omnia sunt folia integra.

ERRATA, QVÆ OPERARVM INCVRIA irrepserunt sic corrigenda.

Primus numerus paginam, secundus versum indicat.

Pagina.	*vers.*	*Errata*	*correcta*
11.	27.	fidelis	fideles
12.	24.	inflgendis	infligendis.
14.	14.	Christi nostri	Christi Domini Nostri
15.	18.	contractentur	contrectentur.
16.	8.	in esse	inesse
16.	22.	vna queq;	vnaquæq;
24.	7.	subiciuntur	subijciuntur
27.	14.	ebdomadarij	hebdomadarij
34.	18.	eleemosinas.	eleemosynas
36.	9.	ombus	omnibus
36.	22.	tamen	tantùm
41.	19.	mynisteriorum	ministeriorum
42.	16.	liceat immundos	liceat spiritus immundos
44.	4.	secum ipsæ.	secum ipse
46.	12.	indicatum	iudicatum
53.	29.	imposita	impositas.
59.	12.	Ecclesiæ	Ecclesiasticæ.
77.	18.	inter sit	intersit
80.	1.	misam.	missam
106.	24.	deposio	deposito
112.	2.	referenda	referendæ.
116.	16.	Confessionibus	confessionis
150.	6.	Campans	Campanas.

Capitum numerum, qui ommissus est, cuilibet addere, si volet, libebit.

SYNODALIA hæc Decreta, hîc danda typis; & pietate, ac studio Perillustris, & Reuerendissimi D.D. Simonis Lunadori Episcopi Nucerini Patricij Senensis, ad eius Cleri, & Populi totius disciplinam Instituendam composita, & congesta. Quæue Sacrorum Canonum, Conciliorum, Sacrarumq; Constitutionum, ac laudabilium æquè consuetudinum Decretis, piè, sanctéq; inherere noscuntur. Nos Fabius Piccolomineus Illustrissimi, & Reuerendissimi Dom. D. Camilli Burghesij Archiepiscopi Senarum Vicarius Generalis, imprimendi, liberam potestatem elargimur, & facimus. Senis XIII. Ka. Nou. M. DC. VIII.

Fabius Piccolomineus Vicarius.

Die 5. Nouembris. 1608.

Frater Dominicus Nerutius Regens in Conuentu S. Francisci de Senis de mandato Admodum Reuerendi P. Inquisitoris Generalis Senarum, & Status, vidit supradicta Synodalia Decreta in quibus, cum nil sit contra fidem, vel quod S. Romanę Ecclesiæ repugnet, salua tamen meliori reuisione, concedit vt imprimantur, pręcipiendo tamen ne vel in marginibus, vel in folijs non conscriptis aliquid addatur.

Frater Dominicus qui supra.

Cosmus Talia Auditor.

VAL 1528612

Modus conficiendi testamentum ad pias causas Sacra
Congregatio Epporum Lucerino sub die VII. Junii
1594. descripsit: quod decretum recitatur in Syno-
do pro diocesana Triventinae Ecclesiae Episcopi An-
tonii Tozelli de anno 1686 Tit: [redacted] XIV.
de Testamentis, piisque Legatis, cap. 4. pag: 34.
Videatur Lexicum Juridicum etc. in Appendice Synodi dioe-
cesanae Anuntianae de anno 1663. pag: 149 =

Multa desunt in hac synodo
in principio et fine — sed
apud nos est alia editio in-
tegra quae videatur.